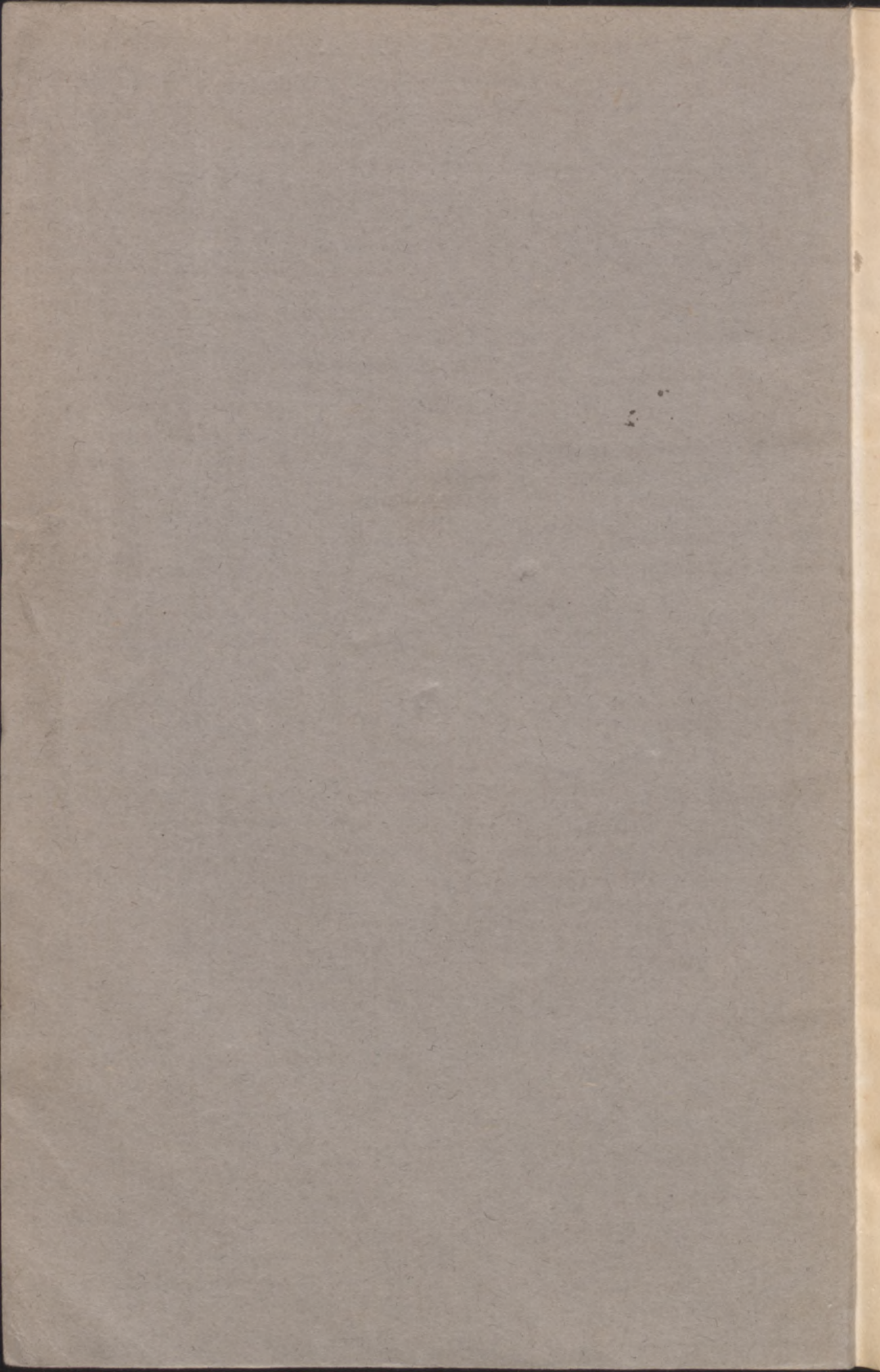

Biblioteka Uniwersytecka
w Toruniu

34299.

II

Ordentliche Versammlung der siebenten Landessynode
Mitte Februar 1939.

Urkunden und Aktenstücke

Druckheft Nr. 7.

Ordnung des Verhältnisses des Staates
zu einigen christlichen Kirchen.

Für die ordentliche Tagung der siebenten Landessynode
der Auierten Evangelischen Kirche in Polen
zusammengestellt von dem
Evangelischen Konsistorium zu Posen.

Posen, Mitte Februar 1939.

Als Manuscript gedruckt.

34299

5.

Nakład i miejsce wydania:

Konsystorz Ewangelicki — Evangelisches Konsistorium, Poznań.

Zakład i miejsce odbicia: Papierodruk, Poznań, ul. Wybickiego 6.

Inhaltsverzeichnis.

Konkordat zwischen dem Apostolischen Stuhle und der Republik Polen	4—21
Dekret des Präsidenten der Republik vom 25. November 1936 betreffend das Verhältnis des Staates zur Evangelisch - Augsburgischen Kirche in der Republik Polen	22—53
Gesetz vom 16. Juli 1937 über die vorläufige Organisation der Auierten Evangelischen Kirche in Oberschlesien	54—65
Dekret des Präsidenten der Republik vom 18. November 1938 betr. das Verhältnis des Staates zur Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche	66—105

Konkordat

pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą
Polską, podpisany w Rzymie, dn. 10 lutego 1925 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 501)

ratyfikowany zgodnie z ustawą z dn. 23 kwietnia 1925 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 324.)

W imię Przenajświętszej i Niepodzielnej Trójcy Jego Świątobliwość Papież Pius XI i Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Wojciechowski, pragnąc określić stanowisko Kościoła Katolickiego w Polsce i ustalić zasady, które w godny i trwały sposób kierować będą sprawami kościelnymi na ziemiach Rzeczypospolitej, postanowili zawrzeć Konkordat.

Wobec tego, Jego Świątobliwość Papież Pius XI i Prezydent Rzeczypospolitej Stanisław Wojciechowski, zamianowali swymi Pełnomocnikami: Ojciec święty: Jego Eminencję Najczcigodniejszego Kardynała, Piotra Gasparri, Swego Sekretarza Stanu; Prezydent Rzeczypospolitej: Jego Ekscelencję Władysława Skrzyńskiego, Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej; Profesora Stanisława Grabskiego, Posła na Sejm Polski, byłego Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Pełnomocnicy powyżsi, po wymianie swych pełnomocnictw, powzięli postanowienia następujące, do których Wysokie Układające się Strony zobowiązują się odtąd stosować.

Art. 1. Kościół katolicki, bez różnicy Obrządków, korzystać będzie w Rzeczypospolitej Polskiej z pełnej wolności. Państwo zapewnia Kościołowi swobodne wykonywanie Jego władzy duchownej i Jego jurysdykcji, jak również swobodną administrację i zarząd Jego sprawami i Jego majątkiem, zgodnie z prawami boskimi i prawem kanonicznym.

Art. 2. Biskupi, duchowieństwo i wierni będą swobodnie i bezpośrednio znosić się ze Stolicą Apostolską. W wykonywaniu swych funkcji biskupi swobodnie i bezpośrednio znosić się będą ze swym duchowieństwem i swymi wiernymi oraz ogłaszać swe zlecenia, nakazy i listy pasterskie.

Art. 3. Celem utrzymania przyjaznych stosunków pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską, w Polsce rezydować będzie Nuncjusz Apostolski, zaś przy Stolicy Apostolskiej Ambasador Rzeczypospolitej. Uprawnienia Nuncjusza

Uebersetzung.

Konkordat

zwischen dem Apostolischen Stuhle und der Republik Polen,
unterzeichnet in Rom, am 10. Februar 1925.

(Dz. U. R. P. Nr. 72 Pos. 501)

ratifiziert auf grund des Gesetzes vom 23. April 1925.

(Dz. U. R. P. Nr. 47 Pos. 324).

Im Namen der Allerheiligsten und Anteilbaren Dreifaltigkeit haben Seine Heiligkeit Papst Pius XI. und der Präsident der Polnischen Republik, Stanisław Wojciechowski, in dem Wunsche, die Stellung der katholischen Kirche in Polen zu bestimmen und die Grundgesetze festzulegen, die in würdiger und dauerhafter Weise die kirchlichen Angelegenheiten in der Republik Polen leiten werden, beschlossen, ein Konkordat abzuschließen.

Deshalb haben Seine Heiligkeit Papst Pius XI. und der Präsident der Polnischen Republik, Stanisław Wojciechowski, zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Der Heilige Vater: Seine Eminenz den Hochwürdigsten Kardinal Peter Gasparri, seinen Staatssekretär,

Der Staatspräsident Polens: Seine Excellenz Władysław Skrzypński, den Gesandten der polnischen Republik beim Apostolischen Stuhl, und Professor Stanisław Grabski, Abgeordneten zum polnischen Sejm, ehemaligen Kultusminister.

Die obigen Bevollmächtigten haben nach Austausch der Vollmachten folgende Bestimmungen getroffen, nach denen die hohen vertragschließenden Parteien sich fortan zu richten verpflichten.

Art. 1.

Die katholische Kirche, ohne Unterschied der Riten, wird in der polnischen Republik volle Freiheit genießen. Der Staat sichert der Kirche freie Ausübung ihrer geistlichen Gewalt und ihrer Gerichtsbarkeit zu, wie auch freie Verwaltung ihrer Angelegenheiten und ihres Vermögens, im Einklang mit dem göttlichen und kanonischen Recht.

Art. 2.

Die Bischöfe, die Geistlichkeit und die Gläubigen werden frei und unmittelbar mit dem Apostolischen Stuhl verkehren. Die Bischöfe werden in Ausübung ihrer Funktionen frei und unmittelbar mit ihrer Geistlichkeit und ihren Gläubigen verkehren, sowie Weisungen, Anordnungen und Hirtenbriefe erlassen.

Art. 3.

Zwecks Erhaltung freundschaftlicher Beziehungen zwischen dem Apostolischen Stuhl und der polnischen Republik wird in Polen ein päpst-

Apostolskiego w Polsce rozciągać się będą na terytorium Wolnego Miasta Gdańska.

Art. 4. Władze cywilne udzielać będą swej pomocy przy wykonywaniu postanowień i dekretów kościelnych: a) w razie destytucji duchownego, pozbawienia go beneficjum kościelnego, po ogłoszeniu dekretu kanonicznego o wspomnianej destytucji lub pozbawieniu, oraz w razie zakazu noszenia sukni duchownej; b) w razie poboru taks lub prestacyj, przeznaczonych na cele kościelne, a przewidzianych przez ustawy państwowe; c) we wszystkich innych wypadkach, przewidzianych przez ustawy obowiązujące.

Art. 5. Duchowni w wykonywaniu swych urzędów cieszyć się będą szczególną opieką prawną. Na równi z urzędnikami państwowymi korzystać oni będą z prawa zwolnienia od zajęcia sądowego części swych uposażeń. Duchowni, którzy otrzymali święcenia, zakonnicy, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów i nowicjusze, którzy wstąpili do seminariów lub nowicjatów przed wypowiedzeniem wojny, będą zwolnieni ze służby wojskowej z wyjątkiem pospolitego ruszenia. W tym ostatnim wypadku, księża, posiadający święcenia kapłańskie, wykonywać będą w wojsku swój urząd kapłański, tak jednak, aby na tym nie ucierpiało dobro parafii, inni zaś członkowie duchowieństwa będą powołani do służby sanitarnej. Duchowni będą zwolnieni z obowiązków obywatelskich, niezgodnych z powołaniem kapłańskim, jako to: sędziów przysięgłych, członków trybunałów i t. d.

Art. 6. Nienaruszalność kościołów, kaplic i cmentarzy jest zapewniona, tak jednak, aby z tego powodu nie ucierpiało bezpieczeństwo publiczne.

Art. 7. Wojska Rzeczypospolitej korzystać będą z wszelkich wyróżnień, jakich Stolica Apostolska udziela wojskom zgodnie z przepisami prawa kanonicznego. W szczególności, kapelani posiadać będą prawa proboszczowskie w stosunku do wojskowych i do ich rodzin i wykonywać będą czynności swego urzędu kościelnego pod jurysdykcją biskupa polowego, który będzie miał prawo ich wyboru. Stolica Apostolska przyzwala, aby duchowieństwo to, w sprawach, dotyczących jego służby wojskowej, podlegało władzom wojskowym.

Art. 8. W niedzielę i w dzień święta narodowego Trzeciego Maja księża, odprawiający nabożeństwa, odmawiać będą modlitwę liturgiczną za pomyślność Rzeczypospolitej Polskiej i jej Prezydenta.

licher Nuntius und beim Apostolischen Stuhl ein Botschafter der Republik residieren. Die Rechte des päpstlichen Nuntius in Polen erstrecken sich auf das Gebiet der Freien Stadt Danzig.

Art. 4.

Die Zivilbehörden werden bei der Durchführung der kirchlichen Bestimmungen und Dekrete ihre Hilfe erteilen:

- a) bei der Destitution eines Geistlichen, der Aberkennung der kirchlichen Pfründe, nach Veröffentlichung eines kanonischen Dekrets betr. eine solche Destitution bezw. Aberkennung sowie im Falle eines Verbots des Tragens der geistlichen Kleidung;
- b) bei der Eintreibung von Gebühren und Leistungen für die Kirche, die in staatlichen Gesetzen vorgesehen sind;
- c) in allen anderen durch das geltende Recht vorgesehenen Fällen.

Art. 5.

Die Geistlichen werden bei der Ausübung ihrer Aemter besonderen Rechtsschutz genießen. Gleich den Staatsbeamten werden sie das Recht genießen, daß ein Teil ihrer Gehälter der gerichtlichen Beschlagnahme nicht unterliegt. Geistliche, die die Weihen erhalten haben, Ordensangehörige, die das Gelübde abgelegt haben, Seminarschüler und Novizen, die vor der Kriegserklärung in Seminare und Noviziate eingetreten sind, werden vom Militärdienst befreit und nur zum Landsturm eingezogen. Im letzten Falle werden die Geistlichen, welche die Priesterweihe empfangen haben, ihr Priesteramt im Heere ausüben, jedoch so, daß darunter das Wohl der Gemeinde nicht leidet; die anderen Mitglieder der Geistlichkeit hingegen werden zum Sanitätärdienst eingezogen. Die Geistlichen sind von solchen bürgerlichen Pflichten, die mit der Berufung eines Geistlichen nicht in Einklang stehen, wie z. B. der des Geschworenen, der Mitglieder von Tribunalen usw., befreit.

Art. 6.

Die Anantastbarkeit der Kirchen, Kapellen und Friedhöfe wird gewährleistet, jedoch so, daß die öffentliche Sicherheit nicht darunter leidet.

Art. 7.

Die Truppen der Republik werden alle Vergünstigungen genießen, die der Apostolische Stuhl den Truppen gemäß den Vorschriften des kanonischen Rechts gewährt. Insbesondere werden die Kaplane inbezug auf die Militärpersonen und deren Angehörige die Rechte von Pfarrern besitzen, wobei sie die Obliegenheiten ihres kirchlichen Amtes unter der Amtsgewalt eines Feldbischofs ausüben, der das Recht ihrer Wahl hat. Der Apostolische Stuhl gestattet, daß die Militärgeistlichen in Angelegenheiten, die ihren Militärdienst betreffen, den Militärbehörden unterstehen.

Art. 8.

Am Sonntag und am Nationalfeiertag des 3. Mai werden die Geistlichen, die den Gottesdienst halten, ein liturgisches Gebet für das Wohl des polnischen Staates und dessen Präsidenten sprechen.

Art. 9. Żadna część Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie zależała od biskupa, którego siedziba znajdowałaby się poza granicami Państwa Polskiego. Hierarchia katolicka w Rzeczypospolitej Polskiej będzie zorganizowana, jak następuje:

A. Obrządek łaciński.

I. Prowincja kościelna gnieźnieńsko-poznańska:

Arcybiskupstwo gnieźnieńskie - poznańskie, diecezja chełmińska, diecezja włocławska.

II. Prowincja kościelna warszawska:

Arcybiskupstwo warszawskie, diecezja płocka, diecezja sandomierska, diecezja lubelska, diecezja podlaska, diecezja łódzka.

III. Prowincja kościelna wileńska:

Arcybiskupstwo wileńskie, diecezja łomżyńska, diecezja pińska.

IV. Prowincja kościelna lwowska:

Arcybiskupstwo lwowskie, diecezja przemyska, diecezja łucka.

V. Prowincja kościelna krakowska:

Arcybiskupstwo krakowskie, diecezja tarnowska, diecezja kielecka, diecezja częstochowska, diecezja śląska.

B. Obrządek grecko-rusiński.

Prowincja kościelna lwowska:

Arcybiskupstwo lwowskie,

C. Obrządek ormiański.

Arcybiskupstwo lwowskie.

Stolica Apostolska nie przedsięwzięmie żadnej zmiany w powyższej hierarchii lub w rozgraniczeniu prowincyj i decyzji, jak tylko w zgodzie z Rządem Polskim, z wyjątkiem drobnych sprostowań granic, wymaganych dla dobra dusz.

Art. 10. Tworzenie i przemiana beneficjów kościelnych, kongregacji i zakonów, jak również i ich domów i zakładów zależać będzie od właściwej władzy kościelnej, która, ilokroć powyższe zarządzenia pociągałyby za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, powezmie te zarządzenia po porozumieniu się z Rządem. Cudzoziemcy nie będą otrzymywali stanowisk przełożonych prowincyj zakonnych, chyba za odpowiedniemi zezwoleniami Rządu.

Art. 9.

Kein Teil der Republik Polen wird von einem Bischof abhängig sein, dessen Sitz sich außerhalb der Staatsgrenzen befindet. Die katholische Hierarchie in der Republik Polen wird folgendermaßen organisiert:

A. Lateinischer Ritus.

- I. Kirchenprovinz Gniezno—Poznań:
Erzbistum Gniezno—Poznań, Diözese Chelmo, Diözese Wloclawek.
- II. Kirchenprovinz Warszawa:
Erzbistum Warszawa, Diözese Plock, Diözese Sandomierz, Diözese Lublin, Diözese Pobjasie, Diözese Lódz.
- III. Kirchenprovinz Wilno:
Erzbistum Wilno, Diözese Lomza, Diözese Piast.
- IV. Kirchenprovinz Lwów:
Erzbistum Lwów, Diözese Przemysl, Diözese Lucz.
- V. Kirchenprovinz Kraków:
Erzbistum Kraków, Diözese Tarnów, Diözese Kielce, Diözese Czestochowa, Diözese Slask.

B. Griechisch-Ruthenischer Ritus.

Kirchenprovinz Lwów: Erzbistum Lwów, Diözese Przemysl und Diözese Stanislawów.

C. Armenischer Ritus.

Erzbistum Lwów.

Der Apostolische Stuhl wird in obiger Hierarchie bezw. in der Abgrenzung der Provinzen und Diözesen keine Aenderungen vornehmen, es sei denn im Einverständnis mit der polnischen Regierung, mit Ausnahme geringfügiger Grenzberichtigungen, die für das Wohl der Seelen erforderlich werden.

Art. 10.

Die Bildung und Umwandlung von kirchlichen Benefizien, Kongregationen und Orden sowie auch ihrer Häuser und Anstalten wird von der zuständigen Kirchenbehörde abhängen, die so oft obige Maßnahmen Ausgaben des Fiskus nach sich ziehen, diese Maßnahmen im Einverständnis mit der Regierung treffen. Ausländer können das Amt des Vorgesetzten einer Ordensprovinz nicht erhalten, es sei denn mit besonderer Genehmigung der Regierung.

Art. 11. Wybór Arcybiskupów i Biskupów należy do Stolicy Apostolskiej. Jego Świątobliwość zgadza się zwracać się do Prezydenta Rzeczypospolitej przed mianowaniem Arcybiskupów i Biskupów diecezjalnych, koadjutorów „cum iure successionis” oraz Biskupa polowego, aby upewnić się, że Prezydent nie ma do podniesienia przeciw temu wyborowi względów natury politycznej.

Art. 12. Ordynariusze powyżsi, przed objęciem swych czynności, złożą na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej przysięgę wierności według formuły następującej:

„Przed Bogiem i na Święte Ewangelie przysięgam i obiecuję, jak przystoi Biskupowi, wierność Rzeczypospolitej Polskiej. Przysięgam i obiecuję, iż z zupełną lojalnością szanować będę Rząd, ustanowiony Konstytucją, i że sprawię, aby go szanowało moje duchowieństwo. Przysięgam i obiecuję poza tym, że nie będę uczestniczył w żadnym porozumieniu, ani nie będę obecny przy żadnych naradach, które mogły by przynieść szkodę Państwu Polskiemu lub porządkowi publicznemu. Nie pozwolę memu duchowieństwu uczestniczyć w takich poczynaniach. Dbając o dobro i interes Państwa, będę się starał o uchylanie od niego wszelkich niebezpieczeństw, o których wiedziałbym, że mu grożą”.

Art. 13. 1) We wszystkich szkołach powszechnych, z wyjątkiem szkół wyższych, nauka religii jest obowiązkową. Nauka ta będzie udzielana młodzieży katolickiej przez nauczycieli, mianowanych przez władze szkolne, które wybierać ich będą wyłącznie z pośród osób, upoważnionych przez Ordynariuszów do nauczania religii.

Właściwe władze kościelne nadzorować będą nauczanie religii pod względem jego treści i moralności nauczycieli.

W razie gdyby Ordynariusz odebrał nauczycielowi dane mu upoważnienie, to ten ostatni będzie przez to samo pozbawiony prawa nauczania religii.

Te same zasady, dotyczące wyboru i odwoływania nauczycieli, będą stosowane do profesorów, docentów i asystentów uniwersyteckich na wydziałach teologii katolickiej (nauk kościelnych) uniwersytetów państwowych.

2. We wszystkich diecezjach Kościół katolicki posiadać będzie seminaria duchowne, odpowiednio do prawa kanonicznego, którymi będzie kierował i w których będzie mianował nauczycieli.

Dyplomy naukowe, wystawione przez wyższe seminaria, będą wystarczały dla nauczania religii we wszystkich szkołach publicznych, z wyjątkiem szkół wyższych.

Art. 11.

Die Wahl der Erzbischöfe und Bischöfe kommt dem Apostolischen Stuhl zu. Seine Heiligkeit ist einverstanden, sich vor der Ernennung von Erzbischöfen und Diözesan-Bischöfen, Koadjutoren „cum iure successionis“ und des Feldbischofs an den Staatspräsidenten zu wenden, um sich zu vergewissern, daß der Staatspräsident gegen die Wahl keine Bedenken politischer Natur zu erheben hat.

Art. 12.

Obige Ordinarien legen vor Uebernahme ihrer Funktionen zu Händen des Staatspräsidenten einen Treueid nach folgender Formel ab:

„Vor Gott und auf die Heiligen Evangelien schwöre und verspreche ich der polnischen Republik Treue zu halten, wie es dem Bischof geziemt. Ich schwöre und verspreche, daß ich in voller Loyalität die durch die Verfassung eingesetzte Regierung achten und dahin wirken werde, daß meine Geistlichkeit sie achtet. Ich schwöre und verspreche außerdem, daß ich an keiner Verständigung teilnehmen und auch bei keinerlei Beratungen zugegen sein werde, die dem polnischen Staate oder der öffentlichen Ordnung Schaden bringen könnten. Ich werde meiner Geistlichkeit nicht gestatten, sich an einer solchen Tätigkeit zu beteiligen. Besorgt um das Wohl und das Interesse des Staates, werde ich mich bemühen, alle Gefahren von ihm abzuhalten, von denen ich wissen sollte, die ihm drohen“.

Art. 13.

1. In allen allgemeinen Schulen, mit Ausnahme der höheren Schulen, ist der Religionsunterricht obligatorisch. Dieser Unterricht wird der katholischen Jugend von Lehrern erteilt, die von der Schulbehörde ernannt werden. Die Schulbehörde wird die Lehrkräfte ausschließlich aus solchen Personen wählen, die von den Ordinarien zur Erteilung des Religionsunterrichts ermächtigt worden sind. Die zuständigen Kirchenbehörden werden den Religionsunterricht in Bezug auf dessen Inhalt sowie auf die Moral der Lehrer überwachen.

Wenn der Ordinarius dem Lehrer die Ermächtigung entzieht, so verliert letzterer dadurch das Recht zur Erteilung des Religionsunterrichts.

Dieselben Grundsätze betreffend die Wahl und Abberufung der Lehrer werden bei den Professoren, Dozenten und Universitätsassistenten an den Fakultäten für katholische Theologie (kirchliche Wissenschaften) an den staatlichen Universitäten angewendet.

2. In allen Diözesen wird die katholische Kirche entsprechend dem kanonischen Recht geistliche Seminare besitzen, die sie leiten und deren Lehrer sie ernennen wird.

Die von den höheren Seminaren ausgestellten wissenschaftlichen Diplome werden zur Erteilung des Religionsunterrichts an allen öffentlichen Schulen, mit Ausnahme der höheren, genügen.

Art. 14. Dobra, należące do Kościoła, nie będą przedmiotem żadnego aktu prawnego, zmieniającego ich przeznaczenie, inaczej, jak za zgodą władzy duchownej, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych przez ustawy o wywłaszczeniu dla celów regulacji dróg przewozowych i rzek, obrony państwowej oraz podobnych celów. W każdym razie przeznaczenie nieruchomości i ruchomości, poświęconych wyłącznie dla służby bożej, jako to kościołów, przedmiotów, służących do nabożeństwa, i. t. p., nie będzie mogło być zmienione bez uprzedniego pozbawienia ich przez właściwą władzę kościelną ich charakteru rzeczy poświęconych.

Żadna budowa, przemiana lub restauracja kościołów i kaplic nie będzie dokonywana inaczej, jak tylko zgodnie z technicznymi i artystycznymi przepisami ustaw, dotyczących budowy gmachów i konserwacji zabytków.

W każdej diecezji utworzona będzie komisja, mianowana przez Biskupa w porozumieniu z właściwym Ministrem, dla ochrony w kościołach i lokalach kościelnych starożytności, dzieł sztuki, dokumentów archiwalnych i rękopisów, posiadających wartość historyczną lub artystyczną.

Art. 15. Duchowni, ich majątek oraz majątek osób prawnych kościelnych i zakonnych podlegać będą opodatkowaniu na równi z osobami i majątkiem obywateli Rzeczypospolitej oraz osób prawnych świeckich, z wyjątkiem wszelkie budynków, poświęconych służbie bożej, seminariów duchownych, domów przygotowawczych dla zakonników i zakonnice, składających śluby ubóstwa, oraz dóbr i praw majątkowych, których dochody są przeznaczone na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do dochodów osobistych beneficjarjuszów. Pomieszczenia Biskupów i duchowieństwa parafialnego, oraz ich lokale urzędowe będą traktowane przez Skarb na równi z pomieszczeniami urzędowymi funkcjonariuszów i lokalami instytucji państwowych.

Art. 16. Wszystkie polskie osoby prawne kościelne i zakonne mają, zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, prawo nabywania, odstępowania, posiadania i administrowania, według prawa kanonicznego, swego majątku ruchomego i nieruchomego, jak również prawo stawiania przed wszelkimi instancjami i władzami państwowymi dla obrony swych praw cywilnych. Osoby prawne kościelne i zakonne są uznawane za polskie, o ile cele, dla których powstały, dotyczą spraw kościelnych i zakonnych Polski, i o ile osoby, upoważnione do reprezentowania ich i do zarządzania ich dobrami, przebywają stale na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej. Osoby prawne ko-

Art. 14.

Die der Kirche gehörenden Güter werden nicht Gegenstand eines Rechtsaktes sein, durch welchen ihre Bestimmung geändert wird, es sei denn im Einverständnis der kirchlichen Behörden. Ausgenommen sind Fälle, in denen die gesetzliche Enteignung für Zwecke der Regulierung von Transportwegen und Flüssen, der Staatsverteidigung und ähnlicher Zwecke gestattet ist. Keinesfalls kann die Bestimmung von Immobilien und Mobilien, die ausschließlich für gottesdienstliche Zwecke geweiht sind, wie z. B. Kirchen und Gegenstände, die beim Gottesdienst gebraucht werden usw., geändert werden, bevor nicht die zuständige Kirchenbehörde dieser Sache den Charakter eines geweihten Gegenstandes entzogen hat.

Die Errichtung, bauliche Aenderung bezw. Instandsetzung von Kirchen und Kapellen kann nur gemäß den technischen und künstlerischen Vorschriften der Gesetze betreffend den Bau von Gebäuden und den Denkmalschutz erfolgen.

In jeder Diözese wird eine vom Bischof im Einvernehmen mit dem zuständigen Minister ernannte Kommission gebildet für den Schutz der in den Kirchen und kirchlichen Lokalen befindlichen Altertümer, Kunstwerke, Archivschriftstücke und Handschriften, die einen historischen oder künstlerischen Wert besitzen.

Art. 15.

Die Geistlichen, ihr Vermögen sowie das Vermögen der kirchlichen und Ordensrechtspersonen unterliegen in gleicher Weise wie die anderen polnischen Staatsbürger und das Vermögen der weltlichen juristischen Personen der Besteuerung, jedoch mit Ausnahme der dem Gottesdienst geweihten Gebäude, der Geistlichen Seminare, der Vorbereitungshäuser für Mönche und Nonnen, welche das Armutsgelübde ablegen, sowie mit Ausnahme der Güter und der Vermögensrechte, deren Einkünfte für die Zwecke des Religionskults bestimmt sind und nicht zu den persönlichen Einkünften der Benefiziaten beitragen. Die Wohnungen der Bischöfe und der Parochialgeistlichkeit sowie deren Amtslokale werden vom Fiskus gleich den Amtswohnungen der Staatsbeamten und den Lokalen der staatlichen Institutionen behandelt.

Art. 16.

Alle polnischen kirchlichen und Ordens-Rechtspersonen sind in Uebereinstimmung mit den allgemein geltenden Gesetzen berechtigt, gemäß dem kanonischen Recht bewegliches und unbewegliches Vermögen zu erwerben, zu veräußern, zu besitzen und zu verwalten, sowie vor allen Instanzen und staatlichen Behörden ihre zivilen Rechte zu verteidigen. Kirchliche und Ordens-Rechtspersonen werden für polnische angesehen, sofern die Ziele, der sie ihre Entstehung verdanken, sich auf kirchliche bezw. Ordensangelegenheiten Polens beziehen und sofern die Personen, die zu ihrer Vertretung und zur Verwaltung des Vermögens beauftragt

ścielne i zakonne, nie odpowiadające powyższym warunkom, korzystać będą z praw cywilnych, przyznawanych przez Rzeczpospolitą cudzoziemcom.

Art. 17. Osoby prawne kościelne i zakonne mają prawo zakładania, posiadania i zarządzania, według prawa kanonicznego i zgodnie z powszechnym prawem państwowym, cmentarzy, przeznaczonych do grzebania katolików.

Art. 18. Duchowni i wierni wszelkich obrządków, znajdujący się poza swymi diecezjami, podlegać będą Ordynariuszom miejscowym według przepisów prawa kanonicznego.

Art. 19. Rzeczpospolita zapewnia właściwym władzom prawo nadawania, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, funkcji, urzędów i beneficjów kościelnych. Przy nadawaniach beneficjów proboszczowskich stosowane będą następujące zasady:

Na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą otrzymywać, chyba za zezwoleniem Rządu polskiego, beneficjów proboszczowskich: 1. cudzoziemcy nienaturalizowani, jako też osoby, które nie odbyły studiów teologicznych w instytucjach teologicznych w Polsce lub instytutach papieskich; 2. osoby, których działalność jest sprzeczna z bezpieczeństwem Państwa.

Przed dokonaniem nominacji na te beneficja władza duchowna zasięgnie wiadomości od właściwego Ministra Rzeczypospolitej, aby się upewnić, iż żaden z powodów, przewidzianych powyżej pod punktami 1 i 2, nie stoi temu na przeszkodzie. W razie, gdyby wspomniany Minister nie przedstawił, w ciągu dni 30, zarzutów takich przeciw osobom, których nominacja jest zamierzona, władza kościelna nominacji dokona.

Art. 20. W razie, gdyby władze Rzeczypospolitej miały podnieść przeciw danemu duchownemu zarzuty co do jego działalności, jako sprzecznej z bezpieczeństwem Państwa, Minister właściwy przedstawi wspomniane zarzuty Ordynariuszowi, który, zgodnie z tymże Ministrem, poweźmie w ciągu trzech miesięcy odpowiednie zarządzenia. W razie rozbieżności między Ordynariuszem a Ministrem, Stolica Apostolska poruczy rozwiązanie sprawy dwom duchownym, przez nią wybranym, którzy, zgodnie z dwoma delegatami Prezydenta Rzeczypospolitej, poweźmą postanowienie ostateczne.

Art. 21. Prawo patronatu zarówno państwowego, jak osób prywatnych, pozostaje w mocy aż do nowego układu. Prezenta godnego duchownego na wakujące stanowisko dokonywana będzie przez patrona w ciągu dni 30-tu, według listy trzech nazwisk, przedstawionej przez Ordynariusza. Jeżeli w ciągu

sind, ständig in Polen wohnen. Kirchliche und Ordens-Rechtspersonen, die den obigen Bestimmungen nicht entsprechen, werden die zivilen Rechte genießen, die von der Republik Ausländern gewährt werden.

Art. 17.

Kirchliche und Ordensrechtspersonen sind berechtigt, gemäß dem kanonischen Recht und in Uebereinstimmung mit dem allgemeinen Staatsrecht Friedhöfe, die zur Beerdigung der Katholiken bestimmt sind, anzulegen, zu besitzen und zu verwalten.

Art. 18.

Die Geistlichen und Gläubigen aller Riten, welche sich außerhalb ihrer Diözese befinden, unterstehen, entsprechend den Vorschriften des kanonischen Rechts, dem Ortsordinarius.

Art. 19.

Die Republik sichert den zuständigen Behörden das Recht zu, gemäß den Vorschriften des kanonischen Rechts kirchliche Funktionen, Aemter und Benefizien zu verleihen. Bei der Verleihung der Pfarrbenefizien finden folgende Grundsätze Anwendung:

Auf dem Gebiet der Republik dürfen nicht — es sei denn mit Erlaubnis der polnischen Regierung — Pfarrbenefizien erhalten:

1. Nicht naturalisierte Ausländer wie auch Personen, die ihre Theologiestudien nicht in einem polnischen bezw. päpstlichen Institut beendet haben; 2. Personen, deren Tätigkeit im Widerspruch zur Sicherheit des Staates steht.

Vor der Ernennung in diese Benefizien holt die geistliche Behörde bei dem zuständigen Minister Erkundigungen ein, um sich zu vergewissern, daß keiner der unter Punkt 1) und 2) angeführten Gründe der Ernennung im Wege steht. Falls der Minister im Laufe von 30 Tagen Einwände gegen Personen, deren Ernennung beabsichtigt ist, nicht erheben sollte, wird von der Kirchenbehörde die Ernennung vollzogen.

Art. 20.

Im Falle, daß die Staatsbehörden gegen den Geistlichen Einwände erheben sollten, daß seine Tätigkeit mit der Sicherheit des Staates im Widerspruch stehe, unterbreitet der zuständige Minister die Einwände dem Ordinarius, der im Einvernehmen mit dem Minister — im Laufe von drei Monaten — die entsprechenden Maßnahmen treffen wird. Bei Meinungsverschiedenheiten zwischen dem Ordinarius und dem Minister, überweist der Apostolische Stuhl die Erledigung der Angelegenheit zwei von ihm gewählten Geistlichen, die im Einvernehmen mit zwei Delegierten des Staatspräsidenten die endgültige Entscheidung treffen.

Art. 21.

Das Patronatsrecht, und zwar sowohl des Staates als auch privater Personen bleibt bis zu einer neuen Vereinbarung in Kraft. Die Präsentation eines würdigen Geistlichen für eine freigewordene Stelle ist vom Patron im Laufe von 30 Tagen aus einer Liste mit drei Namen,

dni 30 prezenta nie zostanie wykonana, obsadzenie odnośnego beneficjum stanie się wolne. W wypadkach, w których chodzi o beneficjum proboszczowskie, Ordynariusz, przed dokonaniem nominacji zasięgnie, zgodnie z art. 19, zdania właściwego Ministra.

Art. 22. W razie, gdyby duchowni lub zakonnicy byli oskarżeni przed sądami świeckimi o zbrodnie, przewidziane przez prawa karne Rzeczypospolitej, sądy wspomniane zawiadomią niezwłocznie właściwego Ordynariusza o każdej sprawie tego rodzaju i, w danym razie, prześlą mu akt oskarżenia oraz wyrok sądowy wraz z jego motywami. Ordynariusz, względnie jego delegat, po zakończeniu przewodu sądowego, będą mieli prawo zapoznania się odnośnymi aktami. W razie aresztowania lub uwięzienia wspomnianych powyżej osób, władze cywilne zachowywać będą względy, należne ich stanowi i stopniowi hierarchicznemu.

Duchowni i zakonnicy będą zatrzymywani w areczcie i będą odbywali kary pozbawienia wolności w pomieszczeniach, oddzielonych od pomieszczeń dla osób świeckich, o ile nie zostali pozbawieni godności kościelnej przez właściwego Ordynariusza. W razie skazania ich na areszt wyrokiem, będą odbywali tę karę w klasztorze lub w innym domu zakonnym, w pomieszczeniach, na ten cel przeznaczonych.

Art. 23. Żadna zmiana w języku, używanym w diecezjach obrządku łacińskiego do kazań, nabożeństw dodatkowych i wykładów innych, niż wykłady nauk świętych w seminariach, nie będzie dokonywana inaczej, jak za specjalnym upoważnieniem Konferencji Biskupów obrządku łacińskiego.

Art. 24. 1. Rzeczpospolita Polska uznaje prawo osób prawnych kościelnych i zakonnych do wszystkich majątków ruchomych i nieruchomych, kapitałów, dochodów oraz innych praw, które te osoby prawne posiadają obecnie na obszarze Państwa Polskiego.

2. Rzeczpospolita Polska zgadza się, aby wspomniane powyżej prawa własności, w razie, gdyby nie były jeszcze wpisane do ksiąg hipotecznych na imię posiadających je osób prawnych (biskupstw, kapituł, kongregacyj, zakonów, seminariów, beneficjów proboszczowskich, innych beneficjów etc.), zostały do nich wpisane, a to na podstawie deklaracji właściwego Ordynariusza, poświadczonej przez właściwą władzę cywilną.

3. Sprawa dóbr, których Kościół został pozbawiony przez Rosję, Austrię i Prusy, a które obecnie znajdują się w posiadaniu Państwa Polskiego, zostanie załatwiona przez układ późniejszy. Do tego czasu Państwo Polskie zapewnia Kościo-

die vom Ordinarius aufgestellt wird, vorzunehmen. Wird im Laufe von 30 Tagen die Präsentation nicht vorgenommen, so erfolgt freie Besetzung des Benefiziums. In Fällen, in denen es sich um ein Pfarrbenefizium handelt, holt der Ordinarius vor der Bornahme der Ernennung gemäß Art. 19 die Meinung des zuständigen Ministers ein.

Art. 22.

Falls Geistliche bezw. Ordensangehörige vor weltlichen Gerichten wegen Verbrechen angeklagt werden sollten, die in dem polnischen Strafrecht vorgesehen sind, so teilen die erwähnten Gerichte dem zuständigen Ordinarius unverzüglich jede solche Angelegenheit mit und schicken ihm gegebenenfalls die Anklageschrift sowie das Gerichtsurteil mit der Begründung zu. Der Ordinarius oder dessen Delegierter haben nach Beendigung des Gerichtsverfahrens das Recht, sich mit den betreffenden Akten bekanntzumachen. Im Falle der Verhaftung bezw. Einferkerung der oben erwähnten Personen, werden die Zivilbehörden die ihrem Stande und ihrem Dienstgrade entsprechenden Rücksichten üben.

Geistliche und Ordensangehörige werden bei der Inhaftierung und der Abbüßung von Freiheitsstrafen in Räumen untergebracht, die von den für weltliche Personen bestimmten Räumen getrennt sind, sofern sie nicht vorher durch den zuständigen Ordinarius ihrer geistlichen Würde entkleidet sind. Sollten sie durch Gerichtsurteil zu Haftstrafen verurteilt werden, so werden sie die Strafe in einem Kloster bezw. in einem anderen Ordensgebäude in Räumen abbüßen, die zu diesem Zweck bestimmt sind.

Art. 23.

Die in den Predigten, in den außerordentlichen Gottesdiensten und anderen Vorträgen, — ausgenommen hiervon ist der Unterricht in den heiligen Lehren, der in den Seminaren erteilt wird, — übliche Sprache kann in den Diözesen des lateinischen Ritus nur aufgrund einer besonderen Ermächtigung der Konferenz der Bischöfe des lateinischen Ritus geändert werden.

Art. 24.

1. Polen erkennt das Recht der kirchlichen und Ordensrechtspersonen an allem beweglichen und unbeweglichen Vermögen, an allen Kapitalien, Einkünften sowie an den anderen Rechten, welche diese Rechtspersonen gegenwärtig in Polen besitzen, an.

2. Polen ist damit einverstanden, daß alle oben erwähnten Eigentumsrechte für den Fall, daß sie noch nicht in das Grundbuch auf den Namen der sie besitzenden Rechtspersonen (Bistümer, Domkapitel, Kongregationen, Orden, Seminare, Pfarrbenefizien, andere Benefizien usw.) eingetragen sind, in dasselbe eingetragen werden, und zwar aufgrund einer von der zuständigen Zivilbehörde bestätigten Erklärung des zuständigen Ordinarius.

3. Die Angelegenheit der Güter, der die Kirche durch Rußland, Oesterreich und Preußen verlustig gegangen ist und die sich gegenwärtig

łowi uposażenia roczne, nie niższe, jako wartość rzeczywiŝta, od uposażeń, które rządy rosyjski, austriacki i pruski wypłacały Kościołowi na ziemiach, należących obecnie do Rzeczypospolitej Polskiej. Uposażenia wspomniane będą obliczane i rozdzielane według wskazań, zawartych w załączniku A. W razie parcelacji rzeczonych dóbr, mensy biskupie, seminaria i beneficja proboszczowskie, nie posiadające obecnie ziemi lub posiadające ją w ilościach niedostatecznych, otrzymają ją na własność w miarę rozporządzalności, aż do wysokości 180 hektarów na mensę biskupią, 180 hektarów na seminarium i, zależnie od gatunku ziemi, od 15 do 30 hektarów na beneficjum proboszczowskie. Suma ryczałtowa pieniężnych uposażeń, oznaczona w załączniku A, będzie zmniejszona w diecezjach, w których te ziemie będą nadane, o 50 złotych rocznie od każdego hektara, nadanego w sposób powyższy.

4. Utrzymane zostanie przeznaczenie dóbr, które Rzeczpospolita Polska rewindykowałaby u dawnych państw rozbiornych, jako następczyni w prawach państw powyższych z tytułu ich prawnego stosunku do osób prawnych kościelnych i zakonnych w Polsce, dotyczącego już to prestacji, zapewnionych przez te państwa osobom prawnym kościelnym i zakonnym, już to zarządu dóbr nieruchomości i kapitałów przeznaczonych dla Kościoła.

5. Aby polepszyć gospodarcze i społeczne położenie ludności rolniczej i aby wzmóc tembardziej pokój chrześcijański kraju, Stolica Apostolska zgadza się, aby Rzeczpospolita Polska wykupiła od beneficjów biskupich, od seminariów, od beneficjów kapitularnych, od beneficjów proboszczowskich oraz od zwykłych beneficjów, posiadających dobra ziemskie, te ilości ziemi rolnej, któreby przewyższały dla każdej z wyżej wymienionych jednostek: 15 do 30 hektarów, zależnie od gatunku ziemi, dla probostwa i zwykłego beneficjum, 180 hektarów dla kapituły, 180 hektarów dla mensy biskupiej i 180 hektarów dla seminarium. W diecezjach, w których seminaria nie posiadają ziem rolnych oddzielnie od ziem, posiadanych przez biskupstwo, przyznane im będzie z ziem, należących do biskupstwa, 180 hektarów wolnych od wykupu, niezależnie od 180 hektarów, przeznaczonych dla mensy biskupiej.

6. Wymienione powyżej prawne osoby kościelne będą miały prawo wybrać same z dóbr, do nich należących, parcele ziemi, które w ilościach, wskazanych powyżej, pozostaną ich własnością.

7. Cena wykupu ziem, wskazanych powyżej, zostanie wypłacona według przepisów, stosowanych przy wykupie ziem, bę-

im Besitz des polnischen Staates befinden, wird durch einen späteren Vertrag geregelt. Bis dahin sichert der polnische Staat der Kirche jährliche Dotationen zu, die nicht niedriger sind, als der wirkliche Wert der Dotationen, die die russische, österreichische und preußische Regierung der Kirche in den Gebieten auszahlte, die jetzt zur polnischen Republik gehören. Die erwähnten Dotationen werden nach dem in Anhang A. enthaltenen Weisungen berechnet und verteilt. Im Falle der Parzellierung der genannten Güter erhalten die Bischofsmensen, Seminare und Pfarrbenefizien, die gegenwärtig kein bezw. eine ungenügende Menge Land besitzen, je nach Verfügbarkeit Land zum Eigentum, und zwar die Bischofsmense bis zu 180 ha., ein Seminar bis zu 180 ha. und ein Pfarrbenefizium je nach Güte des Bodens von 15 ha. bis 30 ha. Die Pauschalsumme der Dotationsgelder, die im Anhang A. festgesetzt ist, verringert sich in denjenigen Diözesen, in denen auf obige Weise eine Landzuteilung erfolgt ist, um 50,— zł. jährlich von jedem zugetheilten ha.

4. Aufrechterhalten bleibt die Bestimmung derjenigen Güter, welche die polnische Republik von den früheren Teilungsmächten als deren Rechtsnachfolgerin zurückerlangen würde aus dem Titel der Rechtsverhältnisse dieser Staaten zu kirchlichen und Ordensrechtspersonen in Polen, aufgrund deren diese Staaten kirchlichen und Ordensrechtspersonen entweder Leistungen zugesichert hatten, oder durch welche die Verwaltung der für die Kirche bestimmten unbeweglichen Güter und Kapitalien geregelt war.

5. Um die wirtschaftliche und soziale Lage der Landbevölkerung zu verbessern und damit den christlichen Frieden des Landes zu stärken, ist der Apostolische Stuhl damit einverstanden, daß die polnische Republik von den Bischofsbenefizien, den Seminaren, den Kapitularbenefizien, den Pfarrbenefizien sowie den gewöhnlichen Benefizien, welche Landgüter besitzen, soviel Land aufkaufen kann, wieviel die angeführten Einheiten mehr besitzen als: 15—30 ha. — je nach der Güte des Bodens — eine Pfarrgemeinde und ein gewöhnliches Benefizium, 180 ha. ein Domkapitel, 180 ha. eine Bischofsmense und 180 ha. ein Seminar. In Diözesen, in denen die Seminare keine eigenen Ländereien neben den Ländereien, die dem Bistum gehören, besitzen, werden ihnen von den Ländereien des Bistums 180 ha. zugesprochen, die vom Aufkauf frei sind, unabhängig von den 180 ha., die für die Bischofsmense bestimmt sind.

6. Die oben erwähnten kirchlichen Rechtspersonen haben das Recht, aus den ihnen gehörenden Gütern diejenigen Landparzellen auszusuchen, die in dem oben angeführten Umfang in ihrem Besitz verbleiben.

7. Der Aufkaufpreis für das oben erwähnte Land wird gemäß den Vorschriften ausgezahlt, die bei dem Aufkauf von Land, das Privatbesitz ist, angewandt werden und bleibt zur freien Verfügung der Kirche.

dających własnością osób prywatnych, i pozostanie do rozporządzenia Kościoła.

8. Stolica Apostolska zgadza się także, aby ziemie rolne, należące do domów kongregacji i zakonów, oraz do ich zakładów dobroczynnych, uważanych każdy z osobna za oddzielną jednostkę rolną, zostały wykupione przez Państwo, zgodnie z przepisami, które będą stosowane do wykupu dóbr, należących do osób prawnych świeckich, z prawem dla każdego z domów, wspomnianych powyżej, jako też dla każdego z ich zakładów dobroczynnych, zachowania conajmniej 180 hektarów ziemi rolnej.

9. Osoby prawne kościelne i zakonne będą miały prawo, na równi z osobami prawnymi świeckimi, bezpośredniego dokonywania parcelacji ziem rolnych, do nich należących.

Art. 25. Wszystkie ustawy, rozporządzenia lub dekrety, sprzeczne z postanowieniami poprzednich artykułów, tracą moc prawną z chwilą wejścia w życie niniejszego konkordatu.

Art. 26. Stolica Apostolska dokona, w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego Konkordatu i w porozumieniu z Rządem, utworzenia i rozgraniczenia prowincyj kościelnych oraz diecezji, wyliczonych w artykule IX. Granice prowincyj kościelnych i diecezji będą odpowiadać granicom Państwa Polskiego.

Dobra kościelne, położone w Polsce, lecz należące do prawnych osób kościelnych i zakonnych, których siedziba znajduje się poza granicami Państwa Polskiego i odwrotnie, będą przedmiotem konwencji oddzielnej.

Art. 27. Konkordat niniejszy wejdzie w życie w dwa miesiące po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Sporządzono w Rzymie, dziesiątego lutego, tysiąc dziewięćset dwudziestego piątego roku.

(—) Piotr Kardynał G a s p a r r i.

(—) Władysław S k r z y Ń s k i.

(—) Stanisław G r a b s k i.

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

8. Der Apostolische Stuhl ist ferner einverstanden, daß die Ländereien, die zu Kongregationen bezw. Ordenshäusern gehören sowie zu deren Wohltätigkeitsanstalten, als besondere Agrareinheiten betrachtet und vom Staat gemäß den Vorschriften, betreffend den Aukauf von Gütern, welche weltlichen Rechtspersonen gehören, aufgekauft werden mit dem Rechte der Zurückbehaltung von mindestens 180 ha Ackerland für jedes der oben erwähnten Häuser sowie für jede Wohltätigkeitsanstalt.

9. Kirchliche und Ordensrechtspersonen haben gleich den weltlichen Rechtspersonen das Recht, ihre Landgüter selbst zu parzellieren.

Art. 25.

Alle Gesetze, Verfügungen und Dekrete, die mit den Bestimmungen der vorstehenden Artikel in Widerspruch stehen, werden durch das Inkrafttreten des Konkordats aufgehoben.

Art. 26.

Der Apostolische Stuhl wird im Laufe von drei Monaten nach Inkrafttreten des Konkordats im Einvernehmen mit der Regierung die Bildung und Abgrenzung der in Art. 9 aufgezählten Kirchenprovinzen und Diözesen vornehmen. Die Grenzen der Kirchenprovinzen und Diözesen werden den Staatsgrenzen entsprechen.

Kirchengüter, die in Polen liegen, aber kirchlichen bezw. Ordensrechtspersonen gehören, deren Sitz sich außerhalb des polnischen Staates befinden und umgekehrt, werden Gegenstand einer besonderen Konvention sein.

Art. 27.

Vorliegendes Konkordat tritt zwei Monate nach Austausch der Ratifizierungsurkunden in Kraft.

Ausgefertigt in Rom, den 10. Februar 1925.

(—) P. Gasparri, Kardinal.

(—) W. Skrzypski.

(—) St. Grabski.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 25 listopada 1936 r.

o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

(Dz. U. R. P. 1936 r. Nr. 88 poz. 613).

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i art. 1 pkt. b) ustawy z dnia 2 lipca 1936 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 363) postanawiam co następuje:

Art. 1.

(1) Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej, uznający jako jedyną zasadę i normę wiary i życia wszystkie księgi kanoniczne Pisma Świętego tudzież wszystkie księgi symboliczne Kościoła Ewangelicko-Luterskiego, korzysta z pełnej wolności wyznawania swej wiary oraz wykonywania swego kultu religijnego.

(2) W granicach, zakreślonych przez prawodawstwo państwowe, a zwłaszcza przez dekret niniejszy, Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej rządzi się przepisami swego Zasadniczego Prawa Wewnętrzznego, uznanego przez Państwo w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

(3) Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej tworzy wraz z dekretem niniejszym podstawę prawną organizacji tego Kościoła.

Art. 2.

Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej jest kościołem samodzielnym i niezależnym od jakiegokolwiek obcokrajowej zwierzchności.

Art. 3.

(1) Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej tworzą parafie (filiały) ewangelicko-augsburskie na całym obszarze Państwa. W skład tego Kościoła wchodzi również Bracia Morawscy czyli Hernhuci. Natomiast do tego Kościoła nie należą parafie ewangelicko-luterskie tak zwane staroluterskie.

(2) Do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej należą wszystkie osoby wyznania ewangelicko-luterskiego, zamieszkałe w Polsce i wchodzące w skład jednej z parafii (filiałów) tego Kościoła. Postanowienie niniejsze nie przesądza przynależności kościelnej tych osób wyznania ewan-

Dekret des Präsidenten der Republik

vom 25. November 1936

betreffend das Verhältnis des Staates zur Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen.

(Dz. U. R. P. Nr. 88 Pof. 613).

Auf Grund des Art. 55 Abs. (1) der Staatsverfassung und des Art. 1 Punkt b) des Gesetzes vom 2. Juli 1936 über die Ermächtigung des Präsidenten der Republik zur Erlassung von Dekreten (Dz. U. R. P. Nr. 51 Pof. 363) bestimme ich, wie folgt:

Art. 1.

1) Die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen anerkennt als einzige Grundlage und Norm des Glaubens und des Lebens sämtliche kanonischen Bücher der Hl. Schrift sowie alle symbolischen Bücher der evangelisch-lutherischen Kirche. Sie genießt die volle Freiheit, ihren Glauben zu bekennen und ihren religiösen Kultus auszuüben.

2) Innerhalb der durch die staatliche Gesetzgebung, insbesondere aber durch dieses Dekret gezogenen Grenzen regiert sich die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen nach den Vorschriften ihres staatlicherseits auf dem Wege einer Verordnung des Ministerrates anerkannten Inneren Grundgesetzes.

3) Dieses Innere Grundgesetz der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen bildet zusammen mit diesem Dekret die rechtliche Grundlage für die Organisation dieser Kirche.

Art. 2.

Die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen ist eine selbständige, von keiner ausländischen Behörde abhängige Kirche.

Art. 3.

1) Die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen bilden die auf dem gesamten Staatsgebiet befindlichen evangelisch-augsburgischen Pfarr- (Filial-) Gemeinden. Sie umfaßt auch die Mährischen Brüder oder Herrnhuter. Die evangelisch-lutherischen sogenannten alt-lutherischen Gemeinden hingegen gehören nicht zu dieser Kirche.

2) Zur Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen gehören alle Personen evangelisch-lutherischen Glaubensbekenntnisses, die in Polen ihren Wohnsitz haben und Mitglieder einer der Pfarr- (Filial-) Gemeinden dieser Kirche sind. Durch obige Bestimmung bleibt die Kirchenzugehörigkeit derjenigen Personen evangelisch-lutherischen Glaubensbekenntnisses, die auf Grund rechtlicher Vorschriften der Gemeinde einer anderen evangelischen Kirche auf dem Staatsgebiet angehören, unberührt.

gelicko-luterskiego, które według przepisów prawnych należą do parafii innego Kościoła ewangelickiego, znajdującej się na obszarze Państwa.

(3) Warunki nabycia przynależności kościelnej tudzież uzyskania oraz utraty członkostwa parafii (filią) Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej określają wewnętrzne prawa kościelne.

Art. 4.

(1) Wewnętrzne prawa kościelne oraz przepisy kościelne nie mogą pozostawać w sprzeczności zarówno z prawami państwowymi, jak i Zasadniczym Prawem Wewnętrznym Kościoła.

(2) Wewnętrzne prawa kościelne oraz przepisy kościelne zyskują moc obowiązującą przez ogłoszenie ich w „Dzienniku Urzędowym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej”.

(3) Ogłoszenie takich wewnętrznych praw kościelnych, co do których nie zostało przewidziane uprzednio ich uzgodnienie z władzami państwowymi, zarządza właściwa władza kościelna po stwierdzeniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że nie zawierają one postanowień sprzecznych z prawami państwowymi i Zasadniczym Prawem Wewnętrznym Kościoła. O ile Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie zakomunikuje Konsystorzowi odpowiedniej decyzji w ciągu dwóch miesięcy, licząc od dnia przedstawienia mu uchwały, stanowiącej wewnętrzne prawo kościelne lub przepis kościelny, Konsystorz może zarządzić jego ogłoszenie.

Art. 5.

Przyłączenie lub włączenie do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej innych kościołów lub związków religijnych, jak również ustrojowe łączenie się tego Kościoła z jakimkolwiek innym kościołem lub związkiem religijnym wymaga uchwały Synodu, powziętej na wniosek Konsystorza, który powinien uzyskać w tej mierze uprzednią zgodę Rządu w formie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6.

Władze państwowe udzielają swej pomocy do wykonania zgodnych z prawem postanowień i wyroków właściwych władz kościelnych w przedmiocie: a) usunięcia duchownego lub innej osoby z zajmowanego stanowiska kościelnego oraz pozbawienia uprawnień, związanych ze stanem duchownym, i b) w innych wypadkach, przewidzianych przez prawo obowiązujące.

3) Die Bedingungen für die Erwerbung der Kirchenzugehörigkeit sowie für die Erlangung oder für den Verlust der Mitgliedschaft an einer Pfarr- (Filial-) Gemeinde der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen werden durch die Kirchengesetze bestimmt.

Art. 4.

1) Innerkirchliche Gesetze sowie kirchliche Vorschriften dürfen weder mit den staatlichen Gesetzen noch mit dem Inneren Grundgesetz der Kirche im Widerspruch stehen.

2) Innerkirchliche Gesetze sowie kirchliche Vorschriften erlangen Rechtskraft durch ihre Veröffentlichung im „Amtsblatt der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen“.

3) Die Veröffentlichung derjenigen Kirchengesetze, hinsichtlich derer eine vorausgehende Verständigung mit den Staatsbehörden nicht vorgesehen ist, wird von der zuständigen Kirchenbehörde angeordnet, nachdem der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung festgestellt hat, daß sie keinerlei Bestimmungen enthalten, die mit den Staatsgesetzen und mit dem Inneren Grundgesetz der Kirche im Widerspruch stehen.

Sofern der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung innerhalb zweier Monate, gerechnet vom Tage der Einreichung des ein Kirchengesetz oder eine kirchliche Vorschrift enthaltenden Beschlusses, dem Konsistorium keinen diesbezüglichen Bescheid hat zugehen lassen, kann das Konsistorium seine Veröffentlichung anordnen.

Art. 5.

Zur Angliederung oder Aufnahme anderer Kirchen oder Religionsgesellschaften in die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen sowie auch zur verfassungsmäßigen Vereinigung dieser Kirche mit irgendeiner anderen Kirche oder Religionsgesellschaft ist ein Synodalbeschuß erforderlich. Dieser Beschuß wird auf Antrag des Konsistoriums gefaßt, das diesbezüglich die vorausgehende Genehmigung der Regierung in Form eines auf Antrag des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung gefaßten Beschlusses des Ministerrats einzuholen hat.

Art. 6.

Die Staatsbehörden erteilen ihren Beistand zwecks Durchführung von gesetzmäßigen Beschlüssen und Urteilen der zuständigen Kirchenbehörden im Falle:

- a) der Entsetzung eines Geistlichen oder einer anderen Person vom kirchlichen Amte sowie der Entziehung der mit dem geistlichen Stande verbundenen Befugnisse, und
- b) in allen anderen durch das geltende Recht vorgesehenen Fällen.

Art. 7.

Die Feiertage der Evangelisch-Augsburgischen Kirche: Karfreitag, Buß- und Betttag (Aschermittwoch) und das Reformationsfest (31.

Art. 7.

Święta Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego: Wielki Piątek, Dzień Pokuty (Popielec) i Święto Reformacji (31 października) korzystają w stosunku do osób tego wyznania z ochrony prawa na zasadach ogólnych. Młodzież szkolna, należąca do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, w święta te wolna jest od zajęć.

Art. 8.

(1) W zakładach naukowych, których program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanych w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, nauka religii jest w ramach przepisów państwowych obowiązkowa dla młodzieży, należącej do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego.

(2) Nauki religii udzielają zgodnie z przepisami państwowymi nauczyciele, powołani przez władze szkolne spośród osób, posiadających kwalifikacje, ustalone przez przepisy państwowe, oraz upoważnienie właściwej władzy kościelnej do nauczania religii.

(3) Właściwa władza kościelna sprawuje nadzór nad religijno-moralną stroną nauczania religii; postanowienie to w niczym nie zmienia uprawnień władzy szkolnej.

(4) Przed powołaniem osób wyznania ewangelicko-augsburskiego do wykładania przedmiotów teologicznych na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie należy zasięgnąć opinii właściwej władzy kościelnej.

Art. 9.

(1) Celem zapewnienia opieki religijnej osobom wojskowym, należącym do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, w skład wojska wchodzi służba duszpasterska ewangelicko-augsburska, na czele której stoi senior. Organizację tej służby regulują przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych.

(2) Na żądanie władz wojskowych władze kościelne oddają dla celów duszpasterstwa wojskowego kościoły i wszelkie urządzenia kościelne.

(3) Wojskowe duszpasterstwo pokrywać będzie rzeczywiste koszty, związane z użyciem kościołów i urządzeń kościelnych, jeżeli władze kościelne zażądadają zwrotu tych kosztów.

Art. 10.

(1) Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej jako całość oraz jego poszczególne diecezje, parafie i filiały są osobami prawnymi i mogą stosownie do obowiązujących ustaw państwowych nabywać majątek, zbywać i obciążać go oraz zarządzać i rozporządzać nim.

Oktober) genießen in Bezug auf die Personen dieses Bekenntnisses gesetzlichen Schutz nach allgemeinen Grundsätzen. Die der Evangelisch-Augsburgischen Kirche angehörende Schuljugend ist an diesen Feiertagen vom Unterricht befreit.

Art. 8.

1) In Lehranstalten, deren Programm die Ausbildung der Jugend unter 18 Jahren umfaßt und die ganz oder teilweise vom Staat oder den Selbstverwaltungskörpern erhalten werden, ist der Religionsunterricht im Rahmen der staatlichen Vorschriften für die der Evangelisch-Augsburgischen Kirche angehörende Jugend obligatorisch.

2) Der Religionsunterricht wird in Uebereinstimmung mit den staatlichen Vorschriften von Lehrern erteilt, die von den Schulbehörden aus der Mitte von Personen berufen werden, welche die staatlicherseits festgesetzte vorschriftsmäßige Lehrbefähigung besitzen und von der zuständigen Kirchenbehörde zur Erteilung des Religionsunterrichts ermächtigt worden sind.

3) Die zuständige Kirchenbehörde handhabt die Aufsicht über die religiös-moralische Seite des Religionsunterrichts; die Befugnisse der Schulbehörde bleiben durch diese Bestimmung unberührt.

4) Vor der Berufung von Personen evangelisch-augsburgischen Bekenntnisses zur Lehrtätigkeit für theologische Fächer an der Evangelischen Theologischen Fakultät der Józef Piłsudski Universität in Warschau ist das Gutachten der zuständigen Kirchenbehörde einzuholen.

Art. 9.

1) Um den der Evangelisch-Augsburgischen Kirche angehörenden Militärpersonen religiöse Betreuung zu sichern, besteht innerhalb der Heeresorganisation die evangelisch-augsburgische Militärseelsorge, an deren Spitze ein Senior steht. Die Organisation dieser Militärseelsorge wird durch Vorschriften geregelt, die vom Minister für Heereswesen erlassen werden.

2) Auf Verlangen der Militärbehörden stellen die Kirchenbehörden zu Zwecken der Militärseelsorge die Kirchengebäude und sämtliche kirchlichen Einrichtungen zur Verfügung.

3) Die mit der Benutzung der Kirchengebäude und kirchlichen Einrichtungen tatsächlich verbundenen Kosten werden durch die Militärseelsorge gedeckt, falls die Kirchenbehörden die Rückerstattung dieser Kosten verlangen.

Art. 10.

1) Die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen als solche sowie ihre einzelnen Diözesen, Pfarr- und (Filial-) Gemeinden besitzen das Recht juristischer Personen und können den geltenden Staatsgesetzen gemäß Vermögen erwerben, veräußern und belasten sowie auch verwalten und darüber verfügen.

(2) Nieruchomości ziemskie Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego podlegają przepisom obowiązującym o reformie rolnej. Przy przejmowaniu tych nieruchomości na parcelację pozostawia się każdej parafii (filiałowi) obszar w granicach od dziesięciu do dwudziestu pięciu ha w zależności od jakości ziemi. Parafiom (filiałom) posiadającym kantoraty w dniu 1 grudnia 1935 r., pozostawia się ponadto po trzy ha przy każdym kantoracie niezależnie od jakości ziemi. Grunty te winny stanowić samodzielne jednostki gospodarcze i winny być położone w obrębie tych parafii (filiałów), dla których są przeznaczone.

(3) Zarząd majątkiem kościelnym sprawują organa władzy kościelnej uprawnione do tego postanowieniem Zasadniczego Prawa Wewnętrznego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

(4) Do ważności pozbycia, obciążenia lub zmiany przeznaczenia majątku kościelnego wymagana jest zgoda wojewody właściwego ze względu na miejsce położenia danego majątku.

(5) Przepisy prawne o ochronie zabytków oraz o ochronie przyrody mają zastosowanie do majątku kościelnego.

Art. 11.

Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej posiadać może własne cmentarze na zasadach, ustalonych w ustawach państwowych. Może również korzystać z fundacji i funduszy tudzież posiadać zakłady, przeznaczone dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych na zasadach, ustalonych ustawami państwowymi.

Art. 12.

(1) O ile zwyczajne dochody parafii (filiału) okażą się nie wystarczające, mogą być na pokrycie potrzeb parafii (filiału) pobierane t. zw. składki posiłkowe. Składki te uchwalają uprawnione do tego organa, przewidziane w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Uchwały te wymagają dla swej ważności zatwierdzenia właściwych władz państwowych.

(2) Przepisy, dotyczące wymiaru, zatwierdzenia i poboru składek, właściwości władz i toku instancyj oraz trybu przymusowego ściągania ustala rozporządzenie Ministrów Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

(3) Budżety roczne, dochodów i wydatków w parafiach i filiałach, o ile korzystają ze składek posiłkowych, podlegają zatwierdzeniu właściwego wojewody (Komisarza Rządu m. st.

2) Der Grundbesitz der Evangelisch-Lugsburgischen Kirche unterliegt den geltenden Vorschriften über die Agrarreform. Bei der Uebernahme dieses Grundbesitzes zur Parzellierung wird jeder einzelnen Pfarr- (Filial-) Gemeinde Land im Ausmaße von zehn bis fünfundzwanzig Hektar, je nach der Beschaffenheit des Bodens, belassen. Denjenigen Pfarr- (Filial-) Gemeinden, welche am 1. Dezember 1935 im Besitze von Kantoraten standen, werden überdies bei einem jeden Kantorat je drei Hektar Land, unabhängig von der Beschaffenheit des Bodens, belassen. Diese Grundstücke müssen selbständige wirtschaftliche Einheiten bilden und im Bereich derjenigen Pfarr- (Filial-) Gemeinden liegen, für welche sie bestimmt sind.

3) Die Verwaltung des kirchlichen Vermögens steht denjenigen Organen der kirchlichen Behörde zu, welche durch die diesbezügliche Bestimmung des Inneren Grundgesetzes der Evangelisch-Lugsburgischen Kirche in der Republik Polen dazu berechtigt sind.

4) Zur Rechtsgültigkeit der Veräußerung, der Belastung oder der Bestimmungsänderung des Kirchenvermögens ist die Zustimmung des in bezug auf die Lage des betreffenden Vermögens zuständigen Wojewoden erforderlich.

5) Die rechtlichen Vorschriften über den Denkmal- sowie über den Naturschutz haben auf das kirchliche Vermögen Anwendung.

Art. 11.

Die Evangelisch-Lugsburgische Kirche in der Republik Polen kann eigene Friedhöfe nach den in den Staatsgesetzen festgelegten Grundsätzen besitzen. Desgleichen kann sie auch von Stiftungen und Fonds Nutzen ziehen, sowie nach den durch die Staatsgesetze festgelegten Grundsätzen eigene Anstalten für konfessionelle, Schul- und Wohltätigkeitszwecke besitzen.

Art. 12.

1) Sollten sich die ordentlichen Einnahmen einer Pfarr- (Filial-) Gemeinde als nicht ausreichend erweisen, so können zur Deckung der Bedürfnisse der betreffenden Gemeinde sogenannte Kirchenbeiträge erhoben werden. Die Erhebung dieser Beiträge beschließen die in dem Inneren Grundgesetz der Evangelisch-Lugsburgischen Kirche in der Republik Polen vorgesehenen, dazu ermächtigten Organe. Diese Beschlüsse bedürfen zu ihrer Gültigkeit der Bestätigung seitens der zuständigen Staatsbehörden.

2) Die Vorschriften über das Ausmaß, die Bestätigung und die Einziehung der Beiträge, über die Zuständigkeit der Behörden und den Instanzenweg, sowie über das Verfahren bei der Zwangseinziehung bestimmt eine Verordnung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung, des Innern und Finanzministers.

3) Die Jahresvoranschläge der Einnahmen und Ausgaben der einzelnen Pfarr- (Filial-) Gemeinden, sofern sie Kirchenbeiträge vorsehen,

Warszawy) w trybie i na zasadach, które ustala rozporządzenie Ministrów Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych.

Art. 13.

Należące do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej lub do jego osób prawnych budynki, poświęcone wyłącznie służbie Bożej, tudzież taki majątek, z którego dochód służy wyłącznie celom kultu religijnego i nie przyczynia się do osobistych dochodów duchowieństwa lub innych członków kościoła, a także instytucje dobroczynne i kulturalno-oświatowe, korzystają z ulg i zwolnień od podatków państwowych i komunalnych, stosownie do obowiązujących przepisów prawnych. Pomieszczenia, zajmowane przez duchownych, oraz lokale urzędowe władz kościelnych będą traktowane przez Skarb Państwa na równi z pomieszczeniami urzędowymi, zajmowanymi przez funkcjonariuszów państwowych, i z lokalami instytucji państwowych.

Art. 14.

Zakres ulg, z jakich w dziedzinie zakwaterowania wojska w czasie pokoju tudzież w dziedzinie rzeczowych świadczeń wojennych korzystają budynki i pomieszczenia, będące w użytkowaniu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, normują obowiązujące przepisy prawne.

Art. 15.

Sprawę opłat pocztowych za korespondencję urzędową władz i urzędów Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej normują obowiązujące pocztowe przepisy prawne.

Art. 16.

(1) Państwo zapewnia Kościołowi Ewangelicko-Augsburskiemu w Rzeczypospolitej Polskiej na jego potrzeby dotacje, ustalane corocznie w budżecie państwowym. Dotacje te obejmują wydatki osobowe i rzeczowe.

(2) Dotacje na wydatki osobowe ustalane będą w kwocie łącznej nie niższej od kwoty 240 000 (dwieście czterdzieści tysięcy) złotych rocznie.

(3) Dotacje na wydatki rzeczowe ustalane będą w kwocie łącznej nie niższej od kwoty 57 000 (pięćdziesiąt siedem tysięcy) złotych rocznie.

- (4) Do wydatków osobowych należą uposażenia osobowe:
- a) Prezesa Konsystorza,
 - b) Naczelnika Kancelarii Konsystorza i innych funkcjonariuszów Kancelarii,

unterliegen der Bestätigung seitens des zuständigen Wojewoden (des Regierungskommissars der Hauptstadt Warschau). Das diesbezügliche Verfahren und die hierbei zu beachtenden Grundsätze werden durch eine Verordnung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung und des Inneren festgelegt.

Art. 13.

Die der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen oder deren juristischen Personen gehörenden ausschließlich gottesdienstlichen Zwecken gewidmeten Gebäude, desgleichen Vermögensstücke, deren Ertrag ausschließlich Zwecken des religiösen Kultes dient und zu dem persönlichen Einkommen der Geistlichkeit oder anderer Mitglieder der Kirche nicht mitbeiträgt, ferner auch Anstalten zu Wohltätigkeits- sowie kulturellen und Bildungszwecken, genießen Begünstigungen und Befreiung von staatlichen und kommunalen Steuern, nach Maßgabe der geltenden rechtlichen Bestimmungen. Die Wohnungen der Geistlichen und die Amtslokale der Kirchenbehörden werden durch den Staatsfiskus in gleicher Weise, wie die Dienstwohnungen der Staatsbedienten und die Lokale der staatlichen Institutionen behandelt.

Art. 14.

Inwieweit die in Nutzung der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen stehenden Gebäude und Räumlichkeiten bei Militäreinquartierungen in Friedenszeiten sowie bei Sachleistungen im Kriegsfall Begünstigungen erfahren, regeln die geltenden rechtlichen Vorschriften.

Art. 15.

Die Frage der Postgebühren für den amtlichen Briefverkehr der evangelisch-augsburgischen Kirchenbehörden und Kirchenämter regeln die geltenden rechtlichen Postvorschriften.

Art. 16.

1) Der Staat sichert der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen für deren Bedürfnisse Dotationen zu, die alljährlich im Staatsvoranschlag festgesetzt werden. Genannte Dotationen umfassen Personal- und Sachausgaben.

2) Die Dotationen für Personalausgaben werden im Gesamtbetrage von mindestens 240 000 (zweihundertvierzigtausend) Zloty jährlich festgesetzt.

3) Die Dotationen für Sachausgaben werden im Gesamtbetrage von mindestens 57 000 (siebenundfünfzigtausend) Zloty jährlich festgesetzt.

4) Zu den Personalausgaben gehören die Gehälter:

a) des Präsidenten des Konsistoriums,

b) des Kanzleichefs des Konsistoriums sowie der anderen Kanzlei-angestellten,

- c) Wiceprezesa i radców Konsystorza,
- d) ogółu duchowieństwa.

(5) Uposażenia osobowe Wiceprezesa i radców Konsystorza oraz ogółu duchowieństwa są wypłacane na zasadach i w sposób, który określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(6) Tytułem wydatków rzeczowych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznaje kredyty na:

- a) wydatki rzeczowo - administracyjne Konsystorza i koszty wizytacji,
- b) zasiłki i stypendia,
- c) wydatki budowlane,
- d) wydatki pocztowe.

(7) Zaopatrzenie emerytalne duchowieństwa oraz pozostałych po nim wdów i sierot normuje rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 17.

(1) Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej sprawuje kierownictwo duchowne tegoż Kościoła. Reprezentuje on Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej wobec władz państwowych oraz wobec innych wyznań i wybierany jest dożywotnio. Biskup jest zarazem dożywotnio Prezesem Synodu i Prezesem Konsystorza.

(2) Wyboru Biskupa dokonywa, w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Kolegium Wyborcze, składające się z Wiceprezesa i radców Konsystorza, seniorów, członków Wydziału Synodalnego oraz czterech wybranych przez Synod delegatów świeckich. Objęcie przez elekta stanowiska wymaga uprzedniego zatwierdzenia go na urządzenie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i złożenia na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przysięgi wierności według następującej roty:

„Ślubuję i przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu na św. Jego Ewangelię, że wierny będę Rzeczypospolitej Polskiej, której dobro i rozkwit popierać będę według sił swoich w zakresie mojej działalności. Z zupełną lojalnością będę szanował Rząd, Konstytucją ustanowiony i przestrzegał, aby szanowało go również powierzone mi duchowieństwo. Nie będę uczestniczył w żadnych poczynaniach, w żadnych naradach, mogących szkodę wyrządzić Państwu Polskiemu, przeciwnie będę starał się w zakresie mojej działalności usuwać wszystko to, co może zagrażać porządkowi publicznemu i dobru Państwa. Tak mi

- c) des Vizepräsidenten des Konsistoriums und der Konsistorialräte,
 - d) der gesamten Geistlichkeit.
- 5) Die Gehälter des Vizepräsidenten des Konsistoriums und der Konsistorialräte sowie der gesamten Geistlichkeit werden nach Grundsätzen und in der Weise ausgezahlt, die vom Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung festgelegt werden.
- 6) Als Sachausgaben bewilligt der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung Kredite für:
- a) Sach- und Verwaltungsausgaben des Konsistoriums sowie für Visitationskosten,
 - b) Zuschüsse und Stipendien,
 - c) Baukosten,
 - d) Postausgaben.
- 7) Die Altersversorgung der Geistlichkeit sowie die Versorgung ihrer hinterbliebenen Witwen und Waisen regelt eine Verordnung des Ministerrats.

Art. 17.

1) Dem Bischof der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen obliegt die geistliche Leitung dieser Kirche. Er vertritt die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen vor den staatlichen Behörden sowie vor anderen Bekenntnissen und wird auf Lebenszeit gewählt. Der Bischof ist zugleich lebenslanglich Präses der Synode und Präsident des Konsistoriums.

2) Die Wahl des Bischofs erfolgt im Einvernehmen mit dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung durch ein Wahlkollegium, das aus dem Vizepräsidenten des Konsistoriums, den Konsistorialräten, den Senioren, den Mitgliedern des Synodalausschusses, sowie aus vier von der Synode gewählten Laiendelegierten besteht. Der Amtsantritt des Gewählten erfordert seine vorausgehende Bestätigung in diesem Amte durch den Präsidenten der Republik Polen und die Leistung des Treueides zu Händen des Präsidenten der Republik. Der Eid hat folgenden Wortlaut:

„Ich gelobe und schwöre bei Gott dem Allmächtigen und Seinem heiligen Evangelium, daß ich Treue wahren werde der Republik Polen, deren Wohl und Aufblühen ich nach Kräften im Bereich meiner Tätigkeit zu fördern gewillt bin. Mit vollkommener Loyalität werde ich die durch die Staatsverfassung berufene Regierung achten und darüber wachen, daß sie auch von der mir anvertrauten Geistlichkeit geachtet werde. Ich werde mich an keinem Unternehmen und an keinerlei Beratungen beteiligen, die dem polnischen Staat Schaden bringen könnten, und werde im Gegenteil bestrebt sein, im Bereich meiner Tätigkeit alles das zu beseitigen, was die öffentliche Ordnung und das Wohl des Staates bedrohen könnte. So wahr mir Gott helfe an Leib und Seele durch Jesum Christum, unsern Herrn. Amen“.

Panie Boże na duszy i na ciele dopomóż przez Jezusa Chrystusa, Pana Naszego. Amen”.

(3) W razie zawakowania stanowiska Biskupa lub niemożności bezpośredniego sprawowania przezeń obowiązków, Wiceprezes Konsystorza lub w jego zastępstwie zaproszony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego radca duchowny Konsystorza wchodzi we wszelkie jego uprawnienia jako Prezesa Konsystorza i zwołuje najdalej w trzy miesiące do m. st. Warszawy Kolegium Wyborcze celem dokonania nowego wyboru.

(4) W razie niedojścia do wyboru Biskupa, Prezydent Rzeczypospolitej powołuje jednego z radców duchownych Konsystorza do czasowego sprawowania w charakterze zastępcy Biskupa wszystkich funkcji tego ostatniego.

(5) Uprawnienia Prezesa Konsystorza i Prezesa Synodu określa Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

(6) Prezes Konsystorza pobiera uposażenie ze Skarbu Państwa podług grupy IV uposażenia urzędników państwowych, ma prawo do zaopatrzenia emerytalnego i korzysta z wszystkich innych świadczeń, przysługujących urzędnikom państwowym.

Art. 18.

(1) Naczelną władzą, powołaną do uchwalania wewnętrznych praw kościelnych, jak również do rozstrzygania w sprawach ogólnych Kościoła jest Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Synod jest zarazem najwyższą instancją odwoławczą w sprawach kościelnych w wypadkach przewidzianych przez Zasadnicze Prawo Wewnętrzne. Skład i kompetencje Synodu określa poza tym Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego.

(2) Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego zwołuje Prezes Synodu. Synod odbywa się w m. st. Warszawie co najmniej raz na trzy lata. Datę otwarcia Synodu ustala Prezes Synodu, zawiadamiając o niej Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i przedstawiając mu program obrad Synodu co najmniej na miesiąc przed wyznaczonym na otwarcie Synodu terminem.

(3) Minister może delegować na posiedzenie Synodu swego przedstawiciela, który ma prawo zabierać głos poza kolejnością mówców i składać oświadczenia i deklaracje.

(4) Synod wybiera Wydział Synodalny, który jest stałą delegacją Synodu.

3) Im Falle der Vakanz des Bischofsamtes, oder falls der Bischof seine Obliegenheiten persönlich nicht zu erfüllen vermag, übernimmt alle seine Befugnisse als Präsidenten des Konsistoriums dessen Vizepräsident oder in dessen Vertretung ein vom Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung eingeladener geistlicher Konsistorialrat und beruft spätestens innerhalb drei Monate nach der Hauptstadt Warschau das Wahlkollegium zwecks Vornahme einer Neuwahl.

4) Im Falle, daß die Wahl des Bischofs nicht zustande gekommen ist, beruft der Präsident der Republik einen der geistlichen Räte des Konsistoriums zur zeitweisen Ausübung aller Funktionen des Bischofs als dessen Vertreter.

5) Die Befugnisse des Präsidenten des Konsistoriums und des Präses der Synode bestimmt das Innere Grundgesetz der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen.

6) Der Präsident des Konsistoriums bezieht sein Gehalt aus dem Staatskass nach der IV. Gehaltsstufe der Staatsbeamten, besitzt das Recht auf Altersversorgung und genießt sämtliche andere den Staatsbeamten zustehende Leistungen.

Art. 18.

1) Die oberste Behörde zur Beschlußfassung über Kirchengesetze sowie zur Entscheidung über allgemeine Angelegenheiten der Kirche ist die Synode der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen. Die Synode ist zugleich die höchste Berufungsinstanz in kirchlichen Fragen in den Fällen, die in dem Inneren Grundgesetz der Evangelisch-Augsburgischen Kirche vorgesehen sind. Die Zusammensetzung und die Kompetenz der Synode werden überdies durch das Innere Grundgesetz der Evangelisch-Augsburgischen Kirche bestimmt.

2) Die Synode der Evangelisch-Augsburgischen Kirche wird vom Präses der Synode einberufen. Die Synode tagt in der Hauptstadt Warschau mindestens einmal innerhalb dreier Jahre. Das Datum der Eröffnung der Synode bestimmt der Präses der Synode und macht dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung davon Mitteilung, wobei er ihm das Programm der Beratungen mindestens einen Monat vor dem angelegten Eröffnungstermin unterbreitet.

3) Der Minister kann zu der Tagung der Synode einen Vertreter entsenden, der das Recht hat, außerhalb der Reihenfolge der Redner das Wort zu ergreifen und Erklärungen sowie Deklarationen abzugeben.

4) Die Synode wählt einen Synodalausschuß, welcher die ständige Vertretung der Synode ist.

Art. 19.

1) Die oberste Verwaltungsbehörde und das Vollzugsorgan der Synode ist das Konsistorium der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen, bestehend aus dem Präsidenten, dem Vize-

Art. 19.

(1) Naczelną władzą administracyjną i organem wykonawczym Synodu jest Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, złożony z Prezesa, Wiceprezesa i sześciu radców. Skład i kompetencje Konsystorza określa szczegółowo Zasadnicze Prawo Wewnętrzne.

(2) Wiceprezesa Konsystorza wybiera, w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Kolegium Wyborcze, złożone z Biskupa jako przewodniczącego, radców Konsystorza, seniorów, członków Wydziału Synodalnego oraz czterech delegatów świeckich, wybranych przez Synod. Wiceprezes Konsystorza czuwa wraz z Prezesem nad prawidłowym biegiem prac Konsystorza i w razie nieobecności Prezesa przewodniczy na zebraniach Konsystorza.

(3) W razie niedojścia do porozumienia w sprawie wyboru Wiceprezesa Konsystorza, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego powołuje jednego z radców świeckich Konsystorza do czasowego pełnienia obowiązków Wiceprezesa.

(4) Wiceprezes Konsystorza obejmuje swój urząd po uprzednim zatwierdzeniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej i złożeniu na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej przysięgi wierności.

(5) W razie niemożności sprawowania obowiązków przez Wiceprezesa zastępuje go jeden z radców świeckich Konsystorza zaproszony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(6) Radców Konsystorza wybiera Synod.

(7) Radcowie Konsystorza obejmują urzędy po uprzednim zatwierdzeniu ich na tych stanowiskach przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i złożeniu na ręce tegoż Ministra przysięgi wierności.

(8) Siedzibą Konsystorza jest m. st. Warszawa.

Art. 20.

(1) Przy Konsystorzu działa Kancelaria Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, złożona z Naczelnika Kancelarii i z odpowiedniej liczby funkcjonariuszów, ustalonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z prezesem Konsystorza.

(2) Naczelnika Kancelarii Konsystorza powołuje Konsystorz za uprzednią zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, innych funkcjonariuszów Kancelarii powołuje Konsystorz, zawiadamiając o tym Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

präsidenten und sechs Räten. Die Zusammensetzung und die Kompetenz des Konsistoriums werden im Einzelnen durch das Innere Grundgesetz bestimmt.

2) Die Wahl des Vizepräsidenten des Konsistoriums erfolgt im Einvernehmen mit dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung durch ein Wahlkollegium, das aus dem Bischof als Vorsitzenden, den Konsistorialräten, den Senioren, den Mitgliedern des Synodalausschusses, sowie aus vier von der Synode gewählten Laiendelegierten besteht. Der Vizepräsident des Konsistoriums überwacht gemeinsam mit dem Präsidenten den rechtmäßigen Gang der Konsistorialgeschäfte und führt in Abwesenheit des Präsidenten den Vorsitz in den Sitzungen des Konsistoriums.

3) Im Falle, daß über die Wahl des Vizepräsidenten des Konsistoriums keine Einigung zustande gekommen ist, beruft der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung einen der weltlichen Konsistorialräte zur zeitweiligen Ausübung der Obliegenheiten des Vizepräsidenten.

4) Der Vizepräsident des Konsistoriums tritt sein Amt an nach vorausgegangener Bestätigung durch den Präsidenten der Republik und nach Leistung des Treueides zu Händen des Präsidenten der Republik.

5) Im Falle, daß der Vizepräsident seine Obliegenheiten nicht zu erfüllen vermag, vertritt ihn einer der weltlichen Konsistorialräte, der durch den Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung hierzu eingeladen worden ist.

6) Die Konsistorialräte werden von der Synode gewählt.

7) Die Konsistorialräte treten ihr Amt an nach vorausgegangener Bestätigung durch den Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung und nach Leistung des Treueides zu Händen dieses Ministers.

8) Sitz des Konsistoriums ist die Hauptstadt Warschau.

Art. 20.

1) Beim Konsistorium ist tätig die Kanzlei des Konsistoriums der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen, die sich aus dem Kanzleichef und einer entsprechenden Anzahl von Angestellten zusammensetzt. Die Anzahl wird vom Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung im Einvernehmen mit dem Präsidenten des Konsistoriums festgesetzt.

2) Den Kanzleichef des Konsistoriums beruft das Konsistorium nach vorausgegangener Zustimmung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung; die anderen Kanzleiangestellten beruft das Konsistorium und macht dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung davon Mitteilung.

(3) Stosunki służbowe, wysokość uposażeń oraz zaopatrzenie emerytalne Naczelnika Kancelarii Konsystorza i innych funkcjonariuszów Kancelarii normuje rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 21.

(1) Pod względem administracyjnym Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej dzieli się na diecezje, stanowiące zarazem okręgi wyborcze dla kościelnych władz senioralnych, w skład zaś poszczególnych diecezji wchodzi parafie i filiały, posiadające własne władze parafialne z wyboru.

(2) Ustrój i zakres działania władz senioralnych i parafialnych określa Zasadnicze Prawo Wewnętrzne.

Art. 22.

(1) Tworzenie nowych diecezji, parafii i filiałów, znoszenie jak również zmiana ich granic i siedzib, o ile takie zarządzenia pociągają nowe wydatki ze Skarbu Państwa, wymagają uprzedniej zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wewnętrznych. O ile zaś takie zarządzenia nie pociągają za sobą nowych wydatków ze Skarbu Państwa, dokonywane być mogą po upewnieniu się Prezesa Konsystorza, że Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie ponosi przeciw nim zastrzeżeń. Jeżeli Minister nie zakomunikuje Prezesowi Konsystorza swej decyzji w ciągu dwóch miesięcy po otrzymaniu od Prezesa Konsystorza pisma w tym przedmiocie, będzie to uważane za wyrażenie zgody.

(2) O tworzeniu stacji kaznodziejskich, domów modlitwy i kantoratów Konsystorz zawiadamia właściwego wojewodę jednocześnie z powzięciem danego postanowienia.

(3) Istniejące w chwili wejścia w życie dekretu niniejszego diecezje, parafie i filiały wraz z liczbą ustalonych przy nich stanowisk duchownych są wymienione w załączniku do dekretu niniejszego.

(4) W ciągu roku od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego Konsystorz wyda zarządzenie, określające szczegółowe granice terytorialne diecezji, parafii i filiałów, wskazanych w ustępie poprzedzającym. Zarządzenie to wymaga uprzedniej zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 23.

(1) Duchownym zwierzchnikiem diecezji jest ks. senior, duchownymi zwierzchnikami parafii są proboszczowie, filiałów zaś duchowni, wyznaczeni przez Konsystorz.

3) Die Dienstverhältnisse, die Höhe der Gehälter sowie die Altersversorgung des Kanzleichefs des Konsistoriums und der anderen Angestellten werden durch Verordnung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung geregelt.

Art. 21.

1) In administrativer Hinsicht wird die Evangelisch-Augsburgische Kirche in der Republik Polen in Diözesen eingeteilt, die gleichzeitig die Wahlbezirke für die Wahl der kirchlichen Senioratsbehörden bilden; die einzelnen Diözesen hinwieder bestehen aus den Pfarr- und Filial-Gemeinden, die eigene gewählte Gemeindebehörden besitzen.

Verfassung und Tätigkeitsbereich der Seniorats- und Gemeindebehörden werden durch das Innere Grundgesetz bestimmt.

Art. 22.

1) Die Bildung neuer Diözesen, Pfarr- u. Filial-Gemeinden, ihre Auflösung sowie die Aenderung ihrer Grenzen und Sitze bedarf, insofern solche Maßnahmen neue Ausgaben aus dem Staatschatz nach sich ziehen, der vorausgegangenen Zustimmung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung im Einvernehmen mit dem Finanzminister und dem Minister des Inneren. Insofern jedoch solche Maßnahmen neue Ausgaben aus dem Staatschatz nicht nach sich ziehen, dürfen sie durchgeführt werden, nachdem sich der Präsident des Konsistoriums vergewissert hat, daß der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung keinen Einspruch dagegen erhebt. Sofern der Minister dem Präsidenten des Konsistoriums seinen Bescheid innerhalb zweier Monate nach Empfang des diesbezüglichen Schreibens des Präsidenten des Konsistoriums nicht zugehen läßt, so gilt dies als gleichbedeutend mit dem Ausdruck der Zustimmung.

2) Von der Neubildung von Predigtstationen, Bethäusern und Kantoraten macht das Konsistorium dem zuständigen Wojewoden gleichzeitig mit der diesbezüglichen Beschlußfassung Mitteilung.

3) Die im Zeitpunkt des Inkrafttretens dieses Dekrets bestehenden Diözesen, Pfarr- u. Filial-Gemeinden zusammen mit den bei ihnen systemisierten geistlichen Aemtern sind im Anhang zu diesem Dekret genannt.

4) Innerhalb eines Jahres, vom Tage des Inkrafttretens dieses Dekrets an gerechnet, wird das Konsistorium eine Anordnung erlassen, worin die territorialen Grenzen der im vorherigen Absatz genannten Diözesen, Pfarr- u. Filial-Gemeinden ausführlich bezeichnet sind. Diese Anordnung bedarf der vorausgegangenen Zustimmung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

Art. 23.

1) Der geistliche Vorgesetzte der Diözese ist der Senior, die geistlichen Vorgesetzten der Pfarrgemeinden sind die Pfarrer, der Filialgemeinden — vom Konsistorium bestellte Geistliche.

(2) Obok proboszczów w parafiach powołani mogą być na stałe stanowiska duchowne księży diakoni i księży adiunkci, mogą być również przydzieleni przez Konsystorz wikariusze.

Art. 24.

Seniorowie powoływani są przez organa oznaczone w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym oraz w sposób tam określony spośród kandydatów, co do których Konsystorz uprzednio upewnił się w osobie swego Prezesa u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że nie zachodzą przeciw nim zastrzeżenia natury politycznej.

Art. 25.

(1) O dokonanym wyborze proboszczów oraz księży diakonów i adiunktów Konsystorz zawiadamia właściwego wojewodę celem upewnienia się, czy nie zachodzą przeciw nim zastrzeżenia natury politycznej.

(2) Niezgłoszenie zastrzeżenia właściwego wojewody w ciągu pięciu tygodni, licząc od dnia zawiadomienia, uważa się za wyrażenie zgody.

(3) Od decyzji wojewody przysługuje Konsystorzowi w ciągu czternastu dni prawo odwołania do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który po zasięgnięciu opinii Prezesa Konsystorza sprawę rozstrzyga ostatecznie. Niepowzięcie decyzji przez Ministra w terminie czterotygodniowym od dnia otrzymania opinii Prezesa Konsystorza będzie uważane za wyrażenie zgody.

Art. 26.

(1) O poruczeniu funkcji proboszcza lub administratora w parafii albo filiale jednemu z już urzędujących proboszczów sąsiedniej parafii Konsystorz jednocześnie z powzięciem decyzji zawiadamia właściwego wojewodę.

(2) W przypadku, kiedy wyznaczony przez Konsystorz administrator, nie będący równocześnie proboszczem sąsiedniej parafii (ust. 1), sprawować ma administrację parafii lub filiału przez okres dłuższy aniżeli trzy miesiące, Konsystorz upewni się u właściwego wojewody przed upływem trzech miesięcy, licząc od dnia wyznaczenia administratora, czy przeciwko dalszemu pozostawieniu go na tym stanowisku nie zachodzą zastrzeżenia natury politycznej.

Art. 27.

(1) O delegowaniu do parafii wikariusza Konsystorz jednocześnie z powzięciem decyzji zawiadamia właściwego wojewodę.

(2) Jeżeli wikariusz, po upływie pierwszego roku od ordynacji, pozostać ma na swym stanowisku przez okres dłuższy ani-

2) Neben den Pfarrern können in den Gemeinden Pastoren-Diakonen und Pastoren-Abjunkte in systemisierte Aemter berufen werden, es können auch vom Konsistorium Vikare zugeteilt werden.

Art. 24.

Die Senioren werden von den in dem Inneren Grundgesetz bezeichneten Organen und in der dort bestimmten Weise aus der Reihe von Kandidaten berufen, bezüglich derer das Konsistorium in der Person seines Präsidenten sich vorher bei dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung vergewissert hat, daß gegen sie keine Einwände politischer Natur bestehen.

Art. 25.

1) Von der vollzogenen Wahl der Pfarrer, Diakonen und Abjunkten macht das Konsistorium dem zuständigen Wojewoden Mitteilung zwecks Vergewisserung, daß Einwände politischer Natur gegen sie nicht erhoben werden.

2) Sofern der zuständige Wojewode innerhalb von fünf Wochen, vom Tage der Benachrichtigung an gerechnet, keinen Einspruch erhebt, so gilt dies als Ausdruck der Zustimmung.

3) Gegen die Entscheidung des Wojewoden steht dem Konsistorium innerhalb von vierzehn Tagen das Recht der Berufung an den Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung zu, der nach Einholung des Gutachtens des Präsidenten des Konsistoriums die Angelegenheit endgültig entscheidet. Sofern der Minister innerhalb von vier Wochen nach Empfang des Gutachtens des Präsidenten des Konsistoriums seine Entscheidung nicht gefällt hat, so gilt dies als Ausdruck der Zustimmung.

Art. 26.

1) Von der Uebertragung der Funktionen eines Pfarrers oder Administrators einer Pfarr- oder Filial-Gemeinde an einen bereits amtierenden Pfarrer einer Nachbargemeinde macht das Konsistorium gleichzeitig mit der diesbezüglichen Beschlußfassung dem zuständigen Wojewoden Mitteilung.

2) Falls der vom Konsistorium bestellte Administrator, der nicht gleichzeitig Pfarrer einer Nachbargemeinde ist (Abs. 1) die Administration einer Pfarr- oder Filial-Gemeinde länger als drei Monate ausüben soll, vergewissert sich das Konsistorium bei dem zuständigen Wojewoden vor Ablauf der drei Monate, vom Tage der Bestellung des Administrators an gerechnet, ob gegen dessen weitere Belassung in diesem Amte nicht Einwände politischer Natur erhoben werden.

Art. 27.

1) Von der Entsendung eines Vikars in eine Gemeinde macht das Konsistorium gleichzeitig mit der diesbezüglichen Beschlußfassung dem zuständigen Wojewoden Mitteilung.

żeli sześć miesięcy, Konsystorz upewni się u właściwego wojewody przed upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia delegowania wikariusza, czy przeciwko dalszemu pozostawieniu go na tym stanowisku nie zachodzą zastrzeżenia natury politycznej.

(3) W przypadku zamierzonego delegowania do parafii wikariusza po ostatecznym egzaminie konsystorskim „pro ministerio” ma odpowiednie zastosowanie art. 25.

Art. 28.

(1) Osoby, nie posiadające obywatelstwa polskiego, nie mogą sprawować urzędów kościelnych oraz zajmować jakichkolwiek stanowisk i piastować mandatów w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) W drodze wyjątku osoby takie mogą być dopuszczane do czynności, wskazanych w ustępie poprzedzającym, na wniosek Konsystorza, za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 29.

(1) Ordynacja na duchownego może być udzielona jedynie osobie, która posiada dowód ukończenia studiów na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, i która została powołana na stanowisko duchowne, ustalone w myśl postanowień art. 22.

(2) Na wniosek Konsystorza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władny jest w wyjątkowych wypadkach zwolnić daną osobę od wymogu ukończenia studiów teologicznych na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Art. 30.

(1) Kandydaci na duchownych składają przy ordynacji, niezależnie od ślubowania kościelnego, przysięgę wierności Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Powtórzenie aktu przysięgi wierności obowiązuje duchownych tylko przy objęciu stanowiska księdza seniora lub radcy Konsystorza.

(3) Przysięgę wierności przy ordynacji i przy objęciu stanowiska księdza seniora składa się na ręce Prezesa Konsystorza w obecności wojewody lub delegowanego przez niego przedstawiciela.

(4) Rota przysięgi wierności przy ordynacji brzmi: „Ślubuję i przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na święta Jego Ewangelię, że wierny będę Rzeczypospolitej Polskiej, której dobro i rozkwit popierać będę według sił moich w zakresie

2) Sofern ein Vikar nach Ablauf des ersten Jahres nach der Ordination in seiner Stellung länger als weitere sechs Monate verbleiben soll, so vergewissert sich das Konsistorium bei dem zuständigen Wojewoden vor Ablauf dieser sechs Monate, vom Tage der Entsendung des Vikars an gerechnet, ob gegen dessen weitere Belassung in diesem Amte nicht Einwände politischer Natur erhoben werden.

3) Im Falle der beabsichtigten Entsendung eines Vikars in eine Gemeinde nach endgültig bestandener Konsistorialprüfung (pro ministerio), findet Art. 25 entsprechende Anwendung.

Art. 28.

1) Personen, die die polnische Staatsbürgerschaft nicht besitzen, können weder kirchliche Ämter bekleiden, noch irgendwelche Stellungen und Mandate in der Evangelisch-Lutherschen Kirche in der Republik Polen innehaben.

Im Ausnahmewege können solche Personen auf Antrag des Konsistoriums mit Genehmigung des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung zu den im vorhergehenden Absatz genannten Tätigkeiten zugelassen werden.

Art. 29.

1) Zum Geistlichen ordiniert werden kann nur derjenige, der eine Bescheinigung über die Absolvierung der Studien an der Evangelischen Theologischen Fakultät der Józef Pilsudski Universität in Warschau besitzt und der in ein im Sinne der Bestimmungen des Art. 22 systemisiertes Amt berufen ist.

2) Der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung ist ermächtigt, in Ausnahmefällen auf Antrag des Konsistoriums dem betreffenden vom Erfordernis der Absolvierung der theologischen Studien an der Evangelischen Theologischen Fakultät der Józef Pilsudski Universität in Warschau zu befreien.

Art. 30.

1) Die Kandidaten für das geistliche Amt leisten bei ihrer Ordination, unabhängig von dem kirchlichen Gelübde, der Republik Polen den Treueid.

2) Die nochmalige Leistung des Treueides verpflichtet die Geistlichen nur bei Aibernahme des Amtes eines Seniors oder eines Konsistorialrats.

3) Der Treueid bei der Ordination und bei der Aibernahme des Amtes eines Seniors wird zu Händen des Präsidenten des Konsistoriums in Anwesenheit des Wojewoden oder eines von ihm beordneten Vertreters geleistet.

4) Die Formel des Treueides bei der Ordination lautet:

„Ich gelobe und schwöre bei Gott dem Allmächtigen und Seinem Hl. Evangelium, daß ich Treue wahren werde der Republik Polen, deren Wohl und Aufblühen ich nach Kräften im Bereich meiner Tätig-

mojej działalności. Z zupełną lojalnością i dobrą wolą będę szanował Rząd, Konstytucją ustanowiony. Nie będę uczestniczył w żadnych poczynaniach, w żadnych naradach, mogących szkodę wyrządzić Państwu Polskiemu, a raczej będę się starał w zakresie mojej działalności usuwać wszystko to, co może zagrażać porządkowi publicznemu i dobru Państwa. Tak mi Panie Boże na duszy i na ciele dopomóż przez Jezusa Chrystusa, Pana Naszego. Amen."

(5) Seniorowie składają przysięgę wierności według roty, przewidzianej w art. 17.

(6) Rotę podpisaną przez składającego przysięgę Konsystorz przesyła niezwłocznie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(7) Wiceprezes i radcowie Konsystorza składają przysięgę wierności według roty przepisanej przy ordynacji duchownych.

Art. 31.

(1) Duchowni Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej korzystają ze wszystkich szczególnych uprawnień, jakie ustawodawstwo państwowe zapewnia duchownym wyznań prawnie uznanych.

(2) O wszczęciu i ukończeniu postępowania karnego przeciw duchownemu Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego władze sądowe zawiadamiają Konsystorz a nadto przesyłają mu odpis aktu oskarżenia oraz wyroku sądowego z uzasadnieniem.

(3) W razie uwięzienia lub aresztowania duchownego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej władze cywilne zachowywać będą względy należne jego duchownemu stanowi, duchowny taki będzie podlegał aresztowi oraz odbywał karę pozbawienia wolności w pomieszczeniu oddzielnym od pomieszczenia osób świeckich, o ile nie został przez Konsystorz pozbawiony godności duchownego.

Art. 32.

Prawomocny wyrok sądowy, skazujący duchownego lub członka jakiegokolwiek organu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej za zbrodnie lub czyn karalny, pochodzący z chęci zysku lub przeciw moralności, powoduje z mocy samego prawa usunięcie danego duchownego lub członka z zajmowanego stanowiska.

Art. 33.

(1) W razie szkodliwej dla Państwa działalności duchownego lub członka jakiegokolwiek organu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego może właściwy wojewoda zwrócić się do Konsystorza, z podaniem motywów, o wydanie odpowiednich za-

keit zu fördern gewillt bin. Mit vollkommener Loyalität und gutem Willen werde ich die durch die Staatsverfassung berufene Regierung achten. Ich werde mich an keinem Unternehmen, an keinerlei Beratungen beteiligen, die dem polnischen Staate Schaden bringen können, vielmehr werde ich bestrebt sein, im Bereich meiner Tätigkeit alles das zu beseitigen, was die öffentliche Ordnung und das Wohl des Staates bedrohen könnte. So wahr mir Gott helfe an Leib und Seele durch Jesum Christum, unsern Herrn. Amen“.

5) Die Senioren leisten den Treueid gemäß der in Art. 17. vorgesehenen Formel.

6) Die von dem Vereidigten unterschriebene Eidesformel übersendet das Konsistorium unverzüglich dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

7) Der Vizepräsident des Konsistoriums und die Konsistorialräte leisten den Treueid nach der bei der Ordination von Geistlichen vorgeschriebenen Formel.

Art. 31.

1) Die Geistlichen der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen genießen alle besonderen Rechte, die seitens der staatlichen Gesetzgebung den Geistlichen der rechtlich anerkannten Bekenntnisse zugesichert sind.

2) Von der Einleitung und Beendigung eines Strafverfahrens gegen einen Geistlichen der Evangelisch-Augsburgischen Kirche machen die Gerichtsbehörden dem Konsistorium Mitteilung und übersenden ihm überdies eine Abschrift des Anklageaktes sowie des Gerichtsurteils nebst Begründung.

3) Im Falle der Gefangensetzung oder Verhaftung eines Geistlichen der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen werden die Zivilbehörden die dessen geistlichen Stand gebührenden Rücksichten üben; ein solcher Geistlicher wird der Haft unterliegen und die Freiheitsstrafe in einem von den für weltliche Personen bestimmten Räumlichkeiten getrennten Raum verbüßen, sofern nicht das Konsistorium den betreffenden seiner geistlichen Würde entkleidet hat.

Art. 32.

Ein rechtskräftiges Gerichtsurteil, das einen Geistlichen oder ein Mitglied irgendeines Organs der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen wegen eines Verbrechens oder einer strafbaren Handlung aus Gewinnsucht oder gegen die Moral verurteilt, bewirkt von Rechts wegen die Entfernung des Geistlichen oder des betreffenden Mitglieds aus dem bekleideten Amte.

Art. 33.

1) Im Falle einer den Staat schädigenden Tätigkeit eines Geistlichen oder eines Mitglieds irgendeines Organs der Evangelisch-Augsburgischen Kirche, kann sich der zuständige Wojewode unter Angabe der Gründe an das Konsistorium wenden zwecks Erwirkung entsprechender

rządzeń lub o usunięcie danej osoby od sprawowania urzędu kościelnego lub funkcji.

(2) Przeciw żądaniu wojewody Konsystorz może w ciągu trzech tygodni wnieść odwołanie do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który po porozumieniu się z Biskupem rozstrzygnie sprawę ostatecznie.

Art. 34.

(1) O ile przepisy państwowe powierzają sądownictwu duchownemu orzekanie w sprawach małżeńskich, Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego sędzi w pierwszej i ostatniej instancji sprawy o nieważność lub rozwiązanie małżeństwa zgodnie z prawodawstwem państwowym.

(2) Do czasu wprowadzenia ogólnopaństwowego prawa małżeńskiego Konsystorz stosuje przy rozpoznaniu spraw o nieważność lub rozwiązanie małżeństwa przepisy państwowe, obowiązujące w tej mierze na poszczególnych obszarach Rzeczypospolitej Polskiej.

(3) Przepisy o ustroju sądownictwa kościelnego tudzież o postępowaniu sądowym będą wydane przez Synod i zatwierdzone przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Sprawiedliwości. Do czasu wydania tych przepisów pozostają w mocy przepisy dotychczasowe.

(4) Skutki prawne wyroków Konsystorza w sprawach małżeńskich określa prawodawstwo państwowe.

Art. 35.

(1) W sprawach o unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa prokurator może zgłaszać swe wnioski. Szczegółowe przepisy o stosunku prokuratora do Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego będą wydane po zasięgnięciu opinii Konsystorza, w osobie jego Prezesa, przez Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) W sprawach przewidzianych w artykule niniejszym Konsystorz na wniosek prokuratora jest obowiązany powziąć postanowienie w przedmiocie swej właściwości. Na to postanowienie Prokurator może złożyć zażalenie do Sądu Najwyższego w ciągu siedmiu dni od daty zawiadomienia. Do czasu uprawomocnienia się wspomnianego postanowienia albo rozstrzygnięcia kwestii właściwości przez Sąd Najwyższy, nie można wydać wyroku w sprawie; wyrok, wydany wbrew powyższemu przepisowi, jest z samego prawa nie ważny.

(3) Prokurator wnosi zażalenie do Konsystorza, który obowiązany jest przedstawić je w ciągu siedmiu dni wraz z aktami sprawy do Sądu Najwyższego.

Maßnahmen oder zwecks Enthebung des betreffenden von der Ausübung des kirchlichen Amtes oder seiner Funktion.

2) Gegen die Forderung des Wojewoden kann das Konsistorium innerhalb von drei Wochen an den Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung Berufung einlegen, der die Angelegenheit nach Verständigung mit dem Bischof endgültig entscheidet.

Art. 34.

1) Insofern die staatlichen Vorschriften der geistlichen Gerichtsbarkeit die Rechtsprechung in Eheangelegenheiten übertragen, handhabt das Konsistorium der Evangelisch-Augsburgischen Kirche die Rechtsprechung in erster und letzter Instanz in Sachen der Ungültigkeitserklärung oder Scheidung der Ehe im Einklang mit der staatlichen Gesetzgebung.

2) Bis zur Einführung eines allgemeinen staatlichen Eherechts wendet das Konsistorium bei der Rechtsprechung in Sachen der Ungültigkeitserklärung oder Scheidung der Ehe die staatlichen Gesetze an, die in den einzelnen Gebieten der Republik Polen diesbezüglich in Geltung stehen.

3) Vorschriften betreffend die Organisation der kirchlichen Gerichtsbarkeit sowie das Gerichtsverfahren werden von der Synode erlassen und vom Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung sowie vom Justizminister bestätigt. Bis zum Erlaß genannter Vorschriften bleiben die bisherigen Bestimmungen in Geltung.

4) Die rechtlichen Folgen der Urteile des Konsistoriums in Eheangelegenheiten werden durch die staatliche Gesetzgebung bestimmt.

Art. 35.

1) In Sachen der Ungültigkeitserklärung oder Scheidung der Ehe kann der Staatsanwalt Anträge stellen. Ausführliche Vorschriften über das Verhältnis des Staatsanwaltes zum Konsistorium der Evangelisch-Augsburgischen Kirche werden nach Einholung des Gutachtens des Konsistoriums in der Person seines Präsidenten vom Justizminister und dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung erlassen werden.

2) In den in diesem Artikel vorgesehenen Angelegenheiten ist das Konsistorium auf Antrag des Staatsanwaltes verpflichtet, einen Beschluß über seine Zuständigkeit zu fassen. Gegen diesen Beschluß kann der Staatsanwalt innerhalb von sieben Tagen, vom Tage der Benachrichtigung an gerechnet, Beschwerde beim Obersten Gerichtshof einlegen. Bis zum Zeitpunkt, da der genannte Beschluß rechtskräftig geworden ist, oder der Oberste Gerichtshof die Frage der Zuständigkeit entschieden hat, darf ein Urteil in der Angelegenheit nicht gefällt werden; ein entgegen obiger Vorschrift gefälltes Urteil ist von Rechts wegen ungültig.

3) Der Staatsanwalt reicht seine Beschwerde im Konsistorium ein. Das Konsistorium ist verpflichtet, sie dem Obersten Gerichtshof samt den einschlägigen Akten innerhalb von sieben Tagen vorzulegen.

Art. 36.

Do czasu jednolitego uregulowania prowadzenia akt stanu cywilnego w całym Państwie, duchowni, zajmujący stanowiska proboszczów, prowadzą księgi stanu cywilnego (metrykalne) stosownie do obowiązujących przepisów państwowych i w granicach przez nie ustalonych. W tym zakresie proboszczowie podlegają nadzorowi i zarządzeniom właściwych władz państwowych.

Art. 37.

Językiem urzędowania władz i urzędów kościelnych jest język państwowy. W stosunku do osób i instytucji, zwracających się do władz i urzędów kościelnych w języku niepaństwowym, władze te i urzędy posługiwać się mogą językiem petenta.

Art. 38.

(1) Konsystorz w zakresie sądownictwa małżeńskiego, sprawowanego w myśl art. 34 niniejszego dekretu, oraz duchowni, sprawujący funkcje urzędników stanu cywilnego, używają pieczęci z godłem państwowym.

(2) Poza tym używają władze i urzędy Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej własnych pieczęci z godłami kościelnymi i napisem w języku państwowym.

(3) W stosunkach wewnątrzkościelnych dopuszczalne są nadto inne z dawnych czasów używane pieczęcie.

(4) Wzory pieczęci zatwierdza na wniosek Konsystorza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 39.

(1) Konsystorz obowiązany jest przysyłać na żądanie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wykazy i sprawozdania.

(2) Odpisy protokółów posiedzeń Synodu przysyłane są do wiadomości Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego najdalej w cztery tygodnie po ukończeniu bieżących posiedzeń.

(3) O dokonanych wyborach Konsystorz zawiadamia właściwą władzę administracji ogólnej w dwa tygodnie po zatwierdzeniu wyborów.

Art. 40.

Urzędowym organem Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej jest wydawany w Warszawie w języku państwowym „Dziennik Urzędowy Kościoła Ewangelicko-

Art. 36.

Bis zur einheitlichen Regelung der Führung von Zivilstandesakten im ganzen Staatsgebiet führen die das Amt von Pfarrern bekleidenden Geistlichen die Standesamtsbücher (Matrikelbücher) gemäß den geltenden staatlichen Vorschriften und in den von ihnen festgelegten Grenzen. In dieser Hinsicht unterstehen die Pfarrer der Aufsicht und unterliegen den Anordnungen der zuständigen staatlichen Behörden.

Art. 37.

Die Amtssprache der kirchlichen Behörden und Ämter ist die Staatsprache. Im Verkehr mit Personen und Institutionen, die sich an kirchliche Behörden und Ämter nicht in der Staatsprache wenden, können diese Behörden und Ämter sich der Sprache des Gesuchstellers bedienen.

Art. 38.

1) Das Konsistorium, im Bereich seiner Wirksamkeit als Gericht in Ehesachen gemäß Art. 34 dieses Dekrets, sowie die Geistlichen, die die Funktionen von Standesbeamten ausüben, führen ein Siegel mit dem Staatswappen.

2) Ueberdies führen die Behörden und Ämter der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen eigene Siegel mit kirchlichen Emblemen und einer Aufschrift in der Staatsprache.

3) Im innerkirchlichen Verkehr sind auch andere, von alters her gebräuchte Siegel zulässig.

4) Die Muster der Siegel werden auf Antrag des Konsistoriums vom Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung im Einvernehmen mit dem Minister des Inneren bestätigt.

Art. 39.

1) Das Konsistorium ist verpflichtet auf Verlangen des Ministers für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung Ausweise und Berichte einzusenden.

2) Die Abschriften der Sitzungsprotokolle der Synode werden dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung spätestens innerhalb von vier Wochen nach Abschluß der laufenden Sitzung übersandt.

3) Von einer vollzogenen Wahl benachrichtigt das Konsistorium die zuständige politische Verwaltungsbehörde innerhalb von zwei Wochen nach Bestätigung der Wahl.

Art. 40.

Das amtliche Organ der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen ist das in Warschau in der Staatsprache erscheinende „Amtsblatt der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen“; amtliche Uebersetzungen der Anordnungen und Kundgebungen der Kirchenbehörden werden in der Anlage veröffentlicht.

Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej"; urzędowe prze-
kłady zarządzeń i enuncjacje władz kościelnych będą zamie-
szczone w Dodatku.

Art. 41.

(1) W niedziele i święta kościelne odmawiać będą duchowni Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego podczas nabożeństwa modlitwę za pomyślność Rzeczypospolitej Polskiej i jej Prezydenta według tekstu, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Przed ogłoszeniem tekstu w tym Dzienniku tekst przedłożony będzie przez Biskupa Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) W dni świąt państwowych duchowni będą odprawiali uroczyste nabożeństwa, po których będzie odegrany lub odśpiewany hymn modlitewny: „Boże coś Polskę” w obecności celebrującego duchowieństwa.

Art. 42.

(1) Do czasu ukonstytuowania się władz kościelnych na zasadach, ustalonych dekretem niniejszym i Zasadniczym Prawem Wewnętrznym, dotychczasowe władze kościelne sprawują swe czynności.

(2) Z chwilą wejścia w życie dekretu niniejszego dotychczasowy Superintendent Generalny zostaje z mocy prawa Prezesem Konsystorza do czasu wyboru Biskupa, korzystając zarazem z uprawnień tego ostatniego. Prezes Konsystorza wyda odpowiednie przepisy i zarządzenia celem ukonstytuowania się w najkrótszym czasie naczelnych władz kościelnych przewidzianych dekretem niniejszym i Zasadniczym Prawem Wewnętrznym.

(3) Pierwszy Synod będzie zwołany na pierwszą sesję wyłącznie w celu wyboru radców Konsystorza, członków Wydziału Synodalnego, delegatów do Kolegium Wyborczego, przewidzianego w art. 17 i 19, po czym sesja ulega zamknięciu z mocy prawa.

(4) Zmiany w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, ustalonym przez Komisję Synodalną jako prawną reprezentację tego Kościoła, wyłonioną przez Synod Konstytucyjny, i uznanym przez Państwo w drodze rozporządzenia Rady Ministrów (art. 1 ust. (2), — wymagają uchwały Synodu (art. 18) i uznania we wspomnianym trybie.

Art. 43.

(1) Z dniem wejścia w życie dekretu niniejszego tracą moc wszystkie dotychczasowe przepisy w przedmiotach dekretem niniejszym i Zasadniczym Prawem Wewnętrznym objętych.

Art. 41.

1) An Sonntagen und kirchlichen Feiertagen werden die Geistlichen der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen während des Gottesdienstes ein Gebet für das Wohl der Republik Polen und deren Präsidenten sprechen nach einem im „Amtsblatt der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen“ veröffentlichten Wortlaut. Vor der Veröffentlichung dieses Wortlauts im genannten Amtsblatt wird derselbe seitens des Bischofs dem Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung vorgelegt werden.

2) An den Staatsfeiertagen werden die Geistlichen Festgottesdienste abhalten, nach welchen die Gebetshymne „Gott, der Du Polen“ („Boże coś Polskę“) in Anwesenheit der den Gottesdienst zelebrierenden Geistlichkeit gespielt oder gesungen wird.

Art. 42.

1) Bis zur Konstituierung der Kirchenbehörden gemäß den in diesem Dekret und in dem Inneren Grundgesetz festgelegten Grundsätzen üben die bisherigen Kirchenbehörden ihre Amtstätigkeit aus.

2) Mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Dekrets wird der bisherige Generalsuperintendent von Rechts wegen Präsident des Konsistoriums bis zur Wahl eines Bischofs und genießt die Befugnisse eines solchen. Der Präsident des Konsistoriums wird die entsprechenden Vorschriften und Anordnungen erlassen, zwecks schleunigster Konstituierung der in diesem Dekret und dem Inneren Grundgesetz vorgesehenen obersten Kirchenbehörden.

3) Die erste Synode wird zu ihrer ersten Sitzung ausschließlich zwecks Wahl der Konsistorialräte, der Mitglieder des Synodalausschusses und der Laiendelegierten zu dem in Art. 17 und 19 vorgesehenen Wahlkollegium einberufen werden, worauf die Sitzung von Rechts wegen geschlossen wird.

4) Zur Aenderung des Inneren Grundgesetzes der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in der Republik Polen, das von der seitens der Konstituierenden Synode eingesetzten Synodalkommission als der rechtlichen Vertretung dieser Kirche festgelegt und das staatlischerseits auf dem Wege einer Verordnung des Ministerrats anerkannt ist (Art. 1 Abs. 2), ist ein Beschluß der Synode (Art. 18) und die Anerkennung im obenerwähnten Verfahren erforderlich.

Art. 43.

1) Mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Dekrets treten alle bisherigen Bestimmungen, welche die durch dieses Dekret und das Innere Grundgesetz geregelten Angelegenheiten betreffen, außer Kraft.

2) In den Fällen, in welchen dieses Dekret oder das Innere Grundgesetz die Erlassung neuer Vorschriften vorsehen, bleiben bis zu dem In-

(2) W wypadkach, w których dekret niniejszy lub Zasadnicze Prawo Wewnętrzne przewidują wydanie nowych przepisów, do czasu wejścia ich w życie, przepisy dotychczasowe pozostają w mocy, nie dłużej jednak niż na rok od chwili wejścia w życie dekretu niniejszego.

Art. 44.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 45.

Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów: Sławoj Składkowski.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski.

kräfttreten der neuen die bisherigen Vorschriften in Geltung, nicht länger jedoch als für die Dauer eines Jahres, vom Tage des Inkrafttretens dieses Dekrets an gerechnet.

Art. 44.

Mit der Ausführung dieses Dekrets wird der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung im Eidernehmen mit den zuständigen Ministern beauftragt.

Art. 45.

Dieses Dekret tritt in Kraft nach Ablauf eines Monats vom Tag der Veröffentlichung auf dem ganzen Gebiet der Republik Polen mit Ausnahme des Oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien.

Der Präsident der Republik: (—) J. Mościcki.

Der Ministerpräsident: (—) Sławoj Skłodowski.

Der Minister für Religionsbekenntnisse und öffentliche Aufklärung:
(—) W. Świętosławski.

Ustawa

z dnia 16 lipca 1957 r. o tymczasowej organizacji Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku.

(Dziennik Ustaw Śląskich Nr. 14, poz. 33.)

Art. 1.

(1) Ewangelicki Kościół Unijny na Górnym Śląsku tworzą ewangelickie unijne gminy kościelne w górnośląskiej części województwa śląskiego.

(2) Do ewangelickiej unijnej gminy kościelnej należą ewangelicy, zamieszkały na obszarze danej gminy.

(3) Każdy ewangelik, zamieszkały na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, należy do jednej z gmin Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku.

Art. 2.

Ewangelicki Kościół Unijny na Górnym Śląsku jest samodzielny i niezależny od jakiegokolwiek zwierzchności obco-krajowej.

Art. 3.

Przyłączenie lub włączenie do Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku innych kościołów lub związków religijnych, jak również ustrojowe łączenie się tego Kościoła z jakimkolwiek innym kościołem lub związkiem religijnym wymaga uchwały Górnośląskiej Rady Kościelnej, powziętej za uprzednią zgodą Wojewody Śląskiego.

Art. 4.

Stosunek Państwa do Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku będzie ustalony w drodze ustawowej po porozumieniu się z prawną reprezentacją tego Kościoła.

Art. 5.

Przepisy prawne, dotyczące Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku, obowiązujące w dniu 1 listopada 1918 r. pozostają w mocy ze zmianami, wynikającymi ze zmiany zwierzchnictwa państwowego oraz z postanowień prawodawstwa Rzeczypospolitej i ustawy niniejszej.

Art. 6.

(1) Wybory do organów gmin kościelnych odbywają się na podstawie głosowania powszechnego, bezpośredniego, równego i stosunkowego.

Gesetz

vom 16. Juli 1937 über die vorläufige Organisation der Unierten Evangelischen Kirche in Oberschlesien.

(Dziennik Ustaw Śląskich Nr. 14, Pof. 33.)

Artikel 1.

1. Die unierte evangelische Kirche in Oberschlesien besteht aus den unierten evangelischen Kirchengemeinden im ober-schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien.

2. Der unierten evangelischen Kirchengemeinde gehören die Evangelischen an, die im Gebiet der betreffenden Gemeinde ihren Wohnort haben.

3. Jeder Evangelische, der im ober-schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien seinen Wohnsitz hat, gehört zu einer der Gemeinden der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien.

Artikel 2.

Die unierte evangelische Kirche in Oberschlesien ist selbständig und von keiner ausländischen Behörde abhängig.

Artikel 3.

Die Angliederung oder Aufnahme anderer Kirchen oder Religionsverbände in die unierte evangelische Kirche in Oberschlesien wie auch ein verfassungsmäßiger Zusammenschluß dieser Kirche mit irgendeiner anderen Kirche oder einem anderen Religionsverband bedarf des Beschlusses des ober-schlesischen Kirchenrates, der nach vorheriger Zustimmung des Wojewoden von Schlesien gefaßt wird.

Artikel 4.

Das Verhältnis des Staates zur unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien wird auf gesetzlichem Wege nach Verständigung mit der rechtlichen Repräsentation dieser Kirche geregelt.

Artikel 5.

Die gesetzlichen Vorschriften, betreffend die unierte evangelische Kirche in Oberschlesien, die am 1. November 1918 Gültigkeit hatten, bleiben in Kraft mit den Veränderungen, die sich aus dem Wechsel der Staatshoheit sowie aus den Bestimmungen der Gesetzgebung der Republik Polen und aus diesem Gesetz ergeben.

Artikel 6.

1. Die Wahlen in die Körperschaften (Organe) der Kirchengemeinden finden auf Grund allgemeiner, unmittelbarer, gleicher und proportioneller Abstimmung statt.

(2) Prawo wybierania służy członkom gmin kościelnych bez różnicy płci, którzy w dniu ogłoszenia wyborów ukończyli 24 rok życia i co najmniej od trzech miesięcy mieszkają na obszarze danej gminy kościelnej.

(3) Prawo wybieralności ma każdy członek gminy kościelnej, który posiada prawo wybierania w tej gminie i w dniu ogłoszenia wyborów ukończył 30 lat.

(4) Szczegółowe przepisy, określające bliżej warunki prawa wybierania i wybieralności oraz sposób przeprowadzania wyborów do organów gmin kościelnych, wydaje Górnośląska Rada Kościelna po uzgodnieniu z Wojewodą Śląskim.

Art. 7.

(1) Ewangelickie unijne gminy kościelne na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego tworzą Górnośląski Związek Synodalny z siedzibą w Katowicach.

(2) Kompetencje Synodu Okręgowego, Synodu Prowincjalnego i Synodu Generalnego przechodzą na Synod Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku.

Art. 8.

(1) W skład Synodu wchodzi:

a) osoby, które w myśl § 50 kościelnej ordynacji gminnej i synodalnej z dnia 10 września 1873 r. (Zb. u. pr. str. 417) wchodziły w skład Synodu Okręgowego z tą zmianą, że zamiast superintendenta wchodzi w skład Synodu Prezydent Kościoła (art. 12); świeckich członków Synodu (§ 50 pkt. 3 kościelnej ordynacji gminnej i synodalnej) wybiera się z ogółu członków gminy sposobem wyborów stosunkowych;

b) 30 członków, wybranych przez Górnośląską Radę Kościelną po uprzednim porozumieniu z Wojewodą Śląskim, jako przedstawicielem Rządu. W razie niedojścia do porozumienia Wojewoda Śląski sam powołuje 30 członków Synodu.

(2) Kadencja członków Synodu trwa lat trzy.

Art. 9.

(1) Kompetencje wydziałów Synodu Okręgowego, Synodu Prowincjonalnego i Synodu Generalnego przechodzą na Wydział Synodu Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku, wybrany na zasadzie przepisów § 54 kościelnej ordynacji gminnej i synodalnej z dnia 10 września 1873 r. (Zb. u. pr. str. 417). Wybory odbywają się sposobem wyborów stosunkowych.

(2) Członkowie Wydziału Synodu nie mogą być członkami Górnośląskiej Rady Kościelnej.

2. Das Wahlrecht steht den Mitgliedern der Kirchengemeinde ohne Unterschied des Geschlechts zu, die am Tage der Abfündigung der Wahl das 24. Lebensjahr beendet haben und zumindest seit 3 Monaten im Gebiet der betreffenden Kirchengemeinde wohnen.

3. Das Recht der Wählbarkeit hat jedes Mitglied der Kirchengemeinde, das das Wahlrecht in dieser Gemeinde besitzt und am Tage der Abfündigung der Wahl das 30. Lebensjahr beendet hat.

4. Besondere Vorschriften, die das Wahlrecht und das Recht der Wählbarkeit sowie die Art der Durchführung der Wahlen in die kirchlichen Gemeindeorgane bestimmen, gibt der oberschlesische Kirchenrat nach Vereinbarung mit dem Wojewoden von Schlesien heraus.

Artikel 7.

1. Die unierten evangelischen Kirchengemeinden im oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien bilden den oberschlesischen Synodalverband mit dem Sitz in Katowice.

2. Die Befugnisse der Kreis-, Provinzial- und Generalsynode gehen auf die Synode der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien über.

Artikel 8.

1. Die Synode setzt sich zusammen:

a) aus denjenigen Personen, die im Sinne von § 50 der Kirchengemeinde- und Synodalordnung vom 10. September 1873 (Pr. G. S. S. 417) zur Kreisynode gehörten mit der Maßgabe, daß statt des Superintendenten der Präsident der Kirche (Artikel 12) der Synode angehört; die weltlichen Mitglieder der Synode (§ 50 Ziffer 3 der Kirchengemeinde- und Synodalordnung) werden aus der Gesamtheit der Gemeindeglieder auf dem Wege von Proportionalwahlen gewählt;

b) aus 30 Mitgliedern, die vom oberschlesischen Kirchenrat nach vorheriger Verständigung mit dem Wojewoden von Schlesien als dem Vertreter der Regierung gewählt werden. Für den Fall, daß es zu keiner Einigung kommt, beruft der Wojewode von Schlesien selbst 30 Mitglieder der Synode.

2. Die Amtszeit der Mitglieder der Synode dauert 3 Jahre.

Artikel 9.

1. Die Befugnisse des Kreisynodal-, Provinzialsynodal- und Generalsynodalvorstandes gehen auf den Synodalvorstand der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien über, der auf Grund der Vorschriften von § 54 der Kirchengemeinde- und Synodalordnung vom 10. September 1873 (Pr. G. S. S. 417) gewählt wird. Die Wahlen finden nach dem Grundsatz der Verhältniswahlen statt.

2. Die Mitglieder des Synodalvorstandes können nicht dem oberschlesischen Kirchenrat angehören.

Art. 10.

(1) Kompetencje Konsystorza i Ewangelickiej Naczelnej Rady Kościelnej przechodzą na Górnośląską Radę Kościelną.

(2) Górnośląska Rada Kościelna składa się z Prezydenta Kościoła (art. 12) oraz z czterech członków, wybranych przez Synod w głosowaniu tajnym sposobem wyborów stosunkowych i z dwóch członków, powołanych przez Wojewodę Śląskiego, jako przedstawiciela Rządu, po wysłuchaniu ustępującej Górnośląskiej Rady Kościelnej. Wśród członków Rady winny być dwie osoby duchowne. Wybór i powołanie członków Rady może nastąpić z pomiędzy osób, nie wchodzących w skład Synodu.

(3) Kadencja Górnośląskiej Rady Kościelnej trwa trzy lata.

(4) Przewodniczącym Górnośląskiej Rady Kościelnej jest Prezydent Kościoła (art. 12).

(5) Górnośląska Rada Kościelna wybiera ze swego grona w porozumieniu z Wojewodą Śląskim zastępcę przewodniczącego, którym winna być osoba świecka.

(6) W razie wygaśnięcia z powodu śmierci lub dobrowolnego ustąpienia mandatu obieralnego członka Górnośląskiej Rady Kościelnej jest wymagana obecność co najmniej trzech członków Rady oprócz przewodniczącego. W razie równości głosów przeważa zdanie, za którym oświadczył się przewodniczący.

Art. 11.

W razie nieobjęcia mandatu do ciał kolegialnych, przewidzianych niniejszą ustawą, lub niepełnienia bez uzasadnionej przyczyny obowiązków, wynikających z mandatu, Wojewoda Śląski może na pozostały okres kadencji wyznaczyć inną osobę na członka.

Art. 12.

(1) Kompetencje generalnego superintendenta przechodzą na superintendenta Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku, któremu służy tytuł „Prezydent Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku”.

(2) Prezydenta Kościoła wybiera w porozumieniu z Wojewodą Śląskim spośród duchownych, bezwzględną większością głosów na okres 6 lat kolegium wyborcze, składające się z członków Górnośląskiej Rady Kościelnej, Wydziału Synodu i dziesięciu osób, wybranych przez Synod w głosowaniu tajnym, sposobem wyborów stosunkowych. Przewodniczącego kolegium wybiera kolegium wyborcze ze swego grona.

Artikel 10.

1. Die Befugnisse des Konsistoriums und des Oberkirchenrates gehen auf den oberschlesischen Kirchenrat über.

2. Der oberschlesische Kirchenrat besteht aus dem Präsidenten der Kirche (Art. 12), 4 Mitgliedern, die von der Synode in geheimer Abstimmung nach dem Grundsatz der Verhältniswahlen gewählt werden, und aus 2 Mitgliedern, die der Wojewode von Schlesien als Vertreter der Regierung nach Anhörung des zurücktretenden oberschlesischen Kirchenrates beruft. 2 Mitglieder des Kirchenrates müssen Geistliche sein. Zu Mitgliedern des Kirchenrates können Personen gewählt und berufen werden, die nicht der Synode angehören.

3. Die Amtszeit des oberschlesischen Kirchenrates dauert 3 Jahre.

4. Vorsitzender des oberschlesischen Kirchenrates ist der Präsident der Kirche (Artikel 12).

5. Der oberschlesische Kirchenrat wählt aus seiner Mitte nach Verständigung mit dem Wojewoden von Schlesien den Stellvertreter des Vorsitzenden, der Laie sein muß.

6. Erlischt durch den Tod oder freiwilligen Rücktritt das Mandat eines wählbaren Mitgliedes des oberschlesischen Kirchenrates, so tritt in die freiwerdende Stelle der Nachfolger in der Reihenfolge der Namen auf der Kandidatenliste ein.

7. Zur Gültigkeit der Beschlüsse des oberschlesischen Kirchenrats ist die Anwesenheit von wenigstens 3 Mitgliedern des Kirchenrates außer dem Vorsitzenden notwendig. Bei Stimmgleichheit entscheidet die Meinung, für die sich der Vorsitzende ausgesprochen hat.

Artikel 11.

Für den Fall, daß das Mandat zu den in diesem Gesetz vorgesehenen kollegialen Körperschaften nicht übernommen wird, oder die Pflichten, die sich aus dem Mandat ergeben, ohne begründete Ursache nicht erfüllt werden, kann der Wojewode von Schlesien für die restliche Zeit der Kadenz eine andere Person zum Mitglied ernennen.

Artikel 12.

1. Die Befugnisse des Generalsuperintendenten gehen auf den Superintendenten der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien über, dem der Titel „Präsident der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien“ zusteht.

2. Den Präsidenten der Kirche wählt im Einverständnis mit dem Wojewoden von Schlesien aus den Geistlichen mit absoluter Stimmenmehrheit auf 6 Jahre das Wahlkollegium, das aus den Mitgliedern des oberschlesischen Kirchenrates, des Synodalsvorstandes und 10 Personen besteht, die von der Synode in geheimer Abstimmung nach dem Grundsatz der Verhältniswahlen gewählt werden. Den Vorsitzenden des Kollegiums wählt das Wahlkollegium aus seiner Mitte.

(3) Objęcie przez elekta stanowiska wymaga stwierdzenia przez Wojewodę Śląskiego na podstawie protokołu, że wybór odbył się zgodnie z prawem, oraz złożenia w ręce Wojewody Śląskiego przysięgi według następującej roty:

„Ślubuję i przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na świętą Ewangelię, że wierny będę Rzeczypospolitej Polskiej, której dobro i rozkwit popierać będę według sił swoich, w zakresie mojej działalności. Z zupełną lojalnością będę szanował Rząd, Konstytucją ustanowiony, i przestrzegał, aby szanowało go również powierzone mi duchowieństwo. Nie będę uczestniczył w żadnych poczynaniach, w żadnych naradach, mogących szkodę wyrządzić Państwu Polskiemu, przeciwnie będę starał się w zakresie mojej działalności usuwać wszystko to, co może zagrażać porządkowi publicznemu i dobru Państwa. Tak mi Panie Boże na duszy i na ciele dopomóż przez Jezusa Chrystusa Pana naszego Amen”.

(4) W razie niedojścia do wyboru Prezydenta Kościoła Wojewoda Śląski powołuje jednego z członków duchownych Górnośląskiej Rady Kościelnej do czasowego sprawowania wszystkich funkcji Prezydenta Kościoła w charakterze zastępcy.

Art. 13.

(1) Prezydenta Kościoła zastępuje w jego czynnościach przewodniczącego Górnośląskiej Rady Kościelnej zastępca przewodniczącego (art. 10).

(2) W razie niedokonania wyboru zastępcy przewodniczącego Wojewoda Śląski powołuje jednego z świeckich członków Górnośląskiej Rady Kościelnej do czasowego pełnienia obowiązków zastępcy przewodniczącego.

Art. 14.

W przypadkach, w których według przepisów prawnych Wydział Synodu Prowincjonalnego bierze udział w czynnościach Konsystorza lub w których Wydział Synodu Generalnego bierze udział w czynnościach Ewangelickiej Naczelnej Rady Kościelnej, rozstrzyga Górnośląska Rada Kościelna łącznie z Wydziałem Synodu. Warunkowi współdziałania Wydziału Synodu stanie się zadość, jeśli przynajmniej dwóch członków Wydziału bierze udział w posiedzeniu Górnośląskiej Rady Kościelnej; przewodniczy Prezydent Kościoła. Współdziałanie Wydziału Synodalnego odpada w przypadku § 55 pkt. 9 ust. 2 zdanie 3 gminnej ordynacji kościelnej i synodalnej z dnia 10 września 1873 r. (Zb. u. pr. str. 417).

3. Die Uebernahme des Amtes durch den Gewählten erfordert die Feststellung seitens des Wojewoden von Schlesien auf Grund des Protokolls, daß die Wahl in Uebereinstimmung mit dem Gesetz erfolgt ist, und die Leistung des Treueides zu Händen des Wojewoden von Schlesien in nachfolgendem Wortlaut:

„Ich gelobe und schwöre vor Gott dem Allmächtigen auf sein heiliges Evangelium, daß ich der Polnischen Republik die Treue halten werde, deren Wohl und Ausblühen ich nach meinen Kräften im Bereich meiner Tätigkeit fördern werde. Mit vollkommener Loyalität werde ich die von der Verfassung bestimmte Regierung achten und darüber wachen, daß sie auch von der mir untergeordneten Geistlichkeit geachtet wird. Ich werde mich an keinen Unternehmungen, an keinerlei Beratungen beteiligen, die dem Polnischen Staat Schaden könnten, und werde im Gegenteil bestrebt sein, im Bereich meiner Tätigkeit all das zu beseitigen, was die öffentliche Ordnung und das Wohl des Staates bedrohen könnte. So wahr mir Gott helfe an Leib und Seele durch Jesum Christum, unsern Herrn. Amen!“

4. Für den Fall, daß die Wahl des Präsidenten der Kirche nicht zustande kommt, beruft der Wojewode von Schlesien eins der geistlichen Mitglieder des oberschlesischen Kirchenrates als Vertreter zur zeitweiligen Verrichtung aller Funktionen des Präsidenten der Kirche.

Artikel 13.

1. Den Präsidenten der Kirche vertritt in seiner Tätigkeit als Vorsitzender des oberschlesischen Kirchenrates der Stellvertreter des Vorsitzenden (Art. 10).

2. Wird die Wahl des Stellvertreters des Vorsitzenden nicht getätigt, so beruft der Wojewode von Schlesien eins der weltlichen Mitglieder des oberschlesischen Kirchenrates zur zeitweiligen Verrichtung der Pflichten des Stellvertreters des Vorsitzenden.

Artikel 14.

In den Fällen, in denen nach den gesetzlichen Vorschriften der Provinzialsynodalvorstand an den Geschäften des Konsistoriums oder in denen der Generalsynodalvorstand an den Geschäften des Evangelischen Oberkirchenrates teilnimmt, entscheidet der oberschlesische Kirchenrat zusammen mit dem Synodalvorstand. Dem Erfordernis der Mitwirkung ist entsprochen, wenn wenigstens 2 Mitglieder des Synodalvorstandes an der Sitzung des oberschlesischen Kirchenrats teilnehmen; den Vorsitz führt der Präsident der Kirche. Die Mitwirkung des Synodalvorstandes unterbleibt in dem Falle des § 55 Ziffer 9 Absatz 2 Satz 3 der Kirchengemeinde- und Synodalordnung vom 10. September 1873 (Pr. G. S. S. 417).

Art. 15.

Osoby, nie posiadające obywatelstwa polskiego, nie mogą sprawować urzędów kościelnych oraz zajmować jakichkolwiek stanowisk i piastować mandatów w Ewangelickim Kościele Unijnym na Górnym Śląsku.

Art. 16.

W sprawach przekroczeń służbowych urzędników kościelnych i ich przeniesienia w stan spoczynku rozstrzyga w przypadkach, przewidzianych w §§ 19, 46 i 53 ustawy kościelnej z dnia 16 lipca 1886 r. (Dz. ust. i rozp. kośc. str. 81) zamiast Konsystorza Wydział Synodu, a w przypadkach, przewidzianych w §§ 33, 46 i 54 powołanej ustawy, zamiast Ewangelickiej Naczelnej Rady Kościelnej — Górnośląska Rada Kościelna.

Art. 17.

Sprawy ubezpieczenia emerytalnego duchownych i funkcjonariuszów kościelnych, jakoteż pozostałych po nich osób, regulują odrębne przepisy.

Art. 18.

(1) Do czasu zorganizowania Górnośląskiej Rady Kościelnej w myśl ustawy niniejszej czynności jej sprawuje Tymczasowa Rada Kościelna Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku.

(2) Tymczasowa Rada Kościelna składa się z przewodniczącego i sześciu członków. W skład Tymczasowej Rady Kościelnej wchodzi w tym samym charakterze dotychczasowo urzędujący w dniu 1 lipca 1937 r. przewodniczący i członkowie istniejącej faktycznie w górnośląskiej części województwa śląskiego „Rady Krajowej Kościelnej Unijnego Ewangelickiego Kościoła na Polskim Górnym Śląsku”. Na wakujące stanowiska w Tymczasowej Radzie Kościelnej powołuje Wojewoda Śląski, jako przedstawiciel Rządu, odpowiednie osoby, powierzając jednej z powołanych osób funkcje zastępcy przewodniczącego Tymczasowej Rady Kościelnej.

(3) W razie nieobjęcia mandatu, opróżnienia się stanowiska członka (przewodniczącego) Tymczasowej Rady Kościelnej oraz w razie niespełnienia przez członka (przewodniczącego) Rady dłużej niż trzy miesiące swych obowiązków bez uzasadnionych powodów, Wojewoda Śląski powoła na stanowiska członków (przewodniczącego) osoby odpowiednie.

(4) Przewodniczącym i członkami Tymczasowej Rady Kościelnej mogą być jedynie osoby, posiadające obywatelstwo polskie.

(5) Do Tymczasowej Rady Kościelnej odnoszą się przepisy ustawy niniejszej o Górnośląskiej Radzie Kościelnej.

Artikel 15.

Personen, die die polnische Staatsbürgerschaft nicht besitzen, können weder kirchliche Aemter bekleiden noch irgendwelche Stellungen und Mandate in der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien innehaben.

Artikel 16.

In den Angelegenheiten der Dienstvergehen der Kirchenbeamten und ihrer Veretzung in den Ruhestand entscheidet in den in §§ 19, 46 und 53 des Kirchengesetzes vom 16. Juli 1886 (R. G. u. B. Bl. S. 81) vorgesehenen Fällen anstelle des Konsistoriums der Synodalvorstand und in den in §§ 33, 46 und 54 des genannten Gesetzes vorgesehenen Fällen anstelle des Evangelischen Oberkirchenrates der oberschlesische Kirchenrat.

Artikel 17.

Die Fragen der Altersversicherung der Geistlichen und Kirchenbeamten sowie ihrer Hinterbliebenen regeln besondere Vorschriften.

Artikel 18.

1. Bis zur Zeit der Organisierung des oberschlesischen Kirchenrats im Sinne dieses Gesetzes übt seine Tätigkeit der Vorläufige Kirchenrat der unierten evangelischen Kirche in Oberschlesien aus.

2. Der Vorläufige Kirchenrat besteht aus dem Vorsitzenden und 6 Mitgliedern. Dem Vorläufigen Kirchenrat gehören in derselben Eigenschaft die bisherigen, am 1. Juli 1937 im Amt befindlichen Mitglieder an, das heißt, der Vorsitzende und die Mitglieder des im oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien bestehenden „Landeskirchenrats der unierten evangelischen Kirche in Polnisch-Oberschlesien“. In die freien Stellen im Vorläufigen Kirchenrat beruft der Wojewode von Schlesien als Vertreter der Regierung geeignete Personen und überträgt einer der berufenen Personen die Funktion des Stellvertreters des Vorsitzenden des Vorläufigen Kirchenrats.

3. Wenn ein Mandat nicht übernommen wird, die Stelle eines Mitgliedes (des Vorsitzenden) des Vorläufigen Kirchenrats frei wird, und wenn ein Mitglied (der Vorsitzende) des Kirchenrats länger als 3 Monate seinen Pflichten ohne begründete Ursache nicht nachkommt, so beruft der Wojewode von Schlesien geeignete Personen in die Stelle der Mitglieder (des Vorsitzenden).

4. Vorsitzender und Mitglieder des Vorläufigen Kirchenrates können nur Personen sein, die die polnische Staatsbürgerschaft besitzen.

5. Auf den Vorläufigen Kirchenrat beziehen sich die Bestimmungen dieses Gesetzes über den oberschlesischen Kirchenrat.

(6) Naczelnym zadaniem Tymczasowej Rady Kościelnej jest zorganizowanie i ukonstytuowanie władz i organów kościelnych, przewidzianych przez niniejszą ustawę. Ukonstytuowanie tych władz i organów powinno nastąpić w okresie do lat dwóch.

(7) Istniejące faktycznie w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy organa gmin kościelnych spełniają tymczasowo swe czynności aż do ukonstytuowania się organów gminnych w myśl przepisów tej ustawy. Nie służy im wszakże prawo wyboru duszpasterzy. Wakujące stanowiska duszpasterskie prowizorycznie obsadza Tymczasowa Rada Kościelna po uzgodnieniu z Wojewodą Śląskim.

(8) Tymczasowa Rada Kościelna winna ukonstytuować się najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

(9) Przewodniczący zwołuje posiedzenie Tymczasowej Rady Kościelnej w miarę potrzeby, obowiązany zaś jest to uczynić na żądanie trzech członków Tymczasowej Rady Kościelnej.

Art. 19.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

6. Die oberste Aufgabe des Vorläufigen Kirchenrats ist die Organisation und Konstituierung der in diesem Gesetz vorgesehenen kirchlichen Behörden und Organe. Die Konstituierung dieser Behörden und Organe soll in der Zeit bis zu 2 Jahren erfolgen.

7. Die am Tage des Inkrafttretens dieses Gesetzes tatsächlich bestehenden Organe der Kirchengemeinden verrichten vorläufig ihre Tätigkeit bis zur Konstituierung der Gemeindeorgane im Sinne der Vorschriften dieses Gesetzes. Das Recht der Pfarrerwahl steht ihnen jedoch nicht zu. Die freien Pfarrstellen besetzt provisorisch der Vorläufige Kirchenrat nach Verständigung mit dem Wojewoden von Schlesien.

8. Der Vorläufige Kirchenrat muß sich spätestens innerhalb von 2 Monaten vom Tage des Inkrafttretens dieses Gesetzes an gerechnet konstituieren.

9. Der Vorsitzende beruft die Sitzung des Vorläufigen Kirchenrats nach Bedarf ein, ist aber verpflichtet, dies auf Verlangen von 3 Mitgliedern des Vorläufigen Kirchenrates zu tun.

Artikel 19.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Veröffentlichung in Kraft.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 18 listopada 1938 r.

o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

(Dz. U. R. P. nr. 88 poz. 597.)

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, zachowując w sprawach dogmatycznych i kanonicznych jedność z Powszechnym Wschodnim Kościołem Prawosławnym, jest niezależny od jakiegokolwiek pozakrajowej władzy duchownej lub świeckiej.

(2) Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny korzysta w swym życiu wewnętrznym z całkowitej wolności rządzenia się w granicach prawodawstwa państwowego, a w szczególności dekretu niniejszego oraz Statutu Wewnętrznego, uznanego przez Państwo w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

(3) Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny swobodnie porozumiewa się w dziedzinie religijno - moralnej z innymi kościołami prawosławnymi.

(4) Metropolita i biskupi znoszą się swobodnie i bezpośrednio w sprawach wiary i moralności z podwładnym duchowieństwem i ze swymi wiernymi.

Art. 2. Przepisy kościelne, wydawane przez Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, powinny być oparte na dekreście niniejszym i Statucie Wewnętrznym i nie mogą pozostawać w sprzeczności z prawodawstwem państwowym.

Art. 3. Włączenie do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego innej organizacji kościelnej lub religijnej o własnym ustroju wewnętrznym, zawarcie ustrojowego związku z taką organizacją oraz utworzenie nowego obrządku w Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym — dokonywać się w trybie, ustalonym przez Statut Wewnętrzny, za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 4. Władze państwowe udzielają swej pomocy do wykonywania zgodnych z prawem postanowień właściwych władz kościelnych w zakresie:

- a) usunięcia duchownego lub innej osoby z zajmowanego stanowiska kościelnego,
- b) pozbawienia uprawnień, związanych ze stanem duchownym,

Decret des Präsidenten der Republik

vom 18. November 1938

betr. das Verhältnis des Staates zur Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche.

(Dz. U. R. P. Nr. 88, Pof. 597.)

Aufgrund des Artikels 55 Abs. (2) der Staatsverfassung bestimme ich, was folgt:

Art. 1. (1) Die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche, die in dogmatischen und kanonischen Angelegenheiten die Einheit mit der Allgemeinen Oestlichen Orthodoxen Kirche bewahrt, ist von keiner ausländischen geistlichen oder weltlichen Behörde abhängig.

(2) Der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche steht für ihr inneres Leben die volle Freiheit zu, sich in den Grenzen der staatlichen Gesetzgebung, insbesondere des vorliegenden Dekrets sowie des Inneren Statuts, das vom Staate im Wege einer Verordnung des Ministerrates anerkannt wird, zu regieren.

(3) Die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche verständigt sich in religiös-moralischen Fragen ungehindert mit anderen orthodoxen Kirchen.

(4) Der Metropolit und die Bischöfe verkehren frei und unmittelbar in Angelegenheiten des Glaubens und der Moral mit der ihnen unterstellten Geistlichkeit und ihren Gläubigen.

Art. 2. Die durch die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche herausgegebenen kirchlichen Vorschriften müssen auf dem vorliegenden Dekret und dem Inneren Statut fußen und dürfen mit der staatlichen Gesetzgebung nicht im Widerspruch stehen.

Art. 3. Die Eingliederung einer anderen kirchlichen oder religiösen Organisation mit eigener innerer Verfassung in die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche, das Eingehen eines verfassungsmäßigen Zusammenschlusses mit einer solchen Organisation sowie die Bildung eines neuen Ritus in der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche — erfolgt gemäß dem durch das Innere Statut vorgesehenen Verfahren, im Einverständnis mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

Art. 4. Die Staatsbehörden erteilen ihren Beistand zwecks Durchführung von gesetzmäßigen Beschlüssen der zuständigen Kirchenbehörden im Falle:

- a) der Entsetzung eines Geistlichen oder einer anderen Person aus einer kirchlichen Stellung,
- b) der Entziehung der mit dem geistlichen Stande verbundenen Befugnisse,

c) w innych przypadkach, przewidzianych przez prawodawstwo państwowe.

Art. 5. (1) W zakładach naukowych, których program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanych w całości lub w części przez Państwo lub samorząd, nauka religii jest w ramach przepisów państwowych obowiązkowa dla młodzieży, należącej do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

(2) Nauki religii udzielają zgodnie z przepisami państwowymi nauczyciele, powołani przez władze szkolne spośród osób, posiadających kwalifikacje, ustalone przez przepisy państwowe, oraz misję kanoniczną właściwego biskupa diecezjalnego.

(3) Właściwe władze kościelne sprawują nadzór nad religijno-moralną stroną nauczania religii. Przepis ten w niczym nie zmienia uprawnień władzy szkolnej.

(4) Wykładający na Studium (Wydziale) Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie powinni posiadać misję kanoniczną, udzieloną przez Metropolitę.

Art. 6. (1) Należące do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego lub do jego osób prawnych (art. 53) budynki, poświęcone wyłącznie służbie Bożej, tudzież taki majątek, z którego dochód służy wyłącznie celom kultu religijnego i nie przyczynia się do osobistych dochodów duchowieństwa lub funkcjonariuszów kościelnych, korzystają w granicach prawodawstwa państwowego z ulg i zwolnień od podatków państwowych i komunalnych.

(2) Pomieszczenia, zajmowane przez duchownych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, oraz lokale urzędowe władz kościelnych będą traktowane przez Skarb Państwa na równi z pomieszczeniami urzędowymi, zajmowanymi przez funkcjonariuszów państwowych, i lokalami instytucji państwowych.

Art. 7. (1) Językiem urzędowym władz i urzędów kościelnych jest język polski.

(2) W stosunku do osób i instytucji, zwracających się do władz i urzędów kościelnych w innym języku, władze te i urzędy mogą posługiwać się językiem petenta.

Art. 8. (1) Duchowni Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego odmawiać będą podczas nabożeństw modlitwę za pomyślność Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta według tekstu, ustalonego w Statucie Wewnętrznym.

(2) W dni świąt państwowych duchowni będą odprawiali uroczyste nabożeństwa z modłami na intencję Rzeczypospolitej,

c) in allen anderen durch die staatliche Gesetzgebung vorgesehenen Fällen.

Art. 5. (1) In Lehranstalten, deren Programm die Ausbildung der Jugend unter 18 Jahren umfaßt und die ganz oder teilweise vom Staat oder der Selbstverwaltung erhalten werden, ist der Religionsunterricht im Rahmen der staatlichen Vorschriften für die der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche angehörende Jugend obligatorisch.

(2) Der Religionsunterricht wird in Uebereinstimmung mit den staatlichen Vorschriften von Lehrern erteilt, die von den Schulbehörden aus der Mitte von Personen berufen werden, welche die staatlicherseits festgesetzte vorchriftsmäßige Lehrbefähigung sowie die *missio canonica* des zuständigen Diözesanbischofs besitzen.

(3) Die zuständigen Kirchenbehörden handhaben die Aufsicht über die religiös-moralische Seite des Religionsunterrichts. Die Befugnisse der Schulbehörde bleiben durch diese Bestimmung unberührt.

(4) Die an dem Studium (Fakultät) der Orthodoxen Theologie der Josef Pilsudski-Universität in Warschau Lehrenden müssen die *missio canonica*, die durch den Metropoliten erteilt wird, besitzen.

Art. 6. (1) Die der polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche oder deren juristischen Personen (Art. 53) gehörenden, ausschließlich gottesdienstlichen Zwecken gewidmeten Gebäude, desgleichen solches Vermögen, dessen Ertrag ausschließlich Zwecken des religiösen Kultes dient und zu dem persönlichen Einkommen der Geistlichkeit oder kirchlicher Angestellter nicht beiträgt, genießen in den Grenzen der staatlichen Gesetzgebung Begünstigungen und Befreiung von staatlichen und kommunalen Steuern.

(2) Die Wohnungen der Geistlichen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche und die Amtslokale der Kirchenbehörden werden durch den Staatsfiskus in gleicher Weise, wie die Dienstwohnungen der Staatsbediensteten und die Lokale der staatlichen Institutionen behandelt.

Art. 7. (1) Die Amtssprache der kirchlichen Behörden und Ämter ist die polnische.

(2) Gegenüber Personen und Institutionen, die sich an die kirchlichen Behörden und Ämter in einer anderen Sprache wenden, können diese Behörden und Ämter sich der Sprache des Gesuchstellers bedienen.

Art. 8. (1) Die Geistlichen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche werden während der Gottesdienste ein Gebet für das Wohl der Republik Polen und deren Präsidenten sprechen nach einem im Inneren Statut festgelegten Wortlaut.

(2) An den Staatsfeiertagen werden die Geistlichen feierliche Gottesdienste abhalten, in denen Gebete für das Wohl der Republik, ihres Präsidenten, der Regierung und des Heeres gesprochen werden, worauf

Jej Prezydenta, Rządu i Wojska, po czym będzie odśpiewany hymn modlitewny „Boże coś Polskę” w obecności celebrującego duchowieństwa.

Art. 9. (1) Głową Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, jego naczelnym zarządcą i przedstawicielem we wszystkich stosunkach wewnętrznych i zewnętrznych jest Metropolita.

(2) Metropolita jest równocześnie arcybiskupem diecezji warszawskiej i hieroarchimandrytą Ławry Począjowskiej.

(3) Metropolicie służy tytuł oraz odznaki zewnętrzne, przewidziane w Statucie Wewnętrznym.

Art. 10. (1) Organem, regulującym sprawę Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego stosownie do przepisów Statutu Wewnętrznego, jest Sobór Generalny, składający się z biskupów oraz przedstawicieli duchowieństwa i wiernych.

(2) Sobór Generalny zwołuje Metropolita po porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

(3) Metropolita jest przewodniczącym Soboru Generalnego i czuwa nad wykonaniem jego uchwał.

(4) Na posiedzeniu Soboru Generalnego mogą być obecni przedstawiciele Rządu, którym służy prawo zabierania głosu poza kolejnością mówców, składania oświadczeń i wniosków. Przedstawiciele Rządu w głosowaniu udziału nie biorą.

Art. 11. Organem władzy kościelnej, regulującym sprawę, które przekraczają zakres uprawnień biskupów diecezjalnych, jest Sobór Biskupów z Metropolitą na czele.

Art. 12. Organem wykonawczym Soboru Biskupów jest Synod z Metropolitą na czele.

Art. 13. Do wykonywania kontroli nad administracją finansową i ogólną gospodarką instytucji kościelnych przy Metropolicie istnieje Główna Komisja Kontrolująca.

Art. 14. Ustrój i zakres działania Soboru Generalnego, Soboru Biskupów, Synodu i Głównej Komisji Kontrolującej normuje szczegółowo Statut Wewnętrzny.

Art. 15. (1) Metropolitę Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wybiera Sobór Elekcyjny.

(2) Sobór Elekcyjny zwołuje do Warszawy zastępca Metropolity po porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

die Gebetshymne „Gott, der du Polen“ (Boże coś Polskę) in Anwesenheit der den Gottesdienst zelebrierenden Geistlichkeit gesungen wird.

Art. 9. (1) Das Haupt der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche, ihr oberster Verwalter und Vertreter in allen inneren und äußeren Angelegenheiten ist der Metropolit.

(2) Der Metropolit ist gleichzeitig Erzbischof der Warschauer Diözese und Hieroarchimandrit der Lawra Poczajowska.

(3) Dem Metropoliten kommen der Titel und die äußeren Zeichen seiner Würde zu, die im Innern Statut vorgesehen sind.

Art. 10. (1) Das Organ, das die Angelegenheit der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche gemäß den Vorschriften des Inneren Statuts ordnet, ist der Generalsobor, der sich aus den Bischöfen sowie den Vertretern der Geistlichkeit und der Gläubigen zusammensetzt.

(2) Den Generalsobor beruft der Metropolit nach Verständigung mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung aufgrund eines Erlasses des Präsidenten der Republik.

(3) Der Metropolit ist Vorsitzender des Generalsobor und sorgt für die Ausführung seiner Beschlüsse.

(4) Bei den Sitzungen des Generalsobors können Vertreter der Regierung anwesend sein, denen das Recht zusteht, außerhalb der Reihenfolge der Redner das Wort zu ergreifen, Erklärungen abzugeben und Anträge zu stellen. Die Vertreter der Regierung nehmen an den Abstimmungen nicht teil.

Art. 11. Das kirchenbehördliche Organ, das die Angelegenheiten ordnet, die die Kompetenz der Diözesanbischöfe überschreiten, ist der Sobor der Bischöfe mit dem Metropoliten an der Spitze.

Art. 12. Das ausführende Organ des Sobor der Bischöfe ist die Synode mit dem Metropoliten an der Spitze.

Art. 13. Zur Ausübung der Kontrolle über die finanzielle Verwaltung und die allgemeine Wirtschaftsführung der kirchlichen Institutionen besteht bei dem Metropoliten eine Hauptkontrollkommission.

Art. 14. Die Verfassung und der Tätigkeitsbereich des Generalsobor, des Sobor der Bischöfe, der Synode und der Hauptkontrollkommission wird im einzelnen durch das Innere Statut bestimmt.

Art. 15. (1) Der Metropolit der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche wird durch den Wahlsobor gewählt.

(2) Der Wahlsobor wird durch den Vertreter des Metropoliten nach Verständigung mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung aufgrund eines Erlasses des Präsidenten der Republik nach Warschau einberufen.

Art. 16. W skład Soboru Elekcyjnego wchodzi:

- a) zastępca Metropolity jako przewodniczący,
- b) wszyscy urzędujący biskupi Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- c) po dwie osoby duchowne jako przedstawiciele duchowieństwa i po trzy osoby świeckie jako przedstawiciele ludności świeckiej z każdej diecezji, wybrane przez zebranie diecezjalne,
- d) dwóch duchownych wojskowych i trzech wojskowych zawodowych wyznania prawosławnego, wyznaczonych przez właściwą duszpasterską władzę wojskową,
- e) namiestnik Ławry Poczajowskiej,
- f) dwaj przedstawiciele klasztorów, wybrani przez przełożonych klasztorów męskich i żeńskich z całego Państwa,
- g) dwaj przedstawiciele, wybrani przez wykładowców na Studium (Wydziale) Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie spośród ich grona.

Art. 17. (1) Zebranie Soboru Elekcyjnego poprzedza Zgromadzenie Przedelekcyjne, złożone z osób, wchodzących w skład tego Soboru. Zgromadzenie wyznacza trzech kandydatów na wakujące stanowisko Metropolity.

(2) Po wyznaczeniu kandydatów Zgromadzenie Przedelekcyjne powołuje komisję, złożoną z trzech osób: przewodniczącego, którym jest zastępca Metropolity, jako przedstawiciel kolegium biskupów, oraz dwóch członków, z których jednego wybiera kolegium duchownych uczestników Zgromadzenia, a drugiego — kolegium świeckich uczestników.

(3) Zadaniem tej komisji jest upewnienie się u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy ze względów państwowych Rząd Rzeczypospolitej nie zakłada sprzeciwu co do osób wyznaczonych kandydatów.

(4) Jeżeli skutkiem założenia sprzeciwu pozostanie mniej niż dwóch kandydatów, Zgromadzenie Przedelekcyjne wyznacza nowego kandydata lub nowych kandydatów, tak by lista obejmowała zawsze przynajmniej dwa nazwiska.

(5) Co do każdej nowej kandydatury komisja upewnia się u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy Rząd Rzeczypospolitej nie zakłada sprzeciwu.

(6) Po zawiadomieniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że osoby kandydatów nie wywołują sprzeciwu Rządu, zastępca Metropolity zamyka posiedzenie Zgromadzenia Przedelekcyjnego i zwołuje na dzień następny zebranie Soboru Elekcyjnego.

Art. 16. Der Wahlsobor setzt sich zusammen aus:

- a) dem Stellvertreter des Metropoliten als Vorsitzendem,
- b) allen amtierenden Bischöfen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche,
- c) aus je zwei geistlichen Personen als Vertretern der Geistlichkeit und aus je drei weltlichen Personen als Vertretern der weltlichen Glieder jeder Diözese, die durch die Diözesenversammlungen gewählt werden,
- d) aus zwei Militärgeistlichen und drei im aktiven Dienst stehenden Militärpersonen orthodoxen Bekenntnisses, die von der zuständigen geistlichen Militärbehörde bestimmt werden,
- e) aus dem Vorsteher der Lawra Poczajowska,
- f) aus zwei Vertretern der Klöster, welche durch die Vorsteher der Männer- und Frauenklöster des ganzen Landes gewählt werden,
- g) aus zwei Vertretern, die durch die an dem Studium (Fakultät) der orthodoxen Theologie der Josef Piłsudski-Universität in Warschau Lehrenden aus ihrer Mitte gewählt werden.

Art. 17. (1) Der Tagung des Wahlsobor geht eine Vorwahlversammlung voraus, welche sich aus den Personen zusammensetzt, die dem Wahlsobor angehören. Die Versammlung benennt für die erledigte Stelle des Metropoliten drei Kandidaten.

(2) Nach Benennung der Kandidaten beruft die Vorwahlversammlung eine Kommission, die aus drei Personen besteht: dem Vorsitzenden, das ist dem Stellvertreter des Metropoliten als Repräsentanten des Bischofskollegiums, und zwei Mitgliedern, von denen eines durch das Kollegium der geistlichen Mitglieder der Versammlung, das andere — durch das Kollegium der weltlichen Mitglieder gewählt wird.

(3) Aufgabe dieser Kommission ist es, sich bei dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung zu vergewissern, ob die Staatsregierung aus staatlichen Gründen gegen die Person der benannten Kandidaten keinen Einspruch erhebt.

(4) Wenn infolge der Erhebung eines Einspruchs weniger als zwei Kandidaten bleiben, benennt die Vorwahlversammlung einen neuen bzw. neue Kandidaten, so daß die Liste immer wenigstens zwei Namen umfaßt.

(5) Bezüglich jeder neuen Kandidatur vergewissert sich die Kommission bei dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung, ob die Staatsregierung keinen Einspruch erhebt.

(6) Nach Benachrichtigung durch den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung, daß die Personen der Kandidaten keinen Einspruch der Regierung hervorrufen, schließt der Stellvertreter des Metropoliten die Tagung der Vorwahlversammlung und beruft für den folgenden Tag den Wahlsobor ein.

Art. 18. (1) Po otwarciu zebrania Soboru Elekcyjnego następuje obiór Metropolity spośród ustalonych zgodnie z art. 17 kandydatów, bezwzględną większością ważnych głosów, w głosowaniu tajnym; głosy oddane na inne osoby, kartki, zawierające oprócz nazwiska kandydata jakiegokolwiek dopiski oraz białe kartki są nieważne.

(2) Jeżeli w pierwszym głosowaniu przy trzech kandydatach żaden z nich nie otrzymał bezwzględnej większości ważnych głosów, głosowanie powinno być powtórzone, przy czym kandydat, który otrzymał najmniejszą ilość głosów, jest od wyboru wyłączony. Jeżeli w tym przypadku wszyscy lub dwaj kandydaci otrzymali równą ilość głosów, wówczas głosowanie się powtarza, a jeżeli i to głosowanie da ten sam wynik, los rozstrzyga o tym, który z kandydatów jest od wyboru wyłączony.

(3) Jeżeli dwaj kandydaci przy głosowaniu otrzymali równą ilość głosów, następuje ponowne głosowanie, gdyby zaś i w tym głosowaniu otrzymali równą ilość głosów, rozstrzyga losowanie, poprzedzone uroczystymi modłami.

Art. 19. Po zakończonych wyborach i stwierdzeniu ich prawidłowości na podstawie protokołu Soboru Elekcyjnego Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przedstawia nowoobranego Metropolite Prezydentowi Rzeczypospolitej w celu uzyskania Jego uznania. Uznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Metropolita składa na Jego ręce przysięgę według roty, ustalonej w załączniku do dekretu niniejszego, i otrzymuje dekret, upoważniający do objęcia stanowiska.

Art. 20. Sobór Elekcyjny zajmuje się wyłącznie wyborem Metropolity, Zgromadzenie Przedelekcyjne — wyłącznie wyznaczeniem kandydatur. Na obu tych zgromadzeniach żadne inne sprawy nie mogą być przedmiotem obrad, przemówień lub uchwał; omawianie osób kandydatów jest niedozwolone.

Art. 21. Ordynację wyborczą do Soboru Elekcyjnego i jego regulamin oraz regulamin Zgromadzenia Przedelekcyjnego normuje szczegółowo Statut Wewnętrzny.

Art. 22. (1) Metropolita ma stałego zastępcę, którym jest jeden z biskupów diecezjalnych, wybrany przez Sobór Biskupów za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wakowanie stanowiska zastępcy Metropolity nie może trwać dłużej niż dwa miesiące.

(2) W czasie wakowania stanowiska Metropolity oraz w razie niemożności wykonywania przez Metropolite obowiązków z powodu nieobecności lub choroby zastępcy Metropolity wykonywa jego obowiązki.

Art. 18. (1) Nach Eröffnung der Tagung des Wahlsobor erfolgt die Wahl des Metropoliten aus der Mitte der gemäß Art. 17 festgestellten Kandidaten durch absolute Mehrheit der gültigen Stimmen im geheimen Wahlverfahren; für andere Personen abgegebene Stimmen, Stimmzettel, die außer dem Namen des Kandidaten irgendwelche Zusätze enthalten, sowie nichtausgefüllte Stimmzettel sind ungültig.

(2) Wenn im ersten Wahlgang bei drei Kandidaten keiner von ihnen die absolute Mehrheit der gültigen Stimmen erhält, muß die Wahl wiederholt werden, wobei derjenige Kandidat, der die wenigsten Stimmen erhalten hat, von der Wahl ausgeschlossen wird. Wenn in diesem Falle alle bezw. zwei Kandidaten die gleiche Stimmenzahl erhalten, dann wird die Wahl wiederholt, und wenn diese Wahl daselbe Ergebnis zeitigt, entscheidet das Los darüber, welcher Kandidat aus der Wahl ausscheidet.

(3) Wenn zwei Kandidaten bei der Abstimmung die gleiche Stimmenzahl erhalten, erfolgt eine neue Wahl, wenn sie aber auch in diesem Wahlgang die gleiche Stimmenzahl erhalten, entscheidet das Los, nachdem feierliche Gebete vorangegangen sind.

Art. 19. Nach Beendigung der Wahl und nach Feststellung ihrer Rechtmäßigkeit aufgrund des Protokolls über den Wahlsobor stellt der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung den neugewählten Metropoliten dem Staatspräsidenten zwecks Erlangung Seiner Anerkennung vor. Der durch den Staatspräsidenten anerkannte Metropolit leistet in die Hand des Präsidenten den Eid gemäß der Eidesformel, die in der Anlage zu diesem Dekret festgesetzt ist, und erhält das ihn zur Uebernahme seiner Stellung ermächtigende Dekret.

Art. 20. Der Wahlsobor tätigt ausschließlich die Wahl des Metropoliten, die Vorwahlversammlung — ausschließlich die Benennung der Kandidaten. Auf diesen beiden Versammlungen kann keine andere Angelegenheit Gegenstand der Beratungen, Reden oder Beschlüsse sein; eine Aussprache über die Person der Kandidaten ist nicht gestattet.

Art. 21. Die Wahlordnung für den Wahlsobor und seine Geschäftsordnung sowie die Geschäftsordnung der Vorwahlversammlung regelt im einzelnen das Innere Statut.

Art. 22. (1) Der Metropolit hat einen ständigen Stellvertreter, welcher einer von den Diözesanbischöfen ist und der durch den Sobor der Bischöfe im Einverständnis mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung gewählt wird. Die Stelle des Stellvertreters des Metropoliten kann nicht länger als zwei Monate vakant sein.

(2) Während der Erledigung des Amtes des Metropoliten und für den Fall, daß der Metropolit wegen Abwesenheit oder Krankheit behindert ist, sein Amt auszuüben, nimmt der Stellvertreter des Metropoliten seine Geschäfte wahr.

Art. 23. (1) Przy Metropolicie istnieje Kancelaria Metropolitalna, będąca równocześnie kancelarią Soboru Biskupów i Synodu.

(2) Kancelaria Metropolitalna składa się z dyrektora oraz odpowiedniej ilości pracowników.

(3) Dyrektora Kancelarii Metropolitalnej powołuje Metropolita za uprzednią zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 24. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny stanowi jedną metropolię i pod względem terytorialnym dzieli się na diecezje. Zmiana ilości diecezji i ich granic wymaga uchwały Soboru Biskupów oraz zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25. (1) Na czele diecezji warszawskiej stoi Metropolita z siedzibą w Warszawie, na czele zaś innych diecezji stoją biskupi diecezjalni.

(2) W razie potrzeby Metropolita w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i na podstawie uchwały Soboru Biskupów przydziela poszczególnym biskupom diecezjalnym biskupów-wikariuszy.

(3) Zmiany na stanowiskach biskupich oraz zmiany siedzib biskupich zarówno diecezjalnych, jak i wikarialnych dokonywa Metropolita na podstawie uchwały Soboru Biskupów za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(4) Biskupa diecezjalnego zastępuje biskup-wikariusz lub w jego braku biskup innej diecezji, wyznaczony tymczasowo przez Metropolitę w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 26. (1) Biskupów diecezjalnych obiera Sobór Biskupów spośród trzech kandydatów, przedstawionych przez właściwe zebranie diecezjalne, a na których obiór Rząd wyraził zgodę. W tym celu Metropolita upewnia się u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy przeciwko osobom kandydatów Rząd nie wnosi sprzeciwu ze względów państwowych. W razie potrzeby Metropolita zarządza uzupełniające wybory.

(2) Protokół obioru biskupa diecezjalnego Metropolita przesyła Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Obrany biskup składa przysięgę według roty, ustalonej w załączniku do dekretu niniejszego, na ręce Prezesa Rady Ministrów w obecności Metropolity i Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po czym otrzymuje od Prezesa Rady

Art. 23. (1) Bei dem Metropoliten besteht die Metropolitankanzlei, die gleichzeitig Kanzlei des Sobor der Bischöfe und der Synode ist.

(2) Die Metropolitankanzlei setzt sich aus dem Direktor und einer entsprechenden Anzahl von Angestellten zusammen.

(3) Den Direktor der Metropolitankanzlei beruft nach vorheriger Zustimmung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung der Metropolit.

Art. 24. Die Polnische Autokepale Orthodoxe Kirche bildet eine Metropole und teilt sich in territorialer Hinsicht in Diözesen. Veränderungen der Zahl der Diözesen und ihrer Grenzen bedürfen eines Beschlusses des Sobor der Bischöfe sowie des Einverständnisses des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

Art. 25. (1) An der Spitze der Warschauer Diözese steht der Metropolit mit dem Sitz in Warschau, an der Spitze der anderen Diözesen stehen die Diözesanbischöfe.

(2) Falls es erforderlich ist, teilt der Metropolit nach Verständigung mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung und aufgrund eines Beschlusses des Sobor der Bischöfe den einzelnen Diözesanbischöfen Vikarbischofe zu.

(3) Personenwechsel in den bischöflichen Aemtern sowie Verlegung der Bischofsitze, sowohl der Diözesanbischöfe als auch der Vikarbischofe nimmt der Metropolit aufgrund eines Beschlusses des Sobor der Bischöfe im Einverständnis mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung vor.

(4) Den Diözesanbischof vertritt der Vikarbischof oder, falls ein solcher nicht vorhanden ist, der Bischof einer anderen Diözese, der durch den Metropolit vorübergehend im Einverständnis mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung bestimmt wird.

Art. 26. (1) Die Diözesanbischöfe werden durch den Sobor der Bischöfe aus der Mitte dreier Kandidaten gewählt, die durch die zuständige Diözesanversammlung vorgeschlagen worden sind, und zu deren Wahl die Regierung ihr Einverständnis erklärt hat. Zu diesem Zwecke vergewissert sich der Metropolit bei dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung, ob gegen die Person der Kandidaten von der Regierung keine Einwände aus staatlichen Gründen erhoben werden. Im Falle der Notwendigkeit ordnet der Metropolit Ergänzungswahlen an.

(2) Das Protokoll über die Wahl eines Diözesanbischofs übersendet der Metropolit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung. Der gewählte Bischof leistet gemäß der Eidesformel, die in der Anlage zu diesem Dekret festgesetzt ist, in die Hand des Ministerpräsidenten in Anwesenheit des Metropoliten und des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung den Eid, worauf er

Ministrów dekret, upoważniający do objęcia stanowiska; następnie Metropolita przedstawia nominata Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Art. 27. Na wakujące stanowiska biskupów - wikariuszy są zgodnie ze statutem wewnętrznym obierane osoby, na których obiór Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyraził zgodę w imieniu Rządu. Protokół obioru biskupa-wikariusza Metropolita przesyła Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który odbiera od elekta przysięgę według roty, ustalonej w załączniku do rekretu niniejszego, i wręcza mu dekret, upoważniający do objęcia stanowiska.

Art. 28. Na biskupa diecezjalnego i wikariusza mogą być obrane osoby, posiadające wyższe studia teologiczne, ukończone w kraju. Zwolnienie od tego warunku wymaga zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 29. Diecezją zarządza biskup diecezjalny przy pomocy zebrania diecezjalnego, konsystorza diecezjalnego i diecezjalnej komisji rewizyjnej, a w diecezji, w której jest biskup-wikariusz, również przy jego pomocy.

Art. 30. (1) Termin zwołania zebrania diecezjalnego ustala biskup diecezjalny lub jego zastępca (art. 25 ust. (4)), w porozumieniu z wojewodą, w którego województwie znajduje się siedziba biskupa.

(2) Na zebraniu diecezjalnym może być obecny wojewoda lub jego delegat z prawem zabierania głosu poza kolejnością mówców oraz składania oświadczeń i wniosków.

Art. 31. Ustrój i zakres działania zebrania diecezjalnego i diecezjalnej komisji rewizyjnej normuje Statut Wewnętrzny.

Art. 32. (1) Konsystorz diecezjalny składa się z pięciu członków: czterech duchownych i jednego świeckiego, wybranych przez zebranie diecezjalne i zatwierdzonych przez biskupa diecezjalnego.

(2) Biskup diecezjalny przed zatwierdzeniem członków konsystorza diecezjalnego upewnia się u wojewody, czy Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie zgłasza co do kandydatów sprzeciwu ze względów państwowych. W razie potrzeby biskup zarządza uzupełniające wybory.

(3) Przed objęciem urzędowania członkowie konsystorza diecezjalnego składają przysięgę na ręce wojewody według roty, ustalonej w załączniku do dekretu niniejszego.

Art. 33. Konsystorz diecezjalny sprawuje czynności z zakresu administracji i sądownictwa stosownie do Statutu Wewnętrznego i Statutu Prawosławnych Konsystorzów Diecezjalnych,

von dem Ministerpräsidenten das ihn zur Uebernahme seiner Stellung ermächtigende Dekret erhält; hierauf stellt der Metropolit den Ernann- ten dem Staatspräsidenten vor.

Art. 27. In die vakanten Stellen der Vikarbischofe werden gemäß dem Inneren Statut Personen gewählt, zu deren Wahl der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung namens der Regierung seine Zustimmung ausgesprochen hat. Das Protokoll über die Wahl des Vikarbischofs übersendet der Metropolit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung, welcher von dem Gewählten den Eid gemäß der Eidesformel, die in der Anlage zu diesem Dekret festgesetzt ist, entgegennimmt und ihm das zur Uebernahme der Stelle ermächtigende Dekret aushändigt.

Art. 28. Zu Diözesanbischofen und Bischofsvikaren können nur Personen gewählt werden, die eine im Lande beendete höhere theologische Bildung besitzen. Zur Befreiung von dieser Bedingung ist das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich.

Art. 29. Die Diözese wird durch den Diözesanbischof mit Hilfe der Diözesanversammlung, des Diözesankonfistoriums und der Diözesanrevisionskommission und in Diözesen, in denen ein Vikarbischof vorhanden ist, auch mit seiner Hilfe verwaltet.

Art. 30. (1) Den Zeitpunkt der Einberufung der Diözesanversammlung setzt der Diözesanbischof oder sein Stellvertreter (Art. 25 Abs. (4)) im Einverständnis mit dem Wojewoden, in dessen Wojewodschaft sich der Bischofssitz befindet, fest.

(2) Bei der Diözesanversammlung kann der Wojewode oder dessen Vertreter anwesend sein mit dem Recht, außerhalb der Reihenfolge der Redner das Wort zu ergreifen sowie Erklärungen abzugeben und Anträge zu stellen.

Art. 31. Die Verfassung und der Tätigkeitsbereich der Diözesanversammlung und der Diözesanrevisionskommission werden durch das Innere Statut bestimmt.

Art. 32. (1) Das Diözesankonfistorium besteht aus fünf Mitgliedern: aus vier geistlichen und einem weltlichen, die durch die Diözesanversammlung gewählt und durch den Bischof bestätigt werden.

(2) Der Diözesanbischof vergewissert sich vor der Bestätigung der Mitglieder des Diözesankonfistoriums bei dem Wojewoden, ob der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung gegen die Kandidaten aus staatlichen Gründen keine Einwände erhebt. Im Falle der Notwendigkeit ordnet der Bischof Ergänzungswahlen an.

(3) Vor dem Amtsantritt leisten die Mitglieder des Diözesankonfistoriums in die Hand des Wojewoden gemäß der Eidesformel, die in der Anlage zu diesem Dekret festgesetzt ist, den Eid.

Art. 33. Das Diözesankonfistorium übt seine Tätigkeit auf dem Gebiete der Verwaltung und Gerichtsbarkeit gemäß dem Inneren Statut

uchwalonego przez Sobór Biskupów i zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 34. (1) Przy konsystorzu diecezjalnym istnieje kancelaria, składająca się z sekretarza oraz odpowiedniej ilości pracowników.

(2) Biskup diecezjalny powołuje sekretarza konsystorza diecezjalnego za uprzednią zgodą właściwego wojewody.

Art. 35. (1) Diecezje dzielą się na dekanaty, te zaś na parafie.

(2) Tworzenie dekanatów i parafii, jako też ustalanie ich granic oraz siedzib proboszczów wymaga zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(3) Na czele dekanatów stoją dziekani, na czele parafii — proboszczowie. Proboszczom mogą być dodani do pomocy wikariusze, którzy mieszkają w siedzibie probostwa.

(4) Dziekanów, proboszczów i wikariuszów mianuje biskup diecezjalny. O każdej kandydaturze biskup zawiadamia na piśmie właściwego wojewodę, który może założyć przeciwko osobie kandydata sprzeciw ze względów państwowych.

(5) Jeżeli wojewoda w ciągu miesiąca od daty otrzymania zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu, biskup może dokonać nominacji.

(6) W razie założenia sprzeciwu przez wojewodę biskup może wnieść odwołanie w ciągu dwóch tygodni do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który w ciągu sześciu tygodni od daty otrzymania tego odwołania rozstrzyga sprawę, po zasięgnięciu opinii Metropolity.

(7) W razie niezakomunikowania biskupowi decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w terminie sześciu tygodni od daty otrzymania odwołania biskup może dokonać nominacji.

(8) W razie podtrzymania sprzeciwu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego biskup przedstawia nowego kandydata.

Art. 36. Na wakujące stanowisko proboszcza biskup powołuje aż do obsadzenia wakansu tymczasowego administratora parafii, zawiadamiając o tym jednocześnie wojewodę. Okres tymczasowego administrowania parafią nie może trwać dłużej niż cztery miesiące. Jeżeli w ciągu tych czterech miesięcy nie nastąpi powołanie proboszcza w trybie art. 35. parafią zarządza wyznaczony przez biskupa jeden z sąsiednich proboszczów.

und dem Statut für die Orthodoxen Diözesankonsistorien aus, das durch den Sobor der Bischöfe beschlossen und durch den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung bestätigt wird.

Art. 34. (1) Bei dem Diözesankonsistorium besteht eine Kanzlei, die sich aus einem Sekretär sowie einer entsprechenden Anzahl von Angestellten zusammensetzt.

(2) Der Diözesanbischof beruft den Sekretär des Diözesankonsistoriums nach Einholung des Einverständnisses des zuständigen Wojewoden.

Art. 35. (1) Die Diözesen teilen sich in Dekanate und diese in Parochien.

(2) Zur Bildung der Dekanate und der Parochien zur Festsetzung ihrer Grenzen sowie zur Bestimmung der Pfarrsitze ist das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich.

(3) An der Spitze der Dekanate stehen die Dekane, an der Spitze der Parochien — die Pfarrer. Den Pfarrern können zu ihrer Hilfe Vikare beigegeben werden, die im Pfarrort wohnen.

(4) Die Dekane, Pfarrer und Vikare ernannt der Diözesanbischof. Bezüglich jeder Kandidatur benachrichtigt der Bischof schriftlich den zuständigen Wojewoden, der gegen die Person des Kandidaten aus staatlichen Gründen Einspruch erheben kann.

(5) Wenn der Wojewode innerhalb eines Monats vom Tage des Eingangs der Benachrichtigung ab keinen Einspruch erhebt, kann der Bischof die Ernennung vollziehen.

(6) Erhebt der Wojewode Einspruch, so kann der Bischof binnen zwei Wochen an den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung Berufung einlegen, der binnen sechs Wochen vom Tage des Eingangs der Berufung ab die Angelegenheit entscheidet, nach Einholung der Meinung des Metropoliten.

(7) Läßt der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung binnen sechs Wochen vom Tage des Eingangs der Berufung ab dem Bischof keine Entscheidung zukommen, so kann der Bischof die Ernennung vollziehen.

(8) Falls der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung sich dem Einspruch anschließt, schlägt der Bischof einen neuen Kandidaten vor.

Art. 36. In eine erledigte Pfarrstelle beruft der Bischof bis zu ihrer Wiederbesetzung einen Pfarrverweser, indem er gleichzeitig den Wojewoden davon benachrichtigt. Die Zeit der vorübergehenden Pfarrstellenverwaltung darf vier Monate nicht überschreiten. Falls im Laufe dieser vier Monate die Berufung eines Pfarrers gemäß Art. 35 nicht erfolgt, wird die Parochie durch einen der benachbarten Pfarrer, der durch den Bischof bestimmt wird, verwaltet.

Art. 37. (1) Proboszcz zarządza parafią zgodnie z przepisami Statutu Wewnętrznego.

(2) W razie czasowej niemożności sprawowania przez proboszcza jego czynności biskup diecezjalny w porozumieniu z wojewodą może delegować zastępcę.

Art. 38. (1) Diakonów, poddiakonów i psalmistów mianuje, przenosi i zwalnia biskup diecezjalny, zawiadamiając o tym właściwego wojewodę.

(2) Wojewoda może zwrócić się do biskupa diecezjalnego o zwolnienie ze względów państwowych diakonów, poddiakonów i psalmistów z zajmowanych stanowisk.

(3) Czynności diakonów, poddiakonów i psalmistów określa Statut Wewnętrzny.

Art. 39. (1) Metropolita powinien na dwa tygodnie przed zamierzoną wizytacją diecezji metropolii uprzedzić o tym Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Biskup powinien na dwa tygodnie przed zamierzoną wizytacją parafii i świątyń swej diecezji uprzedzić o tym właściwego wojewodę.

Art. 40. (1) Kościelne stanowiska duchowne i świeckie są tworzone za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Nominacja, przeniesienie lub delegacja może być dokonana tylko na stanowisko, utworzone w powyższy sposób.

(2) Święcenia duchowne mogą być udzielane tylko osobom, które mają zapewnione ustalone stanowisko kościelne i ukończyły Państwowe Prawosławne Liceum Teologiczne lub uzyskały stopień magistra teologii prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego. Zwolnienie od tych warunków wymaga zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(3) Metropolita może, za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w drodze wyjątku od przepisu ust. (2) udzielić święceń duchownych studentowi teologii prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, zaliczając go do czasu ukończenia studiów na jedno z wakujących stanowisk wikariuszy przy katedrze metropolitalnej.

Art. 41. Kształcenie kandydatów do stanu duchownego odbywa się w utrzymywanych przez Państwo: Studium (Wydziale) Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie lub w Państwowym Prawosławnym Liceum Teologicznym.

Art. 42. (1) Statut Państwowego Prawosławnego Liceum Teologicznego, program nauk i warunki przyjmowania uczniów

Art. 37. (1) Der Pfarrer verwaltet die Parochie gemäß den Vorschriften des Inneren Statuts.

(2) Bei vorübergehender Behinderung des Pfarrers kann der Diözesanbischof im Einverständnis mit dem Wojewoden einen Stellvertreter entsenden.

Art. 38. (1) Die Diakone, Subdiakone und Psalmisten ernennt, versetzt und entläßt der Diözesanbischof, der dem zuständigen Wojewoden davon Mitteilung macht.

(2) Der Wojewode kann sich an den Diözesanbischof wegen Entlassung der Diakone, Subdiakone und Psalmisten aus ihren Stellen wegen staatlicher Gründe wenden.

(3) Die Tätigkeit der Diakone, Subdiakone und Psalmisten regelt das Innere Statut.

Art. 39. (1) Der Metropolit ist verpflichtet, zwei Wochen vor der beabsichtigten Visitation der Diözesen der Metropole den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung zu benachrichtigen.

(2) Der Bischof ist verpflichtet, zwei Wochen vor der beabsichtigten Visitation der Parochie und Gotteshäuser seiner Diözese den zuständigen Wojewoden zu benachrichtigen.

Art. 40. (1) Die geistlichen und weltlichen Kirchenämter werden nach vorheriger Einholung des Einverständnisses des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung errichtet. Eine Ernennung, Versetzung bzw. Entsendung kann nur in Stellen geschehen, die auf obige Weise errichtet worden sind.

(2) Die Priesterweihen können nur solchen Personen erteilt werden, denen ein festes kirchliches Amt zugesichert ist und welche das Staatliche Orthodoxe Theologische Lyzeum beendet haben, oder welche den Grad eines Magisters der orthodoxen Theologie der Josef Pilsudski-Universität erlangt haben. Zur Befreiung von diesen Bedingungen ist das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich.

(3) Der Metropolit kann, im Einverständnis mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung, ausnahmsweise von der Vorschrift des Abs. (2) befreien und einem Studenten der orthodoxen Theologie der Josef Pilsudski-Universität die Priesterweihe erteilen, indem er ihm, bis zur Beendigung der Studien, eine vakante Vikarstelle an der Metropolitanathedrale zuteilt.

Art. 41. Die Heranbildung der Anwärter für den geistlichen Stand geschieht in den durch den Staat unterhaltenen Anstalten: an der Fakultät der Orthodoxen Theologie der Josef Pilsudski-Universität in Warschau oder in dem Staatlichen Orthodoxen Theologischen Lyzeum.

Art. 42. (1) Das Statut des Staatlichen Orthodoxen Theologischen Lyzeums, das Lehrprogramm und die Aufnahmebedingungen für die

ustala i wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Metropolitą, który zasięga opinii Soboru Biskupów.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego powołuje dyrektora i nauczycieli przedmiotów teologicznych Państwowego Prawosławnego Liceum Teologicznego spośród kandydatów, posiadających kwalifikacje, określone przepisami szkolnymi, oraz misję kanoniczną udzieloną przez właściwego biskupa diecezjalnego, a nauczycieli przedmiotów świeckich — po porozumieniu z właściwą władzą diecezjalną, w miarę możliwości spośród osób wyznania prawosławnego.

(3) Personel administracyjny Państwowego Prawosławnego Liceum Teologicznego powołują władze szkolne zgodnie z przepisami ogólnymi.

Art. 43. Państwo utrzymuje Państwowy Internat dla Studentów Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Ustrój wewnętrzny tego internatu regulują przepisy organizacyjne, wydane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Metropolitą.

Art. 44. (1) Na potrzeby internatu przy Państwowym Prawosławnym Liceum Teologicznym Państwo przeznacza odpowiednie pomieszczenie oraz przyznaje stypendia dla wychowanków i etaty dla personelu wychowawczego i administracyjnego. Ilość i wysokość stypendiów oraz ilość etatów i wysokość uposażeń ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Ustrój wewnętrzny tego internatu reguluje statut, wydany przez Metropolitę po zatwierdzeniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 45. Kształcenie psalmistów odbywa się w szkołach, podlegających ogólnym przepisom państwowym.

Art. 46. (1) Klasztorami Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego zarządzają przełożeni lub przełożone pod zwierzchnią władzą biskupa diecezjalnego, z wyjątkiem klasztoru w Poczajowie, który podlega bezpośrednio władzy Metropolity.

(2) Przełożonych klasztorów mianuje biskup diecezjalny. O zamierzonym powołaniu biskup powinien zawiadomić wojewodę w celu upewnienia się, że osoba kandydata nie wywołuje sprzeciwu ze względów państwowych; jeżeli przy klasztorze istnieje parafia, stosuje się przepisy art. 35.

(3) Tworzenie nowych klasztorów wymaga zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Schüler werden von dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung festgesetzt und herausgegeben im Einverständnis mit dem Metropoliten, welcher die Meinung des Sobor der Bischöfe einholt.

(2) Der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung beruft den Direktor und die Lehrer für die theologischen Fächer an das Staatliche Orthodoxe Theologische Lyzeum aus den Kandidaten, welche die durch die Schulvorschriften vorgesehenen Qualifikationen sowie die durch den zuständigen Diözesanbischof zu erteilende *missio canonica* besitzen, ebenso auch die Lehrer für die weltlichen Fächer — nach Verständigung der zuständigen Diözesanbehörde und nach Möglichkeit aus der Mitte von Personen orthodoxen Bekenntnisses.

(3) Das Verwaltungspersonal des Staatlichen Orthodoxen Theologischen Lyzeums wird durch die Schulbehörden gemäß den allgemeinen Vorschriften berufen.

Art. 43. Der Staat unterhält das Staatliche Internat für Studenten der Orthodoxen Theologie der Josef Pilsudski-Universität in Warschau. Die innere Verfassung dieses Internats wird durch Organisationsvorschriften geregelt, die durch den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung nach Verständigung mit dem Metropoliten herausgegeben werden.

Art. 44. (1) Für die Bedürfnisse des Internats am Staatlichen Orthodoxen Theologischen Lyzeum gibt der Staat entsprechende Räume her, setzt für die Zöglinge Stipendien aus und stellt die etatsmäßigen Mittel für das Erziehungs- und Verwaltungspersonal zur Verfügung. Die Zahl und Höhe der Stipendien sowie die Zahl der etatsmäßigen Stellen und die Höhe der Gehälter bestimmt der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

(2) Die innere Verfassung des Internats wird durch ein Statut geregelt, das der Metropolitan nach Bestätigung durch den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung herausgibt.

Art. 45. Die Ausbildung der Psalmisten geschieht in Schulen, die den allgemeinen staatlichen Vorschriften unterliegen.

Art. 46. (1) Die Klöster der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche werden durch Vorgesetzte, die dem Diözesanbischof unterstellt sind, verwaltet, mit Ausnahme des Klosters in Poczajow, welches unmittelbar dem Metropoliten untersteht.

(2) Die Vorsteher der Klöster werden durch den Diözesanbischof ernannt. Von der beabsichtigten Berufung benachrichtigt der Bischof den Wojewoden, um sich zu vergewissern, daß gegen die Person des Kandidaten nicht Einwände aus staatlichen Gründen erhoben werden; wenn bei dem Kloster eine Parochie besteht, finden die Vorschriften des Art. 35 Anwendung.

(3) Zur Gründung neuer Klöster ist das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich.

(4) Przyjmowanie do zgromadzeń klasztornych osób, które odbyły nowicjat lub złożyły śluby zakonne za granicą, wymaga zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 47. W parafach mogą być zakładane bractwa na podstawie przepisów o stowarzyszeniach. W granicach tych przepisów Sobór Biskupów może w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydać statut bractw.

Art. 48. (1) Osoby, nie posiadające obywatelstwa polskiego, nie mogą sprawować żadnych urzędów kościelnych ani zajmować stanowisk lub piastować mandatów w Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym. Postanowienie to dotyczy również członków i nowicjuszy zgromadzeń klasztornych.

(2) W drodze wyjątku osoby takie mogą być dopuszczone do czynności, wskazanych w ustępie poprzedzającym, na wniosek Synodu, za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 49. Duchowni świeccy i zakonni Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego korzystają z tych szczególnych uprawnień, jakie prawodawstwo państwowe zapewnia duchownym wyznań uznanych.

Art. 50. (1) O wszczęciu postępowania karnego przeciwko duchownym świeckim i zakonnym władze sądowe zawiadamiają właściwego biskupa diecezjalnego, jak również przesyłają mu akt oskarżenia, a następnie wyrok prawomocny wraz z uzasadnieniem.

(2) Jeżeli duchowny świecki lub zakonny uznany będzie sądownie winnym zbrodni, właściwa władza duchowna jest obowiązana niezwłocznie usunąć go z zajmowanego stanowiska kościelnego lub klasztornego.

(3) W razie skazania osoby duchownej zakonnej lub świeckiej za inne przestępstwo właściwa władza duchowna z własnej inicjatywy lub na żądanie władzy państwowej orzeknie, czy dana osoba może pozostać na sprawowanym stanowisku kościelnym lub klasztornym.

Art. 51. (1) Duchowni świeccy i zakonni podlegać będą tymczasowemu aresztowaniu oraz odbywać karę pozbawienia wolności w pomieszczeniach oddzielnych od pomieszczeń dla osób świeckich, jeżeli nie zostali pozbawieni godności duchownej.

(2) W razie pozbawienia wolności osób wymienionych w ust. (1) władze państwowe będą zachowywać względy należne ich stanowisku hierarchicznemu.

(4) Sollen in ein Kloster Personen aufgenommen werden, die im Auslande das Noviziat beendet oder die Mönchsgelübde abgelegt haben, so ist die Genehmigung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich.

Art. 47. In den Parochien können aufgrund der Vorschriften über die Vereine Bruderschaften gegründet werden. In den Grenzen dieser Vorschriften kann der Sobor der Bischöfe nach Verständigung mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung ein Statut für die Bruderschaften herausgeben.

Art. 48. (1) Personen, welche die polnische Staatsangehörigkeit nicht besitzen, können in der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche keine kirchlichen Aemter bekleiden, keine kirchlichen Stellungen einnehmen und kein Mandat versehen. Diese Vorschrift bezieht sich in gleicher Weise auf die Mitglieder und Novizen der Klöster.

(2) Ausnahmsweise können solche Personen zu den im vorhergehenden Absatz bezeichneten Tätigkeiten auf Antrag der Synode und mit Genehmigung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung zugelassen werden.

Art. 49. Den weltlichen und den Ordensgeistlichen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche stehen diejenigen besonderen Vorrechte zu, die die staatliche Gesetzgebung den Geistlichen der anerkannten Bekenntnisse zusichert.

Art. 50. (1) Von der Einleitung eines Strafverfahrens gegen weltliche und Ordensgeistliche machen die Gerichtsbehörden dem zuständigen Diözesanbischof Mitteilung und übersenden ihm den Anklageakt und später das rechtskräftige Urteil nebst der Begründung.

(2) Wenn ein weltlicher oder ein Ordensgeistlicher gerichtlich eines Verbrechens schuldig gesprochen worden ist, ist die zuständige geistliche Behörde verpflichtet, ihn sofort aus der von ihm eingenommenen kirchlichen oder klösterlichen Stellung zu entfernen.

(3) Wenn ein weltlicher oder ein Ordensgeistlicher wegen eines anderen Vergehens verurteilt wird, so wird die zuständige geistliche Behörde aus eigener Initiative oder auf Verlangen der Staatsbehörde darüber befinden, ob diese Person das eingenommene kirchliche oder klösterliche Amt weiterhin bekleiden darf.

Art. 51. (1) Die weltlichen und die Ordensgeistlichen unterliegen der vorläufigen Verhaftung und verbüßen die Freiheitsstrafe in Räumlichkeiten, die von den für weltliche Personen bestimmten Räumlichkeiten getrennt sind, sofern sie der geistlichen Würde nicht entkleidet worden sind.

(2) Im Falle der Inhaftierung der in Absatz (1) genannten Personen werden die Staatsbehörden die ihrer hierarchischen Stellung gebührenden Rücksichten üben.

Art. 52. (1) W razie ujawnienia szkodliwej dla Państwa działalności duchownego świeckiego lub zakonnego może właściwy wojewoda zwrócić się do biskupa diecezjalnego o wydanie odpowiednich zarządzeń lub o usunięcie danej osoby z zajmowanego stanowiska kościelnego albo klasztornego. Przeciw żądaniu wojewody biskup może w ciągu sześciu tygodni wnieść odwołanie do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który po porozumieniu z Metropolitą rozstrzyga sprawę ostatecznie.

(2) Decyzja Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ulega wykonaniu w przeciągu dwóch tygodni.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) stosuje się również do dyrektora i pracowników Kancelarii Metropolitalnej oraz do świeckich członków, sekretarzy i pracowników konsystorza diecezjalnych.

Art. 53. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny jako całość (metropolia) oraz jego biskupstwa, klasztory i świątynie parafialne są osobami prawnymi.

Art. 54. Zarząd i rozporządzanie majątkiem osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego sprawują organa uprawnione do tego przepisami Statutu Wewnętrznego.

Art. 55. (1) Osoby prawne Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego mają prawo nabywania, posiadania, zarządzania i zbywania majątku ruchomego i nieruchomego zgodnie z prawodawstwem państwowym oraz stawiania przez wszelkimi instancjami sądowymi i władzami państwowymi w celu obrony swych praw.

(2) Zbycie i obciążenie oraz zamiana majątku nieruchomego poza przypadkami, przewidzianymi w ust. (3), może nastąpić na mocy decyzji właściwego biskupa diecezjalnego i za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Majątek ten może podlegać wywłaszczeniu w przypadkach ustawowo przewidzianych.

(3) W przypadkach zbycia oraz obciążenia majątku nieruchomego w związku ze scaleniem, zamianą gruntów, znoszeniem służebności, podziałem wspólnot i wykupem chronionych drobnych dzierżaw organa świątyń parafialnych i klasztorów działają za zgodą biskupa diecezjalnego, inne zaś osoby prawne Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego na podstawie decyzji swych właściwych organów.

Art. 56. (1) Obszar użytków rolnych, nie podlegających przymusowemu wykupowi przez Państwo, zostaje ustalony niezależnie od jakości ziemi podług następujących norm:

Art. 52. (1) Wenn eine den Staat schädigende Tätigkeit eines weltlichen oder Ordensgeistlichen festgestellt wird, kann sich der zuständige Wojewode an den Diözesanbischof zwecks Anordnung entsprechender Maßnahmen oder zwecks Entlassung des Betreffenden aus dem von ihm innegehabten kirchlichen oder klösterlichen Amt wenden. Gegen die Forderung des Wojewoden kann der Bischof innerhalb sechs Wochen Berufung an den Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung einlegen, der nach Verständigung mit dem Metropoliten die Angelegenheit endgültig entscheidet.

(2) Die Entscheidung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung unterliegt binnen zweier Wochen der Ausführung.

(3) Die Bestimmungen des Absatzes (1) und (2) finden auch gegenüber dem Direktor und den Angestellten der Metropolitankanzlei sowie gegenüber den weltlichen Mitgliedern, Sekretären und Angestellten der Diözesankonfistorien Anwendung.

Art. 53. Die Polnische Autokephalen Orthodoxe Kirche als Einheit (Metropolie) sowie ihre Bischofssprengel, Klöster und Parochialkirchen sind juristische Personen.

Art. 54. Die Verwaltung und Verfügung über das Vermögen der juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche steht den aufgrund der Vorschriften des Inneren Statuts berechtigten Organen zu.

Art. 55. (1) Die juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche sind berechtigt zum Erwerb, Besitz, Verwaltung und Veräußerung von beweglichem und unbeweglichem Vermögen gemäß der staatlichen Gesetzgebung sowie zur Vertretung vor allen Gerichtsinstanzen und Staatsbehörden zwecks Wahrnehmung ihrer Rechte.

(2) Die Veräußerung und Belastung sowie Tausch von unbeweglichem Vermögen kann außer den in Abs. (3) vorgesehenen Fällen aufgrund einer Entscheidung des zuständigen Diözesanbischofs und mit Zustimmung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erfolgen. Dieses Vermögen kann in den gesetzlich vorgesehenen Fällen der Enteignung unterliegen.

(3) In den Fällen der Veräußerung und der Belastung von unbeweglichem Vermögen im Zusammenhang mit der Zusammenlegung von Grundstücken, dem Grundstückstausch, der Aufhebung von Dienstbarkeiten, der Teilung von Gütergemeinschaften und dem Aufkauf von geschützten Kleinpachtungen handeln die Organe der Parochialkirchen und der Klöster im Einverständnis mit dem Diözesanbischof, andere Rechtspersonen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche aufgrund von Entscheidungen ihrer zuständigen Organe.

Art. 56. (1) Die Größe der nutzbaren landwirtschaftlichen Fläche, die dem Zwangsaufkauf durch den Staat nicht unterliegt, wird, unabhängig von der Güte des Landes, nach folgenden Normen festgesetzt:

1) dla Metropolity	180 ha
2) dla każdego biskupstwa diecezjalnego, z przeznaczeniem na dom biskupi	150 „
3) dla każdego biskupstwa, z przeznaczeniem na konsystorz	125 „
4) dla każdego klasztoru	180 „
5) dla każdej świątyni parafialnej, w miarę ustalonego dla niej składu duchowieństwa i służby kościelnej:	
a) przeznaczone na ziemie sierockie	3 „
b) do użytku proboszcza	20 „
c) do użytku diakona	10 „
d) do użytku psalmisty	7 „
e) dla świątyń parafialnych, przy których jest ustalony etat wikariusza, — dla proboszcza i wikariusza łącznie	30 „

(2) Grunty, oznaczone w ust. (1), powinny stanowić samodzielne jednostki pod względem gospodarczym, przy czym grunty dla świątyń parafialnych powinny być z reguły położone w granicach tych parafii i jak najbliżej ich siedzib, a w braku odpowiednich gruntów — w granicach sąsiednich parafii, grunty zaś dla biskupstw — w granicach diecezji.

Art. 57. (1) Nadwyżki gruntów poszczególnych osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego ponad normy, określone w art. 56, mogą być wykupione przez Państwo po upływie trzech lat od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego, w trybie i na zasadach, ustalonych w drodze rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego osoby prawne Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, posiadające grunty, których obszar przekracza normy, określone w art. 56, mogą zbywać nadwyżki przez sprzedaż lub zamianę w celu uzupełnienia gruntów innych osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego do wysokości tych norm, przy czym dopuszczalne jest uzupełnienie gruntów, położonych w jednej diecezji, z gruntów, położonych w innej diecezji.

(3) Kwota uzyskana ze sprzedaży nadwyżek gruntów (ust. 2) może być użyta wyłącznie na nabycie gruntów w celu uzupełnienia obszaru gruntów, należących do osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, do norm ustalonych w art. 56.

1) für den Metropoliten	180 ha;
2) für jeden Diözesanbischöfssprengel und zwar für das bischöfliche Haus	150 „;
3) für jeden Bischofssprengel und zwar für das Konfi- storium	125 „;
4) für jedes Kloster	180 „;
5) für jede Parochialkirche je nach den für diese vor- gesehenen geistlichen Stellen und nach den vorge- sehenen Kirchenbedienstetenstellen:	
a) für Waisen bestimmtes Land	3 „;
b) für den Gebrauch des Pfarrers	20 „;
c) für den Gebrauch des Diakons	10 „;
d) für den Gebrauch des Psalmisten	7 „;
e) für Parochialkirchen, bei denen eine fundierte Bikarstelle besteht — für Pfarrer und Vikar insgesamt	30 „.

(2) Die in Absf. (1) bezeichneten Grundstücke sollen selbständige wirt-
schaftliche Einheiten bilden, wobei die Grundstücke für die Parochial-
kirchen in der Regel in den Grenzen dieser Parochie belegen sein sollen,
möglichst nahe ihrem Sitze, und wenn solche Grundstücke fehlen, sollen
sie in den Grenzen der benachbarten Parochien, die für die Bischofs-
sprengel bestimmten Grundstücke — in den Grenzen der Diözese be-
legen sein.

Art. 57. (1) Das über die in Art. 56 angegebenen Normen hinaus-
gehende Land der einzelnen juristischen Personen der Polnischen Autoke-
phalen Orthodoxen Kirche kann vom Staat nach Ablauf von drei
Jahren, vom Tage des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes an ge-
rechnet, gemäß dem im Verordnungswege durch den vom Minister für
Landwirtschaft und Agrarreform nach Verständigung mit dem Minister
für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung festgesetzten Ver-
fahren und den darin aufgestellten Grundsätzen aufgekauft werden.

(2) Während dreier Jahre, gerechnet vom Tage des Inkrafttretens
dieses Dekretes, können diejenigen juristischen Personen der Polnischen
Autokephalen Orthodoxen Kirche, die im Besitz von Land sind, dessen
Größe über die in Art. 56 angegebenen Normen hinausgeht, diesen
Ueberschuß veräußern, sei es durch Verkauf, sei es durch Tausch zwecks
Ergänzung der Grundstücke anderer juristischer Personen der Polnischen
Autokephalen Orthodoxen Kirche bis zur Erreichung dieser Normen,
wobei die Ergänzung von Grundstücken, die in einer Diözese belegen
sind, aus Grundstücken, die in anderen Diözesen liegen, erlaubt ist.

(3) Die sich aus dem Verkauf des überschüssigen Landes (Absatz 2)
ergebende Summe kann nur zum Erwerb von Grundstücken zwecks Er-
gänzung der Grundstücke verwendet werden, die im Besitze der juristi-
schen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche sind,
bis zu den in Art. 56 festgestellten Normen.

(4) Zbycie nadwyżek i nabycie gruntów uzupełniających może nastąpić na podstawie decyzji zainteresowanych biskupów diecezjalnych i zgodnie z prawodawstwem państwowym (art. 55).

(5) Akty zbycia i nabycia do swej ważności wymagają zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który udzieli jej w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania właściwego wniosku:

- a) jeżeli zamierzone zbycie i nabycie ma rzeczywiście na celu uzupełnienie stanu posiadania osób prawnych kościelnych i klasztornych do wysokości norm, przewidzianych w art. 56;
- b) jeżeli ceny zbycia i nabycia oraz inne warunki umowy nie odbiegają od cen i warunków, normalnie przyjętych w danej miejscowości;
- c) jeżeli skutek takich transakcyj nie nastąpi zmniejszenie stanu posiadania osoby prawnej zbywającej grunt poniżej norm, przewidzianych w art. 56.

Art. 58. Służebności, prawo używania i inne prawa rzeczowe ciężące na nieruchomościach państwowych na rzecz gruntów osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, jego duchowieństwa i służby kościelnej oraz służebności, ustanowione przez art. 458 T. X. cz. 1 Zb. P. Ces. Ros., znosi się bez odszkodowania.

Art. 59. (1) Wszelkie sumy w gotówce i w papierach państwowych, uzyskane ze zbycia własności nieruchomości osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, poza przypadkami, przewidzianymi w art. 55 ust. (3) i 57 powinny być wpłacone na rachunek Funduszu Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

(2) Fundusz powinien być zdeponowany w państwowych instytucjach kredytowych.

(3) Fundusz może być naruszony jedynie na mocy uchwały Soboru Biskupów, powziętej na wniosek Metropolity i za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Odsetki Funduszu mogą być używane na ogólne potrzeby metropolii na podstawie uchwały Soboru Biskupów.

(4) Szczegółowe przepisy o zarządzaniu Funduszem i korzystaniu z jego odsetek wyda Sobór Biskupów w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 60. Do majątku ruchomego i nieruchomego Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego mają zastosowanie obowiązujące przepisy o ochronie zabytków i o ochronie przyrody.

(4) Die Veräußerung des überschüssigen Landes und der Erwerb von Ergänzungsgrundstücken kann aufgrund einer Entscheidung der interessierten Diözesanbischöfe und in Übereinstimmung mit der staatlichen Gesetzgebung (Art. 56) erfolgen.

(5) Zur Gültigkeit der Veräußerung und des Erwerbs ist das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erforderlich, der es binnen dreier Monate vom Tage des Eingangs des Antrages erteilt:

- a) Falls die beabsichtigte Veräußerung bezw. Erwerb tatsächlich zum Zwecke der Ergänzung des Besitzstandes der kirchlichen und klösterlichen juristischen Personen bis zu den in Art. 56 vorgesehenen Normen erfolgen;
- b) falls der Kauf- und Verkaufspreis sowie die anderen Vertragsbedingungen von den in der gegebenen Ortschaft im allgemeinen geltenden Preisen und Bedingungen nicht abweichen;
- c) falls infolge solcher Transaktionen eine Verminderung des Besitzstandes der das Land veräußernden juristischen Person unter die in Art. 56 vorgesehenen Normen nicht erfolgt.

Art. 58. Grunddienstbarkeiten, Benutzungsrechte und andere dingliche Rechte, die auf staatlichen Grundstücken zugunsten von Grundstücken der juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche, ihrer Geistlichen und Kirchenbediensteten ruhen, sowie die durch Art. 458 T. X. c. 1 Zb. P. Ces. Ros. festgesetzten Grunddienstbarkeiten werden ohne Entschädigung aufgehoben.

Art. 59. (1) Alle Beträge in bar und in Staatspapieren, die durch Veräußerung unbeweglichen Eigentums der juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche entstanden sind, müssen, außer in den in Art. 55 (3) und 57, vorgesehenen Fällen, auf das Konto des Fonds der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche abgeführt werden.

(2) Der Fonds muß bei staatlichen Kreditinstitutionen deponiert werden.

(3) Der Fonds kann nur angegriffen werden aufgrund eines Beschlusses des Sobor der Bischöfe, der auf den Antrag des Metropoliten und mit Zustimmung des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung gefaßt ist. Die Zinsen des Fonds können für allgemeine Bedürfnisse der Metropole aufgrund eines Beschlusses des Sobor der Bischöfe verwendet werden.

(4) Eingehende Vorschriften betr. die Verwaltung des Fonds und die Verwendung seiner Zinsen erläßt der Sobor der Bischöfe nach Verstärkung mit dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

Art. 60. Gegenüber dem beweglichen und unbeweglichen Vermögen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche finden die geltenden Vorschriften betr. den Denkmalschutz und Naturschutz Anwendung.

Art. 61. W razie skasowania przez władze kościelne parafii majątek świątyni parafialnej przechodzi na własność biskupstwa i stosownie do uchwały zebrania diecezjalnego zostaje przeznaczony na ogólne potrzeby diecezji lub jednej z sąsiednich świątyń parafialnych.

Art. 62. (1) Majątek osobisty biskupa, który zmarł nie pozostawiając testamentu, przechodzi w jednej połowie na własność biskupstwa, w drugiej zaś na jego spadkobierców, a w braku spadkobierców — w całości na własność biskupstwa.

(2) Uchwała zebrania diecezjalnego określi bliżej przeznaczenie majątku, przechodzącego na własność biskupstwa.

Art. 63. Majątek osobisty, pozostały po śmierci osób zakonnych, przechodzi na własność klasztoru, do którego osoby te należały.

Art. 64. (1) Państwo zapewnia Polskiemu Autokefalicznemu Kościołowi Prawosławnemu odpowiednie do jego potrzeb dotacje w granicach kredytów, przyznanych na ten cel w budżecie państwowym.

(2) Dotacje te obejmują wydatki osobowe i rzeczowe.

(3) Dotacje na wydatki osobowe tytułem uposażeń miesięcznych będą obliczane według następujących stawek:

1) Metropolita 1075 zł oraz 800 zł na utrzymanie domu metropolitalnego,

2) biskupi diecezjalni po 700 zł oraz 500 zł na utrzymanie domu biskupiego,

3) biskupi - wikariusze po 500 zł,

4) proboszczowie po 60 zł,

5) sakelariusze po 60 zł,

6) wikariusze po 35 zł,

7) diakoni po 25 zł,

8) psalmiści po 15 zł,

9) studenci teologii prawosławnej — wikariusze przy katedrze metropolitalnej po 30 zł,

10) dyrektor kancelarii metropolitalnej 500 zł,

11) kierownik muzeum i archiwum metropolitalnego 300 zł,

12) ekonom domu metropolitalnego 150 zł,

13) członkowie konsystorza warszawskiego po 250 zł,

14) sekretarz konsystorza warszawskiego 300 zł,

15) członkowie konsystorza diecezjalnych po 225 zł,

16) sekretarze konsystorza diecezjalnych po 250 zł,

17) ekonomi diecezjalnych domów biskupich po 100 zł.

(4) Do wydatków osobowych zalicza się odpowiednie dotacje roczne na:

Art. 61. Im Falle der Auflösung einer Parochie durch die Kirchenbehörden geht das Vermögen der Parochialkirche in das Eigentum des Bischofssprengels über und wird gemäß dem Beschlusse der Diözesanversammlung für allgemeine Bedürfnisse der Diözese oder für eine der benachbarten Parochialkirchen bestimmt.

Art. 62. (1) Das persönliche Vermögen eines Bischofs, der ohne Hinterlassung eines Testaments stirbt, geht zur Hälfte in das Eigentum des Bischofssprengels, zur Hälfte auf seine Erben über und, mangels solcher, ganz in das Eigentum des Bischofssprengels.

(2) Durch Beschluß der Diözesanversammlung wird näher bestimmt, zu welchem Zweck das in das Eigentum des Bischofssprengels übergehende Vermögen verwendet werden soll.

Art. 63. Das persönliche Vermögen, das ein Ordensangehöriger hinterläßt, geht in das Eigentum des Klosters über, welchem diese Person angehört hat.

Art. 64. (1) Der Staat sichert der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche entsprechend ihren Bedürfnissen Dotationen in den Grenzen der Kredite zu, die für diese Zwecke in dem Staatshaushaltplan bewilligt worden sind.

(2) Diese Dotationen umfassen Personal- und Sachausgaben.

(3) Die Dotationen für Personalausgaben aus dem Titel der monatlichen Bezüge werden nach folgenden Normen errechnet:

- 1) der Metropolit 1 075,— zł. sowie 800,— zł. für den Unterhalt des Metropolitanhauses,
- 2) die Diözesanbischöfe je 700,— zł. sowie 500,— zł. für den Unterhalt des Bischofshauses,
- 3) die Vikarbischofe je 500,— zł.,
- 4) die Pfarrer je 60,— zł.,
- 6) die Sakelare je 60,— zł.,
- 6) die Vikare je 35,— zł.,
- 7) die Diakone je 25,— zł.,
- 8) die Psalmlisten je 15,— zł.,
- 9) die Studenten der Orthodoxen Theologie, die Vikare an der Metropolitankathedrale sind, je 30,— zł.,
- 10) der Direktor der Metropolitananzlei 500,— zł.,
- 11) der Leiter des Metropolitanmuseums und -Archivs 300,— zł.,
- 12) der Verwalter des Metropolitanhauses 150,— zł.,
- 13) die Mitglieder des Warschauer Konsistoriums je 250,— zł.,
- 14) der Sekretär des Warschauer Konsistoriums 300,— zł.,
- 15) die Mitglieder der Diözesankonsistorien je 225,— zł.,
- 16) die Sekretäre der Diözesankonsistorien je 250,— zł.,
- 17) die Verwalter der Diözesanbischöfshäuser je 100,— zł.

(4) Zu den Personalausgaben werden gerechnet entsprechende jährliche Dotationen für:

- 1) pracowników kancelarii metropolitalnej,
- 2) Główną Komisję Kontrolującą,
- 3) pracowników kancelarii konsystorza warszawskiego,
- 4) pracowników kancelarii konsystorza diecezjalnych,
- 5) zebrania diecezjalne,
- 6) chór metropolitalny,
- 7) chóry diecezjalne,
- 8) personel Państwowego Internatu dla studentów teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie,
- 9) personel Prawosławnego Internatu Metropolitalnego,
- 10) emerytury duchowieństwa.

(5) Dotacje na wydatki osobowe będą wypłacane w sposób ustalany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(6) Tytułem wydatków rzeczowych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznaje odpowiedni kredyt na:

- 1) wydatki rzeczowo-administracyjne instytucji kościelnych,
- 2) zasiłki i stypendia,
- 3) wydatki budowlane.

Art. 65. (1) Na czele służby duszpasterskiej wyznania prawosławnego w wojsku stoi wojskowy biskup prawosławny, powołany na to stanowisko spośród biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Metropolitą. Wojskowego biskupa prawosławnego zastępuje protoprezbiter.

(2) Wojskowy biskup prawosławny jest stałym członkiem Synodu.

Art. 66. Wojskowy biskup prawosławny korzysta zgodnie ze Statutem Wewnętrznym z wszelkich uprawnień, przysługujących biskupom diecezjalnym w stosunku:

- 1) do prawosławnego duchowieństwa wojskowego, prawosławnych żołnierzy służby stałej i ich rodzin oraz prawosławnych żołnierzy służby czynnej,
- 2) do świątyń, kaplic, cmentarzy oraz innych miejsc, poświęconych kultowi i potrzebom wyznania prawosławnego w wojsku.

Art. 67. W sprawach, dotyczących służby duszpasterskiej w wojsku, wojskowe duchowieństwo prawosławne podlega władzom i przepisom wojskowym.

Art. 68. Protoprezbitera oraz dziekanów i kapelanów wojskowych i ich zastępców mianuje Minister Spraw Wojskowych na wniosek wojskowego biskupa prawosławnego.

Art. 69. Organizację i sposób pełnienia wojskowej służby duszpasterskiej określają specjalne przepisy Ministra Spraw Wojskowych.

- 1) die Angestellten der Metropolitankanzlei,
- 2) die Hauptkontrollkommission,
- 3) die Angestellten der Warschauer Konsistorialkanzlei,
- 4) die Kanzlei-Angestellten der Diözesankonsistorien,
- 5) die Diözesanversammlungen,
- 6) den Metropolitanchor,
- 7) die Diözesanchöre,
- 8) das Personal des staatlichen Internates für Orthodoxe Theologiestudenten der Josef-Pilsudski-Universität in Warschau,
- 9) das Personal des Orthodoxen Metropolitaninternates,
- 10) die Ruhegehälter für die Geistlichkeit.

(5) Die Dotationen für Personalausgaben werden gemäß dem vom Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung festgesetzten Verfahren ausgezahlt.

(6) Unter dem Titel Sachausgaben teilt der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung entsprechende Kredite zu für:

- 1) Sach- und Verwaltungsausgaben der kirchlichen Institutionen,
- 2) Beihilfen und Stipendien,
- 3) Baukosten.

Art. 65. (1) An der Spitze der orthodoxen Militärgeistlichkeit steht der orthodoxe Selbbischof, der durch den Kriegsminister nach Verständigung mit dem Metropolitan aus der Mitte der Bischöfe der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche berufen wird. Den orthodoxen Selbbischof vertritt der Protopresbyter.

(2) Der orthodoxe Selbbischof ist ständiges Mitglied der Synode.

Art. 66. Dem orthodoxen Selbbischof stehen in Übereinstimmung mit dem Inneren Statut alle Vorrechte zu, die den Diözesanbischöfen zukommen:

- 1) Gegenüber der orthodoxen Militärgeistlichkeit, den Berufssoldaten orthodoxen Bekenntnisses und ihren Familien sowie den im Heere dienenden orthodoxen Soldaten.
- 2) Gegenüber den Gotteshäusern, Kapellen, Friedhöfen sowie anderen Orten, die im Heere dem Kultus und den Bedürfnissen des orthodoxen Glaubens dienen.

Art. 67. In Angelegenheiten, die sich auf die Militärseelsorge beziehen, unterliegt die orthodoxe Militärgeistlichkeit den Militärbehörden und Vorschriften.

Art. 68. Den Protopresbyter sowie die Militärdekane und Militärkapläne und ihre Vertreter ernennt auf Antrag des Selbbischofs der Kriegsminister.

Art. 69. Die Organisation und die Art der Ausübung der Militärseelsorge regelt der Kriegsminister durch besondere Vorschriften.

Art. 70. Wojskowe duszpasterstwo prawosławne może w razie potrzeby korzystać ze świątyń oraz wszelkich urzędzeń kościelnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego za zwrotem w razie żądania rzeczywistych kosztów.

Art. 71. W miarę zachodzącej potrzeby wojskowe duchowieństwo prawosławne może za zgodą władz wojskowych spełniać obowiązki proboszczów (urzędników stanu cywilnego) i dla ludności cywilnej.

Art. 72. Celem koordynacji i ujednostajnienia prac wychowawczych, prowadzonych przez duchowieństwo cywilne nad prawosławną młodzieżą przedpoborową oraz żołnierzami w rezerwie, z odnośnymi władzami diecezjalnymi współpracują ściśle wojskowi dziekani prawosławni lub ich zastępcy, jako czynnik, łączący właściwe władze wojskowe z duchownymi.

Art. 73. Zakres ulg, z jakich w dziedzinie zakwaterowania wojska w czasie pokoju, tudzież w dziedzinie rzeczowych świadczeń wojennych korzystają budynki i pomieszczenia, będące w użytkowaniu Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, normują obowiązujące przepisy prawne.

Art. 74. W zakresie, w jakim ustawodawstwo państwowe uznaje sądownictwo sądów duchownych w sprawach małżeńskich, prawosławny sąd duchowny orzeka według wewnętrznych przepisów kościelnych i zgodnie z ustawami państwowymi.

Art. 75. Do czasu jednolitego w całym Państwie uregulowania prowadzenia akt stanu cywilnego proboszczowie Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego prowadzą akta stanu cywilnego (metrykalne) stosownie do obowiązujących przepisów państwowych i podlegają w tym zakresie nadzorowi i zarządzeniom właściwych władz państwowych.

Art. 76. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny może posiadać własne cmentarze wyznaniowe na zasadach, ustalonych przez prawodawstwo państwowe.

Art. 77. Sprawę opłat pocztowych za korespondencję urzędową władz i urzędów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego normują obowiązujące przepisy pocztowe.

Art. 78. (1) Organem urzędowym Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego są „Wiadomości Metropolii Prawosławnej” a poszczególnych diecezji — „Wiadomości (nazwa) Diecezji Prawosławnej”, wydawane w języku polskim.

(2) „Wiadomości Metropolii Prawosławnej” są wydawane w Warszawie, „Wiadomości (nazwa) Diecezji Prawosławnej” — w siedzibie właściwego biskupa diecezjalnego.

Art. 70. Die orthodoxe Militärgeistlichkeit kann im Bedarfsfalle von den Gotteshäusern sowie von allen kirchlichen Einrichtungen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche nach Rückerstattung der tatsächlichen Ankosten, — im Falle eines Verlangens — Gebrauch machen.

Art. 71. Falls das Bedürfnis besteht, kann die orthodoxe Militärgeistlichkeit im Einverständnis mit der Militärbehörde auch für die Zivilbevölkerung Amtshandlungen (auch als Standesbeamte) vornehmen.

Art. 72. Zum Zwecke der Koordination und der Vereinheitlichung der Erziehungsarbeit, die durch die Zivilgeistlichkeit an der orthodoxen, noch nicht militärpflichtigen Jugend sowie an den Reservisten getrieben wird, arbeiten die orthodoxen Militärdekane oder ihre Vertreter, als Bindeglieder zwischen den zuständigen Militärbehörden und den Geistlichen, mit den betreffenden Diözesanbehörden aufs engste zusammen.

Art. 73. Die Vergünstigungen, die auf dem Gebiete der Militäreinquantierung in Friedenszeiten sowie auf dem Gebiete der sachlichen Kriegsleistungen den Gebäuden und Räumlichkeiten, die durch die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche benutzt werden, zustehen, werden durch die geltenden gesetzlichen Bestimmungen geregelt.

Art. 74. Soweit die staatliche Gesetzgebung die Rechtsprechung der geistlichen Gerichte in Ehefachen anerkennt, entscheidet das orthodoxe geistliche Gericht gemäß den innerkirchlichen Vorschriften und im Einklang mit den staatlichen Gesetzen.

Art. 75. Bis zur einheitlichen Regelung der Führung der Personenstandsakten im ganzen Staatsgebiet führen die Pfarrer der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche die Personenstandsakten (Matrikel) gemäß den geltenden staatlichen Vorschriften und unterliegen in dieser Hinsicht der Aufsicht und den Anordnungen der zuständigen staatlichen Behörden.

Art. 76. Die Polnische Autokephale Orthodoxe Kirche kann eigene Bekenntnisfriedhöfe nach den in den Staatsgesetzen festgelegten Grundsätzen besitzen.

Art. 77. Die Frage der Postgebühren für den amtlichen Briefverkehr der Behörden und Ämter der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche regeln die geltenden Postvorschriften.

Art. 78. (1) Das amtliche Organ der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche sind die „Nachrichten der Orthodoxen Metropole“ und in den einzelnen Diözesen die „Nachrichten der Orthodoxen Diözese (Name)“, die in polnischer Sprache erscheinen.

(2) „Die Nachrichten der Orthodoxen Metropole“ werden in Warschau, die „Nachrichten der Orthodoxen Diözese (Name)“ — am Orte des zuständigen Diözesanbischofs herausgegeben.

(3) Przepisy i zarządzenia ogólne, wydawane przez Metropolitę, jako Głowę Kościoła, Sobór Biskupów, Synod oraz Sobór Generalny są ogłaszane w „Wiadomościach Metropolii Prawosławnej”; przepisy i zarządzenia ogólne, wydawane przez władze diecezjalne, są ogłaszane w organie urzędowym właściwej diecezji.

Art. 79. (1) Władze i instytucje Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego używają własnych pieczęci z godłem kościelnym i napisem w języku polskim.

(2) Pieczęci z godłem państwowym używają:

- a) konsystorze w zakresie wydawania aktów metrykalnych i sądownictwa małżeńskiego, sprawowanego w myśl art. 74,
- b) duchowni, sprawujący funkcje urzędników stanu cywilnego.

(3) Wzory pieczęci zatwierdza na wniosek Synodu Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 80. Sprawę zaopatrzenia emerytalnego duchowieństwa prawosławnego oraz pozostałych po nim wdów i sierót uregułuje rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 81. Osoby zakonne i odbywające nowicjat, nie mające w chwili wejścia w życie dekretu niniejszego obywatelstwa polskiego, mogą nadal pozostać zakonnikami i składać śluby zakonne pod warunkiem uzyskania na to przez właściwego biskupa zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego.

Art. 82. Do czasu uregulowania oddzielną ustawą sprawy własności nieruchomości, pozostających w chwili wejścia w życie dekretu niniejszego we władaniu osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, pozostawia się w ich posiadaniu z zastrzeżeniem praw osób trzecich:

1) nieruchomości i prawa do nich, które w dniu wejścia w życie dekretu niniejszego znajdowały się w posiadaniu faktycznym tych osób, jawnym i spokojnym, we własnym imieniu i w dobrej wierze, jakby się było właścicielem;

2) nieruchomości:

- a) objęte w zarząd państwowy z mocy dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 21, poz. 67),

(3) Die allgemeinen Vorschriften und Anordnungen, die durch den Metropolitcn als Haupt der Kirche, den Sobor der Bischöfe, die Synode sowie den Generalsobor herausgegeben werden, werden in den „Nachrichten der Orthodoxen Metropole“ veröffentlicht; die allgemeinen Vorschriften und Anordnungen, die durch die Diözesanbehörden herausgegeben werden, werden in dem amtlichen Organ der betreffenden Diözese veröffentlicht.

Art. 79. (1) Die Behörden und Institutionen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche führen eigene Siegel mit einem kirchlichen Symbol und einer Aufschrift in polnischer Sprache.

(2) Siegel mit dem Staatswappen gebrauchen:

- a) die Konsistorien bei der Vornahme von Zivilstandshandlungen und im Bereich der Ehegerichtsbarkeit gemäß Art. 74,
- b) die Geistlichen, welche die Funktionen des Standesbeamten ausüben.

(3) Die Muster der Siegel bestätigt auf Antrag der Synode der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung im Einvernehmen mit dem Innenminister.

Art. 80. Die Angelegenheit der Ruhegehälter der orthodoxen Geistlichkeit sowie ihrer hinterbliebenen Witwen und Waisen wird durch Ministerratsverordnung geregelt werden.

Art. 81. Ordenspersonen und Novizen, die zur Zeit des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes die polnische Staatsbürgerschaft nicht besitzen, können weiterhin Ordensangehörige bleiben und die Mönchsgelübde ablegen unter der Bedingung, daß sie im Laufe eines Jahres vom Tage des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes hierfür durch den zuständigen Bischof das Einverständnis des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung erlangen.

Art. 82. Bis die Angelegenheit des unbeweglichen Eigentums, das sich zur Zeit des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes im Besitz von juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche befindet, durch ein besonderes Gesetz geregelt wird, werden im Besitz der betreffenden juristischen Personen unter Wahrung der Rechte dritter belassen:

- 1) die Liegenschaften und die Rechte auf sie, welche sich am Tage des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes im tatsächlichen, öffentlichen und ruhigen Besitz dieser Personen befanden, und die sie im eigenen Namen und in gutem Glauben, als ob sie die Eigentümer wären, besitzen;
- 2) die Liegenschaften:
 - a) die auf Grund des Dekretes vom 16. Dezember 1918 (Dz. P. P. Nr. 21, Pos. 67) in die Verwaltung des Staates übernommen sind,

b) przejęte na własność Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 4, poz. 17),

— jeżeli nieruchomości te pozostawały w dniu wejścia w życie dekretu niniejszego bez sprzeciwu ze strony władz państwowych w faktycznym i spokojnym władaniu osób prawnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Art. 83. W ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego Sobór Biskupów ustali liczbę oraz granice terytorialne diecezji, dekanatów i parafij. Ustalenie to wymaga zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 84. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz innym właściwym ministrom.

Art. 85. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z wyjątkiem art. 64, który wchodzi w życie w dniu 1 kwietnia 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów: Sławoj Składkowski.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski.

b) die aufgrund des Gesetzes vom 17. Dezember 1920 (Dz. U. R. P. v. Jahre 1921 Nr. 4 Pos. 17) in das Eigentum des Fiskus übernommen sind,

— wenn diese Liegenschaften am Tage des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes ohne Einspruch seitens der Staatsbehörden sich in tatsächlicher und ruhiger Verwaltung der juristischen Personen der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche befanden.

Art. 83. Innerhalb zweier Jahre vom Tage des Inkrafttretens vorliegenden Dekretes wird der Sobor der Bischöfe die Zahl sowie die territorialen Grenzen der Diözesen, Dekanate und Parochien festsetzen. Diese Festsetzung bedarf des Einverständnisses des Ministers für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung.

Art. 84. Die Ausführung vorliegenden Dekretes wird dem Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung sowie den anderen zuständigen Ministern übertragen.

Art. 85. Dieses Dekret tritt mit Ausnahme des Art. 64, welcher mit dem 1. April 1939 in Kraft tritt, mit dem Tage der Veröffentlichung in Kraft.

Der Präsident der Republik: J. Mościcki.

Der Ministerpräsident: Sławoj-Składkowski.

Der Minister für religiöse Bekenntnisse und öffentliche Aufklärung:

W. Świątosławski.

Załącznik do dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 18 listopada 1938 r. (poz. 597).

Tekst przysięgi Metropolity i biskupów.

(do art. 19, 26 i 27)

Przyrzekam i przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na Św. Krzyż i Ewangelię, że na powierzonym mi stanowisku . . . zgodnie z nakazem Chrystusa: „oddajcie, co jest cesarskiego, cesarzowi, a co boskiego Bogu” (Mat. XXII, 21) jako wierny i posłuszny syn Rzeczypospolitej Polskiej, z pełną lojalnością szanować będę Jej Władze, ustanowione Konstytucją. Obiecuję i ślubuję, dobro i pożytek Państwa Polskiego zawsze mieć na uwadze; nie czynić nic wbrew interesom Państwa Polskiego; nie brać udziału w żadnych poczynaniach i naradach, które by mogły przynieść szkodę Państwu Polskiemu lub porządkowi publicznemu, i nie dozwolić, by podległe mi duchowieństwo brało udział w takich naradach i poczynaniach. Gdybym zaś dowiedział się o takich poczynaniach i naradach, nie zaniedbam niczego, by im zapobiec i w ogóle je uniemożliwić. Przyrzekam i przysięgam, że sprawię, aby podległe mi duchowieństwo szanowało Władze Rzeczypospolitej i w swej działalności kierowało się zawsze względem na dobro Państwa Polskiego. Przyrzekam również, że powierzonych mej pieczy wiernych nauczać będę posłuszeństwa wobec władzy polskiej, wychowując ich na dobrych chrześcijan i prawych obywateli Państwa Polskiego.

Na potwierdzenie tej mojej przysięgi całuję Krzyż i Słowa Zbawiciela mego.

Tekst przysięgi członka konsystorza.

(do art. 32)

Przyrzekam i przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na Św. Krzyż i Ewangelię, że na powierzonym mi stanowisku członka konsystorza prawosławnego w, jako wierny i posłuszny obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki swe spełniać będę sumiennie i zgodnie z ustawami Państwa Polskiego, bacząc pilnie na Jego dobro. Obiecuję i ślubuję, że w działalności swej będę przestrzegał sprawiedliwości i bezinteresowności i nie będę brał udziału w żadnych naradach i poczynaniach, które by mogły przynieść szkodę Państwu Polskiemu i porządkowi publicznemu.

Na potwierdzenie tej mojej przysięgi całuję Krzyż i Słowa Zbawiciela mego.

Die Eidesformel für den Metropoliten und die Bischöfe. (zu Art. 19, 26 und 27)

„Ich verspreche und schwöre bei Gott dem Allmächtigen auf das Heilige Kreuz und das Evangelium, daß ich in dem mir anvertrauten Amte als nach dem Gebot Christi: „So gebet dem Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist“ (Matth. 22, 21) als treuer und gehorsamer Sohn der Polnischen Republik mit voller Loyalität ihre durch die Verfassung bestellten Behörden achten werde. Ich verspreche und gelobe, das Wohl und den Vorteil des Polnischen Staates immer im Auge zu behalten; nichts gegen die Interessen des Polnischen Staates zu unternehmen; mich an keinerlei Unternehmen und Beratungen zu beteiligen, die dem Polnischen Staate oder der öffentlichen Ordnung Schaden bringen können, und nicht zuzulassen, daß die mir unterstellte Geistlichkeit an solchen Beratungen und Unternehmen teilnimmt. Wenn ich aber von dergleichen Unternehmen und Beratungen Kenntnis erhalten sollte, werde ich nichts versäumen, um ihnen vorzubeugen und sie überhaupt zu vereiteln. Ich verspreche und schwöre, daß ich veranlassen werde, daß die mir unterstellte Geistlichkeit die Behörden der Republik achtet und sich in ihrem Handeln immer vom Gedanken an das Wohl des Staates leiten läßt. Ich verspreche gleichfalls, daß ich die meiner Sorge anvertrauten Gläubigen Gehorsam gegenüber der Polnischen Obrigkeit lehren werde, indem ich sie zu guten Christen und rechten Bürgern des Polnischen Staates erziehen werde.

Zur Bestätigung dieses meines Eides küsse ich das Kreuz und die Worte meines Erlösers.“

Die Eidesformel für die Konsistorialmitglieder. (zu Art. 32)

„Ich verspreche und schwöre bei Gott dem Allmächtigen auf das Heilige Kreuz und das Evangelium, daß ich in dem mir anvertrauten Amte als Mitglied des orthodoxen Konsistoriums in, als treuer und gehorsamer Bürger der Polnischen Republik, meine Pflichten gewissenhaft und im Einklang mit den Gesetzen des Polnischen Staates erfüllen werde, eifrig auf sein Wohl bedacht. Ich verspreche und gelobe, daß ich in meinem Handeln Gerechtigkeit und Aneignungswilligkeit walten lassen und mich an keinerlei Beratungen und Unternehmen beteiligen werde, die dem Polnischen Staate und der öffentlichen Ordnung Schaden bringen können.

Zur Bestätigung dieses meines Eides küsse ich das Kreuz und die Worte meines Erlösers.“

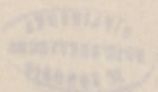

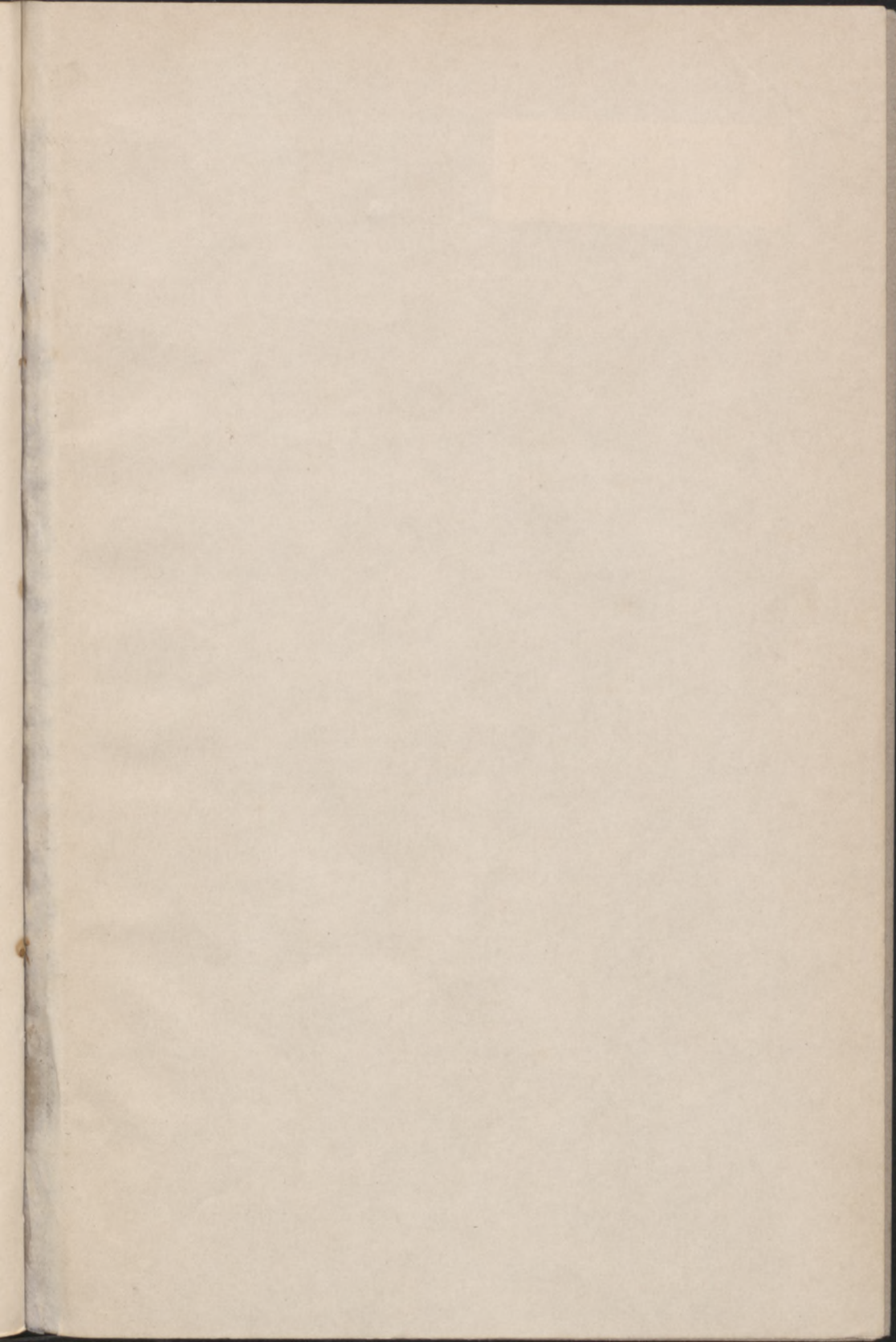
Die Eisenbahn für die Rheinprovinz und die Elbe (in 2 Bänden)

Die Eisenbahn für die Rheinprovinz und die Elbe ist ein Werk von großem Interesse für die Rheinprovinz und die Elbe. Es enthält eine ausführliche Darstellung der Eisenbahnverhältnisse in der Rheinprovinz und der Elbe, sowie eine Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Rheinprovinz und der Elbe zu bauen sind. Das Werk ist in zwei Bänden abgeteilt. Der erste Band enthält die Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Rheinprovinz zu bauen sind, und der zweite Band enthält die Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Elbe zu bauen sind. Das Werk ist ein sehr wertvolles Buch für die Rheinprovinz und die Elbe, und es ist ein sehr interessantes Buch für die Eisenbahnverhältnisse in der Rheinprovinz und der Elbe.

Die Eisenbahn für die Rheinprovinz und die Elbe (in 2 Bänden)

Die Eisenbahn für die Rheinprovinz und die Elbe ist ein Werk von großem Interesse für die Rheinprovinz und die Elbe. Es enthält eine ausführliche Darstellung der Eisenbahnverhältnisse in der Rheinprovinz und der Elbe, sowie eine Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Rheinprovinz und der Elbe zu bauen sind. Das Werk ist in zwei Bänden abgeteilt. Der erste Band enthält die Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Rheinprovinz zu bauen sind, und der zweite Band enthält die Beschreibung der Eisenbahnlinien, die in der Elbe zu bauen sind. Das Werk ist ein sehr wertvolles Buch für die Rheinprovinz und die Elbe, und es ist ein sehr interessantes Buch für die Eisenbahnverhältnisse in der Rheinprovinz und der Elbe.

Biblioteka Główna UMK

300020952360

